

సంపుటి: 75 సంఁక: 03 పుటలు: 52

www.jagritiweekly.com

జాగృతి

కవి 5124 - శ్రీ శుభకృత్ కార్తిక శుద్ధ చతుర్థి
07-13 నవంబర్ 2022

వెల: ₹15/-

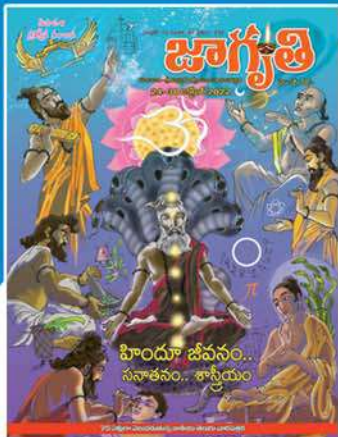
75

జాగృతి ఏడున్నర సదుల అక్షరయాత్ర..
జాతీయవాద ధైర్యయాత్ర...

జాగృతి చందాను చెల్లించడానికి పక్కనున్న క్యూఆర్.కోడ్ను మీ మొబైల్‌తో స్కాన్ చేయండి. లేదా <http://payit.cc/S18970> అని బ్రౌజర్‌లో టైప్ చేయండి.

75 ఏళ్లుగా వెలువడుతున్న జాతీయ తెలుగు వారపత్రిక

ఆసక్తి కలిగించే విశ్లేషణలు.. జాగృతపరిచే కథనాలు..
చైతన్యం నింపే వార్తలు.. స్ఫూర్తిని నింపే రచనలతో
ఇప్పుడు జాగృతి వారపత్రిక మరింత కొత్తగా మీ ముందుకు వస్తున్నది.

రండి..
జాతీయభావాల వేదిక
జాగృతి చందాదారులుగా
చేరుదాం.. చేర్చుదాం!

ఏప్రిల్ 1, 2023 తేదీ నుండి జాగృతి వార్షిక,
5 సంవత్సరాల చందా పెరగనున్నది. ఆ లోగా
చందా కట్టేవారికి పాత ధరలే వర్తిస్తాయి
త్వరపడండి...

జాగృతి చందాను ఆన్‌లైన్‌లో పంపుటకు కిందనున్న క్యూఆర్. కోడ్‌లను
మీ మొబైల్‌తో స్కాన్ చేయండి.. లేదా లింక్ ద్వారా చందా చెల్లించండి!

ఒక సంవత్సర చందా రూ.650/-
<http://payit.cc/S18970>

Jagriti Bank A/c details :

Jagriti Prakashan Trust,
A/c No.920010061405325,

Axis, Kothapet Branch, Hyderabad.

IFSC : UTIB0002157, PAN : AAATJ3829L

ఐదు సంవత్సరాల చందా రూ.3000/-
<http://payit.cc/S18973>

3-4-228/4/1, Kachiguda, Hyderabad-500027.

Ph : 040-27561453, 9959997013. email : jagritiweeklysub@gmail.com

With Best Compliments from:

BHARATEEYA VIDYA KENDRAM

(Affiliated to Vidya Bharathi Akhila Bharateeya Siksha Samsthan, New Delhi)
#10-1-35, Vemana Marg, Beside Sampath Vinayak Temple, Visakhapatnam-530 003
Ph : 0891-2550727 | E-mail : bvkvsp@gmail.com

Educational Institutions run by **BHARATEEYA VIDYA KENDRAM**
Committed to the all-round development of the child by implementing
Physical Education, Yoga, Music, Sanskrit, Moral & Spiritual Education

SALIENT FEATURES

- ⇒ Running 32 Schools, 6 Colleges, One Dance & Music School and Two Skill Development Centres spanning from Srikakulam to West Godavari Districts.
- ⇒ Well trained and dedicated staff.
- ⇒ Child Centered and activity based learning.
- ⇒ Innovative Learning techniques through Digital Classes.
- ⇒ Co-curricular activities to develop leadership qualities.
- ⇒ Inculcating cultural, moral and spiritual values through education.
- ⇒ Established Atal Tinkering Labs in some of our schools to create scientific temperament, innovation, creativity among students.
- ⇒ Running free single teacher schools in tribal and fishermen villages.

Prof. P.S. AVADHANI
Chairman

Sri A.V. REDDY NAIDU
Secretary

Printed & Published by **Nagol Sreenivas Reddy** on behalf of **Jagriti Prakashan Trust** and printed at Kala Jyothi Process Ltd, CFC 1&2, Raviryal, Maheswaram, Rangareddy - 501 359. And published at Jagriti Bhavan, 3-4-228/4/1, Lingampalli, Kachiguda, Hyderabad - 500 027.

Editor : Dr. Goparaju Narayana Rao.

సర్వశ్రేష్ఠ వివరాలు, ఫిర్యాదులు, వ్యాపార ప్రకటనల వివరాల కోసం (ఉ॥ 11 నుండి సా॥ 6 గంటల మధ్య) సంప్రదించండి.

జి. తుకారాం సర్వశ్రేష్ఠ మేనేజర్ 040-27561453/9959997013

జాగృతి చందా - సూచనలు

5 సం॥ల చందా రూ.3000, సంవత్సర చందా రూ.650, విడి ప్రతి రూ.15

- ◆ అడ్రసులో పేరు, ఇంటి నెం., గ్రామం, మండలం, జిల్లా, పిన్ కోడ్, మొబైల్ నెం. సమగ్రంగా ఉండాలి. లేకుంటే కంప్యూటర్ ఆమోదించదు.
- ◆ తాత్కాలిక రసీదు చేరిన 15 రోజుల తర్వాత చందా నెం., ప్రారంభ తేదీ వివరాలు మీకు ఎస్.ఎం.ఎస్. చేస్తాం. ఆ వెంటనే సంచిత కూడా అందుతుంది. మీరు చందా నెం. నోట్ చేసుకోవాలి.
- ◆ పత్రిక అందకపోతే వెంటనే సంప్రదించగలరు. చిరునామా మారితే కార్యాలయానికి విధిగా తెలపండి.

చందా కట్టించే వారికి సూచనలు :

- ◆ చందాలు వసూలు చేసే పంపేవారు తమ పూర్తిపేరు, సెల్ నెం. రాయాలి.
- ◆ రశీదుపై చందాదారుని పూర్తి చిరునామా, పిన్ కోడ్, సెల్ నెం., ఈమెయిల్ ఉండాలి. వివరాలు jagritiweeklysub@gmail.comకు మెయిల్ చేయాలి.
- ◆ ఆన్లైన్/చెక్ ద్వారా కూడా చెల్లించవచ్చు. డబ్బు పంపాక 040-27561453/ 9959997013 నంబర్లకు తెలియజేయాలి.
- ◆ మరిన్ని వివరాలకు చందాపుస్తకంలో మొదటి రసీదు వెనుక చూడగలరు.

చందా పంపవలసిన చిరునామా :

- ◆ 3-4-228/4/1, కాచిగూడ, హైదరాబాద్-500 027.

జాగృతి బ్యాంకు ఖాతా వివరాలు :

- ◆ A/c Name & No. Jagriti Prakashan Trust, 920010061405325, Axis Bank, Kothapet Branch. IFSC : UTIB0002157, PAN : AAATJ3829L
- ◆ చెక్కు డిడిపై Jagriti Prakashan Trust అని ఆంగ్లంలో రాయాలి.

సంపాదక మండలితో సంప్రదింపుల కోసం

(ఉ॥ 11 నుండి సా॥ 6 గంటల మధ్య)

కె. దుర్గారెడ్డి అసోసియేట్ ఎడిటర్
కె. హరీష్ సబ్ ఎడిటర్ 9959991304

డిజైనర్లు : సిహెచ్. కుమార్, ఎం. అనిత

ఉమ్మడి పౌరస్మృతి పేరెత్తగానే చాలా వర్గాలలో ఒక ఉలికిపాటు కనిపిస్తుంది. హక్కుల రక్షణకు రాజ్యాంగం కావాలి. ఓటు బ్యాంక్ రాజకీయాల పరిరక్షణకీ రాజ్యాంగమే అడ్డదారిలో ఉపయోగపడాలి. హక్కులకు వక్రభాష్యం చెప్పి మెజారిటీ ప్రజల మనోభావాలు గాయపరిచే పనిలో కొన్ని మైనారిటీలు రాజ్యాంగాన్ని అడ్డం పెట్టుకుంటున్న మాట వాస్తవం. అంటే, మెజారిటీ ప్రజల మీద స్వారీ చేయడానికి సౌకర్యంగా ఉండేందుకు రాజ్యాంగం కావాలి. కానీ అదే రాజ్యాంగం ప్రవచిస్తున్న ఉమ్మడి పౌరస్మృతిని అమలులోకి తేవాలని ప్రయత్నిస్తే మాత్రం గంగవైరులెత్తిపోతున్నారు. భిన్న సంస్కృతుల దేశం మాదీ అంటూ వీలైనప్పుడల్లా పరవశంతో పలికేవారంతా, ఆ భిన్నత్వ రక్షణకు ఉద్దేశించిన ఉమ్మడి పౌరస్మృతి ప్రస్తావననే సహించరు. కశ్మీర్ కు ప్రత్యేక ప్రతిపత్తిని కట్టబెట్టే ఆర్టికల్ 370 మీద వృద్ధ రాజకీయ పక్షం కాంగ్రెస్ మొదలు కమ్యూనిస్టులు, సెక్యులరిస్టులు, ఉదారవాదులు ఎలా రెండు నాల్గూ ధోరణి అవలంబించారో, ఉమ్మడి పౌరస్మృతి విషయంలోనూ అదే అవలంబిస్తున్నారు. భారతీయతనే కాదు, దానిని సమర్థించే బీజేపీని నిలువరించడానికి ఎంత నైశ్వానికైనా దిగజారే శక్తులు ఉమ్మడి పౌరస్మృతి ఆలోచనను కూడా బీజేపీ మీద బురద చల్లడానికి ఉపయోగించు కుంటున్నాయి.

ఉమ్మడి పౌరస్మృతిని బీజేపీ సమర్థిస్తున్నది. ఉత్తరాఖండ్ ఎన్నికల సమయంలో ఆ పార్టీ తన ఎన్నికల ప్రణాళికలో ఆ అంశాన్ని చేర్చింది. తాజాగా త్వరలో జరిగే గుజరాత్ శాసనసభ ఎన్నికలలోనూ బీజేపీ ఆ నినాదం ఇవ్వబోతున్నది. అందుకే దేశమంతటా ఒక్కసారిగా పాతపాట మళ్లీ వినపడడం మొదలైంది. దేశమంతా ఒకేసారి ఉమ్మడి పౌరస్మృతి అమలు చేస్తే ముస్లింల నుంచే కాదు, కొందరు హిందువుల నుంచి కూడా వ్యతిరేకత వస్తుంది కాబట్టి, తాము అధికారంలో ఉన్న రాష్ట్రాలలో ఉమ్మడి పౌరస్మృతిని బీజేపీ ప్రవేశపెడుతోందని అదేదో సరికొత్త సత్యావిష్కరణ అన్నట్లు మాట్లాడుతున్నాయి విపక్షాలు. ఇలాంటి వాళ్లంతా చాలా సౌకర్యంగా విస్మరిస్తున్న ఒక

శాలివాహన 1944 శ్రీ శుభకృత్ ఆశ్వియుజ శుద్ధ చతుర్దశి

ముఖపత్ర కథనం

జాగృతి @ 75

6వో

ధారావాహిక నవల

ఆనందమరం

- బంకింపంధ్ర చటర్జీ

8

20వో

**ప్రత్యేక వ్యాసం
'అమృత' గళానికి
శతవత్సరం**

26వో

జాగృతి

సంపాదకీయం

వాస్తవం-రాజ్యాంగంలోని 44వ అధికరణం దేశమంతా ఒకే చట్టం అమలు చేయాలనే చెబుతోంది. మరి అదే రాజ్యాంగం 25వ అధికరణం ద్వారా ఇచ్చిన మతస్వేచ్ఛ, మైనారిటీ హక్కుల మాటేమిటి? అంటారు ఉదారవాదులు.

వీళ్లు చెబుతున్న మత స్వేచ్ఛ దేశంలో ఎంత సాగసుగా మనుగడ సాగిస్తున్నదో మొన్న దీపావళి రోజున హైదరాబాద్‌లోని ఒక అపార్ట్‌మెంట్‌లో ఒక క్రైస్తవ కుటుంబం హిందువుల మీద ప్రదర్శించిన దాష్టీకమే రుజువు చేస్తోంది. తమ ఫ్లాట్‌కు ఎదురుగా ఉన్న ఫ్లాట్‌లోని హిందువులు వేసుకున్న ముగ్గు, అందులోని

ఉమ్మడి పౌరస్మృతి అనివార్యమే

దీపాలు వాళ్లకి చిరైత్తించాయట. ఆ సంగతి చెప్పడానికి ఆ క్రైస్తవ కుటుంబం చేసిన పని- కాళ్లతో ముగ్గును చెరిపేయడం, దీపాలను తోసెయ్యడం. ఇదేమిటని అడిగితే చెప్పు తీయడం. ఆ తరువాత హిందూ సంఘాలు కన్నెర్ర చేయడంతో పోలీసులు రంగంలోకి దిగి, ఆ కుటుంబాన్ని కటకటాల వెనక్కి నెట్టారు. మన దేశంలో మతస్వేచ్ఛకు ఇదొక తాజా ఉదాహరణ మాత్రమే. ఈ సంవత్సరం శ్రీరామనవమికి హిందువుల ఉత్సవాలు, ఊరేగింపుల మీద జరిగిన దాష్టీకాలు జాతి ఇంకా మరచిపోలేదు. ఇలాంటి ఒంటెత్తు మతస్వేచ్ఛను మన రాజ్యాంగ నిర్మాతలు ఊహించి ఉండరు. నెహ్రూ, ఆయన ఆనుయాయులు, బీఆర్ అంబేద్కర్ వంటి వారంతా కూడా ఉమ్మడి పౌరస్మృతి అవసరాన్ని అంగీకరించినవారే. బీజేపీ మీద నిందలు మోపడానికి నెహ్రూ మార్కు సెక్యులరిజం కావాలి. కానీ ఆయనే సమర్పించిన ఉమ్మడి పౌరస్మృతి మాత్రం అక్కరలేదు. పైగా దానిని

బీజేపీ ఖాతాలో పడేసి ఆ నెహ్రూ చింతనకి తాము ద్రోహం చేస్తున్నామన్న స్పృహ వీళ్లలో లోపిస్తున్నది. బీజేపీ మీద గుడ్డి వ్యతిరేకత వీళ్లందరిని ఆ స్థితికి తెచ్చింది. అసలు ఈస్టిండియా కంపెనీయే ఇలాంటి ఒక చట్టం ఈ సమాజానికి అవసరమని భావించింది. తరువాత బ్రిటిష్ ఇండియా కూడా ఆలోచించింది. స్వతంత్ర భారత రాజ్యాంగ సభ చర్చించింది. అంటే దాదాపు మూడు వందల ఏళ్ల ఆలోచన. మరి దీనిని బీజేపీ కుట్ర అంటూ ఒక్క మాటలో తేల్చేసే అధములని, అజ్ఞానులని ఏమనాలి?

ప్రస్తుతం ఇస్లాం వంటి మతాలు అనుసరిస్తున్న ప్రత్యేక స్మృతులు కాలానుగుణంగా ఉన్నాయని ఎవరైనా చెప్పగలరా? పైగా వాటిలో చాలా వరకు కొన్ని దశాబ్దాల క్రితం నుంచి మాత్రమే అమలువుతున్నవన్న సంగతి గుర్తించాలి కదా! ప్రధానంగా స్త్రీల హక్కుల గురించి ఎన్ని చిక్కులు, ప్రశ్నలకు అవి ఏ విధంగా, ఏ మేరకు పూచీ పడుతున్నాయి? దేశ జనాభాలో సగభాగం ఉండే మహిళకు న్యాయం చేయడానికి నిరాకరించే చట్టాల స్థానంలో, ముమ్మటికి అంతకంటే మెరుగైన, అందరికీ సమన్వయం అందించాలన్న సదాశయంతో ఉమ్మడి పౌరస్మృతి తేవాలంటే, ఆ సంకల్పానికి దురుద్దేశాలు ఆపాదించడం ఏమిటి? ఇలాంటి అసమానతలు కొన్ని కొన్ని చోట్ల హిందూ సమాజాలలోను లేకపోలేదు. అయినా విస్తృత దృక్పథంతో బీజేపీ ఇలాంటి విధానం ఎంచుకున్నది. అయినా హిందూ సమాజంలో ఉన్న అసమానతలను రూపుమాపడానికి ఎందరో సంస్కర్తలు శ్రమించారు. విజయం సాధించారు. ఇలాంటి ప్రయత్నం ఇతర మతాలలో, ముఖ్యంగా ఇస్లాంలో కానరాదు. అందుకే ఉమ్మడి పౌరస్మృతి తక్షణావసరం.

ఉమ్మడి పౌరస్మృతి అమలు చేయాలని బీజేపీ పాలిత ఉత్తరప్రదేశ్, మధ్యప్రదేశ్, హిమాచల్ ప్రదేశ్ ఎప్పటి నుంచో కేంద్రాన్ని కోరుతూనే ఉన్నాయి. పౌరులందరి హితాన్ని సమంగా ఆకాంక్షించే ఒక చట్టాన్ని తేపడానికి రాజకీయాలు ఆటంకం కావడం పెద్ద సామాజిక రుగ్మతగానే భావించాలి. కఠినమే అయినా ఆ రుగ్మతకు చికిత్స జరగాలి.

07 నవంబర్ 2022, సోమవారం

అసతో మా సద్గమయ తమసో మా జ్యోతిర్గమయ మృత్యోర్నా అమృతంగమయ - బృహదారణ్యకోపనిషత్

32వో

కథ

ఆత్మఘోష

- మీనాక్షి శ్రీనివాస్

ధర్మకర్మ

అలయాలకు అక్కడ రక్షణ లేదు (జాతీయం)

భారత్‌తో బంధాన్ని పటిష్టం చేస్తారా! (అంతర్జాతీయం)

దీక్షా దక్షతల అక్షత (మహిళ)

బీజేపీతోనే 'సీమ' ప్రగతి (ఆంధ్రప్రదేశ్)

- 23

- 28

- 30

- 36

భారతీయ సాంస్కృతిక పునరుజ్జీవనమే మోదీ దౌత్యనీతి

భారత మహిళా క్రికెట్‌కు బంగారు రోజులు! (క్రీడ)

బాలజాగృతి

ఒకటి రీమేక్... మరొకటి ప్రీమేక్! (సినిమా)

- 40

- 43

- 46

- 50

జాగృతి

పత్రిక అయినా సదాశయంతోనే ఆరంభమవుతుంది. కానీ అర్థవంతమైన పేరు, ఆదర్శనీయమైన ప్రయాణం రెండు కన్నులుగా సాగిన పత్రికల జాడ చరిత్రలో ఒకింత తక్కువే. పత్రిక ఏదైనా, దాని స్థాపన సాధారణంగా ఒక చారిత్రక సందర్భంలో జరుగుతూ ఉంటుంది. ఒక సామాజిక సంక్షోభంలో పత్రిక ఉద్భవిస్తూ ఉంటుంది. ప్రజాభిప్రాయంలో

అవాంఛనీయ పోకడలు పొడసూపినప్పుడు పత్రిక అవసరం వస్తుంది. జాతిలో జాగరూకత అవసరమని చింతనాపరులు భావించినప్పుడు పత్రిక అంకురిస్తుంది. చిత్రంగా ఒక జాతి చరిత్ర, పరంపరగా వచ్చిన చింతన, ధర్మదృష్టి, ధార్మికపథం వక్రీకరణకు గురవుతున్న అత్యంత ప్రమాదకర పరిస్థితులలోనూ పత్రికలు అవిర్భవిస్తాయి. చివర చెప్పుకున్న లక్షణం సహా, పైన చెప్పుకున్న ఇంకొన్ని లక్షణాలను కలబోసుకున్న పరిస్థితుల నుంచి జనించినదే **జాగృతి**.

తెలుగు పత్రికల చరిత్ర నిస్సందేహంగా ఘనమైనది. సంఘ సంస్కరణ కోసం, స్వాతంత్ర్య సిద్ధి కోసం, సాహిత్య పోషణ కోసం పత్రికలు పాటు పడ్డాయి. 1958 వరకు దాదాపు 523 పత్రికలు తెలుగు భాషలో వచ్చినట్లు పొత్తూరి వెంకటేశ్వరరావు 'ఆంధ్రజాతి అక్షర సంపద తెలుగు పత్రికలు' గ్రంథంలో చెప్పారు. 1835 నాటికే 'కొన్ని వార్తా పత్రికలు' వెలువడ్డాయని చార్లెస్ ఫిలిప్స్ బ్రౌన్ తన నిఘంటువుకు రాసిన ముందుమాటలోనే చెప్పారు. 1838లో వచ్చినట్లు చెప్పే 'వృత్తాంతి'ని తొలి తెలుగు పత్రికగా పరిశోధకులు భావిస్తున్నారు. స్వల్ప కాలమే అయినా ఇది సంఘ సంస్కరణ ఉద్దేశంతో పనిచేసింది. పెళ్లిళ్లలో దుబారాని తూర్పార పట్టింది. తరువాత వచ్చిన 'వర్తమాన తరంగిణి' (1842) సాహిత్యం, సంస్కరణల కోసమే కాదు, హిందూ ముస్లిం ఐక్యతను కూడా దృష్టిలో ఉంచుకుంది. వృత్తాంతికి కడప ప్రాంతవాసులు మండిగల వేంకటరాయశాస్త్రి, వర్తమాన తరంగిణికి పువ్వాడ వెంకటరావు, సయ్యద్ రహమాతుల్లా సంపాదకులు. ఈ ఇద్దరి సంపాదకత్వంలోను వర్తమాన తరంగిణి 'జాతీయ భావాలను వ్యాప్తం చేసింది. విద్యాభివృద్ధికి పాటు పడింది. ప్రజల అవసరాలను ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకువెళ్లింది' అంటారు పొత్తూరి తన గ్రంథంలో. ఈ పత్రిక 1842లో తాను ప్రచురించిన సంస్కృతాంధ్ర గ్రంథాల గురించి ఒక ప్రకటన కూడా ఇచ్చింది.

రాష్ట్రీయ స్వయంసేవక్ సంఘం సిద్ధాంతాలతో 1948 డిసెంబర్ 18వ తేదీన విజయవాడలో ప్రారంభమైన వారపత్రిక **జాగృతి**. ఈ పత్రికకు మొదటి సంపాదకులు బుద్ధవరపు వెంకటరత్నం. మహాత్మాగాంధీ హత్యానంతరం ఆర్ఎస్ఎస్ను ప్రభుత్వం నిషేధించింది. తరువాత తమకు పత్రిక అవసరమని "సంఘం" నాయకులు భావించి జాతీయ, రాష్ట్ర స్థాయిలలో పత్రికలను ప్రారంభించే ఏర్పాట్లు చేశారు. అలా తెలుగులో వచ్చిన పత్రిక **జాగృతి**. జాతీయతా భావాలను యువకులలో వ్యాపింపజేయడం తమ ప్రధాన లక్ష్యంగా సంపాదకులు రచనలను ప్రచురించేవారు.

సంపాదక స్థానాలలో నియమితులైన వారందరూ రాష్ట్రీయ స్వయంసేవక్ సంఘ కార్యకర్తలుగా పనిచేసినవారే. సంఘ సిద్ధాంతాల పట్ల నిబద్ధత కలిగినవారే. కాని తమ పత్రిక "సంఘం" పత్రిక అని వారం వారం ప్రకటించారు. 2003 సంచికలలో పత్రిక "జనహిత సానైటీ" వక్షాన

డాక్టర్ ఆవేదన.. గురూ

ప్రచురిస్తున్నట్లు ప్రకటన ఉంది.

బుద్ధవరపు వెంకటరత్నం 1953 దాకా సంపాదకులుగా పనిచేశారు. ఆయన తరువాత తాములూరి లక్ష్మీనారాయణ సంపాదకత్వ బాధ్యతలను స్వీకరించారు. 1976 వరకు ఆయనే సంపాదకులు. తరువాత పి.వేణుగోపాలరెడ్డి సంపాదకులైనారు. వేణుగోపాలరెడ్డి భారతీయ జనతా పార్టీలో ముఖ్యమైన బాధ్యతలను చేపట్టడానికి సంపాదకత్వాన్ని వదలుకొన్నప్పుడు వి. రామ మోహనరావు సంపాదకులైనారు. ఎవరు సంపాదకత్వంలో ఉన్నప్పటికీ పత్రిక సైద్ధాంతిక విధానంలో మార్పు ఉండదు.

జాగృతి సంస్థ చేసిన ఒక మంచి పని పత్రికా

రచయితలకు శిక్షణ తరగతులను నిర్వహించడం. ఒకోసారి ముప్పది నలుబది మంది ఔత్సాహికులకు శిక్షణ ఇచ్చేవారు. పెద్ద పత్రికలలో పనిచేస్తున్న సంపాదకులను ఆహ్వానించి వారి చేత ప్రసంగాలను చేయించేవారు. ఈ శిక్షణ తరగతులలో రాష్ట్రీయ స్వయంసేవక్ సంఘం సిద్ధాంతాల ప్రసక్తిని రానిచ్చేవారు కాదు.

ఆంధ్రపత్రిక సంవత్సరాది సంచికల వలె **జాగృతి** దీపావళి సంచికలను చాలా శ్రద్ధగా రూపొందిస్తున్నారు. మరో పత్రిక చేయని మరో పని కూడా **జాగృతి** చేస్తున్నది. అది ప్రతి జూన్ నెలలోనూ పరిశ్రమలకు సంబంధించిన ఒక విశేష సంచికను ప్రచురించడం. ఇప్పటికీ ఈ విధమైన ప్రత్యేక సంచికలు వస్తూనే

@ 75

1871లో కొక్కాండ వేంకటరత్నం సంపాదకత్వంలో వెలువడిన 'ఆంధ్రభాషా సంజీవన' సాహిత్యం, భాషల కోసం పనిచేసింది. అలాగే కందుకూరి వీరేశలింగం ప్రారంభించిన సాంఘికోద్యమాన్ని ఎద్దేవా చేసింది. 1874 ప్రాంతంలో కందుకూరి వీరేశలింగం సంపాదకత్వంలో వెలువడిన వివేకవర్ధిని మరొక బాటలో ప్రయాణించింది. ఇది పూర్తిగా సంస్కరణోద్యమానికి కట్టుబడిన పత్రిక. పూర్ణ రామకృష్ణయ్య నెలకొల్పిన 'అముద్రిత గ్రంథ చింతామణి' తాళపత్రాలలో బండిగా ఉన్న తెలుగు సారస్వతానికి అచ్చురూపం ఇచ్చింది. ఇది పుట్టింది (1885) అందుకే. 1885లోనే వచ్చిన 'ఆంధ్ర ప్రకాశిక' తొలి రాజకీయ పత్రిక. ఇక ముట్నూరి కృష్ణారావు సంపాదకత్వంలో చిరకాలం వెలువడిన కృష్ణాపత్రిక (1902) ఒక జాతీయవాద ప్రభంజనం. 1908లో ఆవిర్భవించిన 'ఆంధ్రపత్రిక' వారపత్రిక దానికి కొనసాగింపు. కానీ కృష్ణాపత్రిక వరకు వచ్చిన పత్రికలన్నీ పెద్ద పెట్టుబడులతో వచ్చినవి కావు. సాధారణ వ్యక్తులు, అద్భుత ఆశయాలతో స్థాపించినవి కావడం విశేషం. ఆంధ్రపత్రిక (దిన) 1914, ఆంధ్రప్రభ (1938) వంటి పత్రికలు స్వాతంత్ర్య సమరంలో తమదైన పాత్రను నిర్వహించిన పత్రికలలో కనిపిస్తాయి. కానీ స్వాతంత్ర్యంతో పాటు విభజనను కూడా భారతావని చూడవలసి వచ్చింది. స్వాతంత్ర్యోద్యమ ఆశయాలు కూడా స్వతంత్ర భారతదేశం తొలి అడుగులలోనే అడుగుంటిపోయే క్రమం ఒక వాస్తవం. స్వధర్మం ఏమైంది? స్వయంపాలన ఆశయం ఏమిటి? ఇవన్నీ ప్రశ్నార్థకాలయ్యాయి. స్వరాజ్య సమరయోధులు మనదైన చింతనతో, మనదైన ధార్మిక భావాలతో, నిజమైన చరిత్ర నేపథ్యంతో స్వతంత్ర భారతావతరణ జరగాలని ఆశించారు. సరిగ్గా అక్కడే జాతీకీ భంగపాటు ఎదురైంది. 1925లో రాష్ట్రీయ స్వయంసేవక్ సంఘ్ ప్రారంభించడంలో పరమ పూజనీయ డాక్టర్ కేశవ బలిరామ్ హెడ్గేవార్

ప్రదర్శించిన దూరదృష్టిలోని గొప్పతనం తెలిసింది. స్వాతంత్ర్యం కోసం పోరాడడం ఒక దశ. స్వతంత్ర భారతంలో మనవైన విలువలకు రక్షణ ఉండడం, ఆ విలువల పునరుత్థానం మరొక దశ. ఇవేవీ జరగలేదు. హైగా భంగపడినాయి. డాక్టర్ ఆశయానికి ప్రాణ ప్రతిష్ఠ చేయవలసిన అవసరాన్ని స్వయం సేవకులు, అలాంటి దృష్టి ఉన్నవారు తొందరలోనే గుర్తించారు. స్వతంత్ర భారతంలో స్వరాజ్యం ఉండాలన్న ఆలోచన అంకురించింది. డాక్టర్ వారసులు పరమ పూజనీయ మాధవరావు సదాశివ గోళ్ళాల్కర్ మనవైన దేశీయ భావాలను ప్రతిష్ఠించడానికి 36 పత్రికలు స్థాపించాలని సంకల్పించారు. అలాంటి వాటిలో ఒకటి 'జాగృతి' వారపత్రిక.

ఆ విధంగా జాగృతి స్థాపన ఒక చారిత్రక సందర్భంలోనే జరిగింది. స్వతంత్ర భారతం స్వధర్మ భావనలతో నిర్మాణం కావాలి. దీనికే దారుణ ప్రతికూలత ఏర్పడడం అంటే స్వరాజ్య సమరయోధుల ఆశయాలకు తూట్లు పడినాయనే అర్థం. గడచిన ఏడున్నర దశాబ్దాలుగా జాగృతి స్వరాజ్య సమరయోధుల పోరాట ఆశయాన్ని ఆవిష్కరించడానికే శ్రమిస్తున్నది. ఈ దేశంలో భారతీయతకు ప్రతికూలత ప్రబలింది. మెజారిటీ ప్రజలు హిందువుల మనోభావాలు నిరంతరం గాయపడుతున్నాయి. స్వాతంత్ర్యోద్యమానికి ఆవేశాన్నిచ్చిన వందేమాతరం స్వతంత్ర భారతంలో అవమానాలకు గురౌతున్నది. ఈ వాతావరణాన్ని సంస్కరించే యజ్ఞాన్నే జాగృతి నిర్వహిస్తున్నది. జాగృతికి జాతీయ భావాలు కలిగిన వారే సంపాదక బాధ్యతలు స్వీకరించారు. బద్దవరపు వేంకటరత్నం (1949-56), తాములూరి లక్ష్మీనారాయణ (1953-76), పెరమా వేణుగోపాలరెడ్డి (1978-85; 2014-18), వడ్డమూడి రామమోహనరావు (1985-2007), డా. వడ్డి విజయసారథి (2007-14) సంపాదకులుగా బాధ్యతలు నిర్వహించారు.

ప్రస్తుతం దేశంలో జాతీయ భావనలు బలపడడానికి వెనుక ఉన్న జాగృతి, అలాంటి ఆశయంతోనే పనిచేస్తున్న ఇంకా అనేక పత్రికల తపస్సు ఉంది. విలువలు కాపాడుకుంటూ, జాతీయతకు సుదూరంగా ఉండే ప్రభుత్వాల ఏలు బడిలో కత్తిసాము చేసిన ఘనత జాగృతి, మిగిలిన పత్రికలది. జాగృతి తత్వార్థి కోత్సవాలను కూడా జాతి దర్పించాలనీ, అప్పటికీ కాలానుగుణంగా, సమధర్మ సమభావనతో స్వధర్మ స్వయం పాలనలు పరిపూర్ణంగా వెల్లివిరియాలనీ ఆశిద్దాం. ఆ పరమ వైభవ స్థితి జాగృతిలో ప్రతిబింబించాలని కోరుకుందాం. ★

జీ సంవేదన

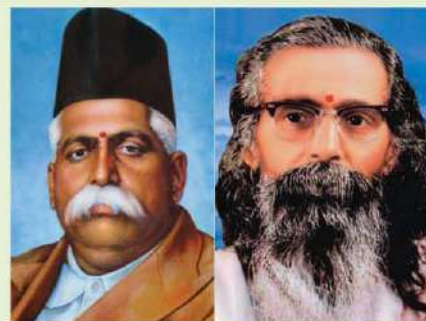
ఉన్నాయి.

జాగృతి తన సిద్ధాంతాలకు అనుగుణమైన విధంగా సాహిత్య రంగంలో సైతం గణనీయమైన సేవ చేసింది. ఇతర భాషలలో వెలువడుతున్న ఉత్తమ సాహిత్యాన్ని తెలుగులోకి అనువదించజేసి ప్రచురించడం జాగృతి కార్యక్రమాలలో ఒకటి. వీర సావర్కర్, జై సోమనాథ్, అండమాన్లో ఆజన్మాంతం, పువ్యమిత్ర ఈ పత్రిక ప్రచురించిన అలాంటి రచనలలో ప్రతి సంచికలోనూ ఉండే కొన్ని కాలమ్స్‌తో పాటు "సినీ జాగృతి" అని ఒక పేజీ నిండా సినిమా వార్తలను ప్రచురించడం ఈ పత్రిక అనుసరిస్తున్న విధానం.

జాగృతి 1999లో స్వర్ణోత్సవం జరుపుకొన్నది.

1998 జూలై నుంచి 1999 జూలై వరకు స్వర్ణోత్సవం జరుపుకొని జూలై 26వ తేదీన జాగృతి స్వర్ణ జయంతి స్మృతి మంజూషను ప్రచురించారు. తమ పత్రికను గురించి సంపాదకీయంలో రామమోహనరావు ఇలా రాశారు.

"జాగృతి ఒక వ్యక్తి కాదు.... ఒకే ఒక వ్యక్తి ఆలోచనల నుండి ఆవిర్భవించింది కాదు. ఈ దేశ స్వాతంత్ర్యోద్యమం గతి తప్పి, అపమార్గం పట్టిన వేళ మహాద్రష్ట ప్రష్ట డాక్టర్ హెడ్గేవార్ హృదయాంత రాకాల నుండి ఈ జాతి ఆవేదనను అర్థం చేసుకొని ఈ జాతి 'హిందూత్వం' ఆస్పృతను జాగృతపరచి సంఘటిత పరచడానికి ఉద్యమించిన యువ కిశోరాలకు నాయకత్వం వహించిన శ్రీ గురూజీ పిలుపునందుకొన్న కొందరి కృషి ఫలితమే ఈ జాగృతి. 1948 డిసెంబరు 18వ తేదీన ప్రారంభమైన నాటి నుండి తన లక్ష్యాన్ని, పథాన్ని దాటిపోకుండా కృషి చేస్తూనే ఉంది జాగృతి. రాజకీయ స్వాతంత్ర్యం సిద్ధించినా ఈ జాతిని వీడని

డాక్టర్

గురూజీ

భావదాన్యంతో పోరు సల్పుతూనే ఉంది. అందుకనే గాలివాలు రాజకీయాలకు తెరచావలనెత్తి ప్రయోజనాలను సాధించే విధానాలను జాగృతి అవలంబించలేదు. ఇంటాబయటా అనేక ఒడుదుడుకులను ఎదుర్కొంటూ తన కర్తవ్యం నిర్వహిస్తూనే ఉంది....."

పొత్తూరి వెంకటేశ్వరరావు 'ఆంధ్రజాతి అక్షర సంపద తెలుగు పత్రికలు' నుంచి

సంపూర్ణ స్వరాజ్య సాధనకు, స్వధర్మ సాధనకు ఒక పత్రిక స్థాపించాలని జాతీయవాదులైన కొందరు మిత్రుల ఆలోచన ఫలితమే జాగృతి అని వ్యవస్థాపక సంపాదకులు బుద్ధ వరపు వెంకటరత్నం చెప్పారు. ప్రజల్ని బాధ్యతలు లేని ప్రాంతీయ పౌరులుగా కాకుండా, బాధ్యత కలిగిన భారత పౌరులుగా తీర్చిదిద్దవలసిన అవసరం కనిపించిన ఒక చారిత్రక సందర్భంలో జాగృతి ఆవిర్భవించింది. దని ప్రథమ సహ సంపాదకులు భండారు సదాశివరావు రాశారు. ఈ ఇద్దరు జాగృతికి శరీరం, ఆత్మ. వారు పత్రిక దశాబ్దత్వం సంచిక కోసం అందించిన రెండు వ్యాసాలను యథాతథంగా ఇస్తున్నాం. జాగృతి ప్రయాణం ప్రారంభించి 75 ఏళ్ల ప్రత్యేక సందర్భంలో వీటిని పాఠకుల ముందు ఉంచుతున్నాం.

దశాబ్దత్వం ప్రత్యేక సంచిక
ముఖచిత్రం - 1958

జాగృతి దశాబ్దాల కాలం పాటు జరిపిన ప్రారంభం, పురోగమనం, దశాబ్దత్వం!

స్వరాజ్యమొచ్చిన తొలిరోజులవి. ఇక స్వధర్మ సంస్థాపన తరువాయి కార్యక్రమం. సంపూర్ణ స్వరాజ్యపు సమస్య కూడా మిగిలి ఉంది. అప్పటికే దేశంలో సంపూర్ణ స్వరాజ్య సాధనకు, స్వధర్మ సంస్థాపనకు కృషి చేసేందుకై ఒక పత్రిక స్థాపించాలని మా మిత్ర బృందానికొక ఆలోచన కలిగింది. ఇతర మిత్రులను కూడా సంప్రదించడం జరిగింది. అందురూ ఏకగ్రీవంగా ప్రోత్సహించారు. నాడు మమ్ము అసలు ప్రోద్బలం చేసినవారిలో (నేటి

జాగృతి ప్రకాశన్ (ట్రస్ట్ కార్యదర్శి), శ్రీ ఎల్.నిరంజనరావు, శ్రీ బి.వెంకటేశ్వరరావు ప్రభృతులు, ప్రోత్సహించినవారిలో శ్రీ బాపూరావ్, శ్రీ పార్థసారథి, ఇత్యాదులు చాలామంది ఉన్నారు. మా ఆశయాలుకు, యత్నానికి తగినట్లు ఉండేలా “జాగృతి” అనే పేరిట మా పత్రిక నడవాలని కూడా నిశ్చయమైంది. అయితే ఈ ఆలోచనలకు రూపకల్పన జరిగేందుకు చాలా వ్యవధి వట్టింది. పెట్టుబడి కూడా సమస్యే. శ్రీ వెంకటేశ్వరరావు, తదితర మిత్రులు అక్కడా, ఇక్కడా ప్రోత్సహించేసి చేసిన ఋణ సహాయంతో చివరకు సర్వధారి మార్గశీర్ష బహుళ విదియా శనివారం 18.12.1948 జాగృతి ప్రథమ సంచిక కవితీలక ప్రెస్ ద్వారా అవతరించింది. నేను సంపాదకుడుగాను, శ్రీ భండారు సదాశివరావు సహసంపాదకులుగాను ఉండేవారం. అయితే ప్రథమ సంచిక ఇంకా పూర్తిగా పోస్టుయినా చేయకుండానే నన్ను, నాటి వ్యవస్థాపకులు శ్రీ శేషగిరిరావుగార్లను ప్రభుత్వంవారు నిర్బంధించారు. మేము చేసిన నేరమేమిటో తెలియలేదు. తీరా

శ్రీ బుద్ధవరపు వెంకటరత్నం, ప్రథమ సంపాదకులు

విచారిస్తే ఆర్.ఎస్.ఎస్.వారు తమపైనున్న నిషేధాన్ని తొలగించేందుకు జరిపిన సత్యాగ్రహ వార్త నేదో మూల ప్రచురించామట! ఆనాడు వారి వార్తల నెవరూ ప్రచురించేవారు కాదు, నల్లరితోపాటు మేమూ ఆ వార్తలను తొక్కి పెట్టకపోవడం నేరమైంది! నాటి వాతావరణమలాంటిది! చివరకు మమ్మేదో విచారించేసి వెంటనే విడుదల చేశారు. పత్రిక నిషేధించేందుకు తగిన కారణం ప్రభుత్వానికి దొరకడం లేదు. కాని ఏదో కన్నెర్ర దానిని ఓడిస్తోంది. చివరకు నేను ప్రచురణకర్తా రూ.2000 చొప్పున ధరావతులు కట్టాలని తాబీదులు పంపారు. ఈ అన్యాయాన్ని ఎదిరించడం మా కర్తవ్యమైంది. ఎదిరించాం. ఆనాటి జిల్లా కలెక్టర్ శ్రీ పి.క్రోంబీ, స్వతంత్రుడు. హుందాతనం ఉన్నవాడు. మా మాటలలోని న్యాయాన్ని, నిర్దోషత్వాన్ని గుర్తించి ఆ బెడదలన్నీ వదలించాడు. ఇలా ప్రారంభంలోనే పత్రికా స్వాతంత్ర్యానికై పోరాటం జరపవలసి వచ్చింది.

ఇలా ప్రభుత్వం మాకు ప్రతిబంధకాలు కల్పించడం ప్రారంభించడంతో అచ్చిత్రేందుకు ప్రెస్సులవారు కూడా భయపడసారాభించారు. రెండవ సంచిక నచ్చిత్రేందుకు ప్రెస్సు కర్రవైంది! చివరకు ఎలాగోలా శ్రీ సదాశివరావుగారి ప్రయత్న ఫలితంగా అజంతా ప్రెస్ శాస్త్రిగారు ధైర్యంతో ముందుకొచ్చారు. తొలిరోజుల్లో రచనల సేకరణ కూడా కొంత ఇరకాటంగానే ఉండేది. మా ఆశయాల కనుగుణమైన విలువైన వ్యాసాలు సేకరించడం ఒక సమస్యగా ఉండేది. ఆ సందర్భంలో కీ.శే. చెళ్ళపిళ్ళ వెంకటశాస్త్రి గారు, కీ.శే.కొండా వెంకటప్పయ్య, కీ.శే.అడవి బాపిరాజు బోంట్ల మమ్ము చాలా ఉత్సాహపరచే వారు. శ్రీ వీశ్వనాథవారు కూడా ప్రోత్సహించేవారు. ఇక శ్రీ దివాకర్ల వేంకటాపధాని, శ్రీ గరిమెళ్ళ సత్యనారాయణ, స్పూర్తిశ్రీ, శ్రీ

మిగతా 13వ పుటలో

ఎదురీత, పెద్దల ఆశీస్సులతో విజయయాత్ర!

వాస్తవ జాతీయ దృక్పథాన్ని ఆంధ్రులకిచ్చిన ఏకైక పత్రిక

‘జాగృతి’ తెలుగువారపత్రిక ప్రారంభమై పది సంవత్సరాలు గడిచి వదకొండో సంవత్సరం వచ్చింది. ఆ సందర్భంలో జాగృతి దశాబ్దపుత్రం కూడా జరుపుకుంటున్నది. ఇది సంపాదక, పాలకవర్గానికే కాక, జాగృతి పాఠకులు కూడా హర్షించవలసిన విషయం. నేడు పత్రికా రచన కూడా ఒక విధమైన గుత్త వ్యాపారం అయిపోయింది. ధనవంతులు వరుసగా అన్ని భాషల్లోనూ పత్రికలు స్థాపించి డబ్బు చేసుకోడంతోపాటు, ప్రజల

మనస్తత్వాన్ని తమకనురూపంగా మార్చుకునేందుకు ప్రభుత్వం చేసే ప్రయత్నాలకు వత్తాసుగా ఉండడం కూడా కనిపిస్తున్నది. ప్రభుత్వ విధానాలు తమకు విరోధంగా ఉన్నప్పుడు తప్పితే, జాతీయ సమస్యల పట్ల ప్రతి పత్రికా చాలావరకు ఉదాసీన భావాన్నే కనబరుస్తూ వస్తున్నది. ప్రజాస్వామ్య రాజ్యంలో పత్రికల పాత్ర చాలా ప్రముఖమైంది. ఒక్కొక్క విధానాన్ని ప్రకటిస్తున్నప్పుడు, దేశంలో నూతన ప్రజాస్వామ్యాన్ని విజయవంతం చేయడానికి, అత్యవసర వార్తలను అత్యవసరంగా గుర్తించి నిష్పాక్షిక విధానం అవలంబిస్తూ, ప్రజలకు ప్రతినిధులుగా, ప్రభుత్వానికి వివరణకర్తగా ఉండడమేగాక, అవసరమైనప్పుడు ఎంతో దృఢంగా ప్రభుత్వ విధానాలనూ, సమాజంలోని చెడుగులనూ, విమర్శించి, ఇటు ప్రజలకూ, అటు ప్రభుత్వానికి మార్గదర్శిలా, వంతెనలా పనిచేయాలి.

కాని మన దేశంలో ఆ మనస్తత్వం పత్రికలకింకా అలవడలేదు. కొన్ని ప్రభుత్వ, ప్రభుత్వ సమర్థక

శ్రీ భండారు సదాశివరావు, ప్రథమ సహసంపాదకులు

విధానాలను, ఏదో కొన్ని అత్యవసర పరిస్థితుల్లో - అదీ స్వార్థానికి ఎక్కడ దెబ్బతగులుతుందోననే భయం వుట్టినప్పుడు - తప్పితే- అవలంబిస్తూన్నాయి. కొన్ని పూర్తిగా శత్రుభావంతో నడుస్తున్నాయి. అంతేగాని పత్రికల నిజమైన స్థాయిని నిలుపుకుంటూ నడిచేవి తక్కువ. అలాంటి పత్రికలు ఒక విధంగా బ్రతికే అవకాశం కూడా లేదు. ప్రభుత్వాన్నే, పెట్టుబడిదారుల్నో, ఈ రెండూ తప్పినప్పుడు ఏ పార్టీనో అంటిపెట్టుకొని నడిచే పత్రికలే దాదాపు కనిపిస్తున్నప్పుడు ఒక ఆదర్శాన్ని, ఒక ఉద్దేశాన్ని అనుసరించి పత్రికలను నడపాలంటే చాలా కష్టమే. అలాంటి కష్టాలనే ఎదుర్కొంటూ ఏదైనా ఒక పదికాలాలపాటు పనిచేసిన పత్రిక కనిపించిందంటే ఏదో విశేషం ఉన్నదన్న మాటే.

జాగృతి కథల పత్రిక కాదు, ఒకటి రెండు కథలను కూడా ఇస్తున్నా; సినీ పత్రిక కాదు - ఒకటి రెండు సినీ విమర్శలూ, స్టిల్లు కనిపిస్తున్నా; సరే, దినపత్రిక కాదు కదా! అంతేకాక ఈ పది సంవత్సరాలలో జాగృతిని కొంత విమర్శనా దృష్టితో చూచినవారికి మరో విషయం గోచరిస్తుంది. అత్యవసర పరిస్థితులలో తప్పితే జాగృతి ప్రాంతీయ వార్తలకూ, స్థానిక రాజకీయాలకు కూడా ఎక్కువ ప్రాధాన్యత ఇవ్వలేదు. ఒక ఉద్దేశాన్ని ముందుపెట్టుకొని నడిచిన పత్రికలా కనిపిస్తుంది జాగృతి.

1948 డిసెంబరులో జాగృతిని ప్రారంభించినప్పుడు ‘దేశం స్వతంత్రమైంది. ప్రతి పౌరుడూ నేడు దేశం మొత్తానికి ప్రభువైనాడు. ప్రాంతీయ, స్థానిక అవసరాలు, నాటి లాభాలూ తక్షణం కన్పించేవి ప్రత్యక్షంగా ప్రజలకు సంబంధించినవెన్ని ఉన్నా, ప్రతి పౌరుడూ యావద్దేశ సమస్యలతో సంబంధం కలిగి ఉండి, యావద్దేశీయ విధానాలను సరిగా ఆకళింపుకొని, ఒక సీటు ద్వారా ఆ విధానాలకు

మిగతా 14వ పుటలో

జాగృతి సంచికతో ప.పూ. గురూజీ
(తొలి నిషేధం తర్వాత విజయవాడలో)

స్వ. తూములూరి లక్ష్మీనారాయణ

స్వ. వడ్లమూడి రామమోహనరావు

జాగృతి స్వర్ణ జయంతి ప్రారంభ సంచిక
1948-1998

పత్రికారంగంలో జాతీయ ఉద్యమం 'జాగృతి'

బిదు దశాబ్దాల జాగృతి చరిత్రపై తూములూరి వారితో ఇంటర్వ్యూ

**జాగృతి పత్రిక ప్రారంభం ఎలా జరిగిందో
చెబుతారా?**

నా ఉద్దేశంలో జాగృతి పత్రిక రూపంలో ఉన్న ఒక ఉద్యమం. సంఘ స్వయంసేవకుల ఆవేదనలో నుంచి పుట్టింది ఆ పత్రిక. 1948లో స్వయం సేవకులు గాంధీజీని హత్య చేశారని వచ్చిన అపవాదు నీచమైనదని చెప్పడానికి దేశంలో పత్రికలు లేని దిక్కుమాలిన స్థితిలో - నిజం చెప్పుకోవాలని స్వయంసేవకులు పద్ద ఆవేదనలో నుంచి పుట్టింది జాగృతి. 1948 డిసెంబర్ 18న జాగృతి తొలి సంచిక వెలువడింది.

శ్రీ భండారు సదాశివరావు ఆ పని చూస్తుండే వారు. ప్రాంత ప్రచారక్ శ్రీ బాపూరావ్ మోఘే వారం వారం శ్రద్ధ వట్టి చూసేవారు. మేధావిగా సంపాదకులు శ్రీ బుద్ధవరపు వెంకటరత్నం. అలా ఏడాది, ఏణ్ణం నడచి, పత్రిక ఆగిపోయింది. తిరిగి ప్రారంభించాలనే ఆవేదన కొనసాగుతూనే ఉంది.

అప్పుడు నేను సంఘ ప్రచారక్ గా పనిచేసేవాణ్ణి. వివిధ పత్రికలకు వ్రాసేవాణ్ణి. పత్రికా రంగంలో జరగవలసిన పని చాలా ఉంది అనే భావం నాలో ఉండేది. ఆ స్థితిలో సంఘ పెద్దలు శ్రీ బాపూరావ్ మోఘే మనం పత్రిక పెట్టుకుందాం, నువ్వు బాధ్యత వహిస్తే ఆరంభం చేద్దాం, అంటూ ఆకాంక్ష వ్యక్తం చేశారు. పత్రికా రచన రూపంలో జీవితాన్ని జాతీయ సేవలో గడుపుదాం అని నాకూ లోపల కోర్కె ఉంది. ఇదో ప్రతంలా అనుకుని దీనిలోకి దిగాను.

మొదటి సంచిక విజయనామ సంవత్సర విజయదశమినాడు వచ్చింది. అప్పటినుంచి 23 ఏళ్లు ఆ ప్రతం పాటించే అవకాశం కలిగింది, ఎమర్జెన్సీ దుమారం వచ్చేవరకు.

భండారు సదాశివరావు గారు సమర్థత, భావుకత ఉన్నవారు. వయస్సులో కూడా పెద్ద. ఆ కొత్తలో ఆయన మంచి మార్గదర్శనం ఇచ్చారు. బాపూరావ్ జీ మేధావి. ఏవేవి చదవాలో, ఎలా ఆలోచించుకోవాలో జటిలమైన విషయాలలో ఎవరి భావాలు దృష్టిలో పెట్టుకోవాలో మార్గదర్శనం చేసేవారు. గిరిధరరావు, వీరరాజు వెంకటేశ్వర్లు, ఉగ్రశ్రీ వివిధ సమయాలలో బలమైన రచనలు ఇస్తూ పనికి సాయపడ్డారు.

మొదట్లో రెండు మూడేళ్లపాటు నిలకడైన సంపాదక సహాయం ఉండేది కాదు. ఆ తర్వాత

కందర్పు రామచంద్రరావు ప్రచారక్ బాధ్యత నుండి విరమణ చేస్తున్నప్పుడు ఆయనను జాగృతిలో సహాయానికి తీసుకోవడం జరిగింది. జర్నలిజం బొత్తిగా కొత్తే అయినా, తాత్విక అవగాహన, అధ్యయనంలో శ్రద్ధ వీటి వల్ల క్రమంగా నిలకడైన సహాయం అందించారు. అలా ఎమర్జెన్సీ దుమారం వచ్చేవరకు జాగృతిని సేవించుకుంటూ ఉండేవాళ్లం.

జాగృతి పత్రికా రూపంలో జాతీయోద్యమం అయినట్లే, రాష్ట్రీయ స్వయంసేవక్ సంఘ పరంగా అది పత్రికా రూపంలో ఉన్న ఒక స్వయంసేవక్ అని అనుకుంటూ ఉండేవాణ్ణి.

అంటే ఇది ఆర్ఎస్ఎస్ పత్రిక అంటారా?

ఆ మాట అనడంలో మీ ఉద్దేశం ఏమిటో నాకు తెలియదు. పత్రిక తనకై తాను సంఘ తత్వాన్ని స్వీకరించింది, స్వయంసేవకులుగా. కాని ఇది వ్రాసే ప్రతి మాటకీ, చేసే ప్రతి చేతకీ, దీని నిర్వహణ వ్యవహారానికి సంఘం బాధ్యత వహించజాలదు కూడా. పత్రిక నడిపేవారు విశాల సంఘతత్వ పరిధిలో తమ పత్రికా వ్యాసంగంలో యోగ్యంగా, ఆలోచిస్తూ పనిచేసేవారు. స్వయంసేవకులలోని ప్రముఖులతో, వివిధ రంగాలలో పనిచేస్తున్న మహనీయులతో నాకు చాలా సన్నిహిత పరిచయాల ఉండేవి. దీనదయాళ్ ఉపాధ్యాయ, దత్తోపంత్ రేంగ్లే, జగన్నాథరావ్ జోషీ, బలరాజ్ మధోక్, కె.ఆర్. మల్లాసీ- ఇలా ఎందరెందరితోనో దేశం సంగతులు, సమాజం సంగతులు మాట్లాడే అవకాశం కలిగింది. అవన్నీ మా పనికి పుష్టి ఇచ్చేవి. మమ్మల్ని తాత్వికంగా దారి తప్పకుండా కాపాడుతుండేవి.

ఇంకా ఎవరెవరి ప్రభావం ఉండేది?

జాగృతికి సంబంధించి వ్రత్యేకంగా చెప్పుకోదగిన ఒక మహనీయుడు డాక్టర్ రఘువీర. భాషాపరంగా ఆయన ఒక తపస్వి. క్షణక్షణం పెరిగిపోతున్న వైజ్ఞానిక, రాజకీయ, దౌత్య, సాంకేతిక పరిభాషలో భావాలు చెప్పుకోవలసిన అవసరం ఉన్న ఈరోజుల్లో పుష్టికరమైన, సంస్కృతి నిష్ఠమైన దేశీయ భాషలు కావాలని వక్కాణించేవారు. ఇవన్నీ నిత్య వ్యవహార భాషలో రెండువేల మాటలలో ఎలా వ్యక్తం చేస్తారు అనేవారు. ఆ ప్రభావం పత్రిక మీద కొంచెం ఎక్కువ ఉండేది.

మీరు ఇంగ్లీషు వాడవద్దు. బజారు మాటలు

వాడవద్దు, భాషను వికసింపజేసుకోవాలి అనేవారు బాబాసాహెబ్ ఆప్టే. మీరు నాగరిని, సంస్కృతాన్ని ఇక్కడ తీసుకురావాలి అనేవారు. ఈ ప్రభావం పత్రిక మీద ఉండేది.

గోవు అంటే కేవలం భక్తితో నమస్కరించడం అనుకునే జాతిలో గోవు అంటే జాతికి మహాలక్ష్మి సంపద, దానిని నాశనం చేసుకోవడం పాపమే కాకుండా జాతీయవరంగా ఆత్మవంచన అవుతుంది అనే అవగాహనను చాలా పెద్ద ఎత్తున కలిగించిన మహాశయ్యుడు లాలాహరదేవ్ సహాయ్. ఆయన అతి సన్నిహిత సహకారం మాకు లభించేది.

ప్రాంత సంఘచాలక్ పిన్నమనేని లింగయ్య చౌదరి గారు పత్రికను చాలా శ్రద్ధగా చదువుతూ, ప్రతి సందర్భంలో దాన్ని గురించి శ్రద్ధ పెట్టి చర్చిస్తూ ఉండడం ఎంతో ప్రోత్సాహంగా ఉండేది.

పరమపూజనీయ శ్రీ గురూజీ దేశమంతటికీ నిత్యనిరంతరంగా సందేశం ఇచ్చేవారు. ఆయన ఏమి చెప్పినా జాతి మొత్తానికి చెప్పేవారు. శ్రద్ధగా గ్రహించి ఎవరి ద్వారా వ్యాఖ్యానం పొందాలో పొందుతూ, సముచితంగా అన్వయం చేసుకోవడానికి ఒక విధంగా తపస్సులాగానే ప్రయత్నం చేసేవాళ్ళం. దానిలో ప్రయోజనం చాలా ఉండేది. ఆత్మానందమూ చాలా ఉండేది.

జాగృతికి తత్వసంబంధమైన పరిధి కాని, ఒక సంస్థాగతమైన పరిధిగా అనిపించేది కాదు. ఎప్పుడైనా, ఏవైనా విషయాలు అడిగితే, అప్పట్లో సర్ కార్యవాహగా ఉండే బాలాసాహెబ్ దేవరసగారు అనే వారు, మీకు తత్వం తెలుసు. స్వాభావిక రూపంలో దానిని అన్వయం చేసుకోండి. ఒక్కొక్కరు ఒక్కొక్క విధంగా అన్వయం చేసుకున్నా పెద్ద ఇబ్బంది ఏమీ అనుకో అక్కరలేదు. తత్వపరిధిలో ఉన్నంతవరకు.

విశ్వనాథ, ఇంద్రగంటి, పైడిపాటి జాతీయ ఉద్యమకారులూ, స్వయంసేవకులూ కారు కాని- జాతీయ భావాలకు సంబంధించినంత వరకు జాగృతికి అప్పులు. వారి ప్రశంస, విమర్శ ఎప్పుటి కప్పుడు మాకు మార్గదర్శకాలుగా ఉంటుండేవి.

అలాటి ఉద్యమాల సంస్థల విషయంలో జాగృతి ఎలాంటి పాత్ర వహించింది?

జాతి సేవలో బాధ్యత పెట్టుకున్న పత్రికగా ఓ రకంగా ఉద్యమకారుడులాగానే ప్రవర్తిస్తూ ఉండేది జాగృతి. మొదటి సంవత్సరంలోనే “గుండెమీద కుంపట్లు” అంటూ బుడతకీసులు, డ్రెంచివారు వదిలిపోవాలని అనే ఉద్యమం ప్రారంభించింది. ఆ తర్వాత ఎన్నెన్ని సంస్థలో ఉద్యమాలు నడుపుతూ వస్తే ఆ పనులన్నీ తనవిగా భావిస్తూ వాటికి పత్రికా వేదికగా ప్రవర్తించడానికి ప్రయత్నించింది. గోహత్యా నిషేధం, ఏకాత్మ మానవతావాద సిద్ధాంతం, జాతీయ భాషల పునరుత్థానం, వివేకానంద శతజయంతి ఉత్సవాలు మరెన్నో అలాంటివి.

అప్పట్లో సోషలిజం పేరుతో వెర్రివెర్రి ఆలోచనలు చేస్తుండేవారు. సమష్టి వ్యవసాయంలో ఆలోచనలు చేస్తుండేవారు. జాగృతి వాటిని తీవ్రంగా ఎదిరించింది. ఎన్.జి.రంగా ప్రభుత్వం పత్రికను ప్రశంసిస్తూ ఉండేవారు.

జాగృతి జాతికి ఎదురవుతున్న ప్రమాదాల విషయంలో చాలా ఎక్కువ శ్రద్ధ వహిస్తూ ఉండేది. ఈశాన్య భారతంలో విద్రోహం గురించి పోలికేకలు, క్రైస్తవ మిషనరీల కార్యకలాపాలు, ప్రత్యేకంగా జాతీయత దృష్ట్యా కమ్యూనిజం వల్ల జరిగే ప్రమాదం - అన్నిటో బహుశా ఆ సమయంలో మరెవ్వరూ పలకని మేలుకొలుపు ఇది పలుకుతూ ఉండేది. ముస్లిం వర్గాల రాజకీయాలు కూడా అప్పుడప్పుడు గుర్తింపబడుతూ వచ్చినా- దేశ విభజన జరిగిన తర్వాత 10-15 ఏళ్లలో ముస్లిం రాజకీయవర్గాలు కొంత అదుపులో ఉండేవి.

జాగృతికి తత్వసంబంధమైన పరిధి కాని, ఒక సంస్థాగతమైన పరిధిగా అనిపించేది కాదు. ఎప్పుడైనా, ఏవైనా విషయాలు అడిగితే, అప్పట్లో సర్ కార్యవాహగా ఉండే బాలాసాహెబ్ దేవరసగారు అనే వారు, మీకు తత్వం తెలుసు. స్వాభావిక రూపంలో దానిని అన్వయం చేసుకోండి. ఒక్కొక్కరు ఒక్కొక్క విధంగా అన్వయం చేసుకున్నా పెద్ద ఇబ్బంది ఏమీ అనుకో అక్కరలేదు. తత్వపరిధిలో ఉన్నంతవరకు.

భారతీయత దృష్టిలో రోజురోజుకూ నిర్వీర్యం అవుతున్న జాతీయ జీవనంలో కొన్ని సిద్ధాంతాలను, కొన్ని సంస్థలను ముందుకు తీసుకెళ్లడంలో భాగస్వామి కావాలనే ప్రయత్నంలో ఎన్నెన్నో జాతీయ సాంస్కృతిక, ధార్మిక సంస్థలకు వేదికగా వ్యవహరిస్తూ ఉండేది జాగృతి. ఇప్పుడు బిజెపి చేపట్టిన ఏకాత్మ మానవతావాదం అప్పట్లో జనసంఘం ద్వారా ప్రతిపాదించబడ్డప్పుడు జాగృతి దాన్ని ఒక పవిత్ర తాత్విక మహోద్యమంగా చేపట్టింది. అలాగే భారతీయ మజ్దూర్ సంఘ ఏర్పడ్డా, విశ్వహిందూ పరిషత్ ఏర్పడ్డా, అఖిల భారతీయ విద్యార్థి పరిషత్ ఉద్యమాలు చేపట్టినా- భారతీయతకు ఆలంబనంగా ఉండే అలాంటి సంస్థలు అన్నింటినీ తనవిగా భావన చేసి వ్యవహరించింది.

పత్రికా రంగంలో జాతీయ సేవ అంటే ఏమిటో ముట్టూరివారి కృష్ణాపత్రిక ఒరవడి దిద్దింది. ఆ పద్ధతిలో నడవాలని జాగృతి ఉద్విగ్ధురతుండేది. దశాబ్దపు సమయంలో అప్పటి అఖిల భారత జనసంఘ అధ్యక్షులు శ్రీ అవసరాల రామారావుగారు “జాగృతి అనీబీసెంట్ నడిపిన ‘యంగ్ ఇండియా’ పత్రికను జ్ఞాపకం చేస్తుంది” అన్నప్పుడు ఆ పత్రిక

ఏమిటో తెలియదు కాని, ఆనందం వేసింది.

జాగృతి చరిత్రలో ప్రత్యేకంగా పేర్కొనదగిన లంశాలు మరోమైనా చెబుతారా?

భాషాపరంగా చెప్పవలసి వస్తే- ఒక ప్రక్కన భాషా వివాదం కాల్యాల వరకు వెళుతున్న వాతావరణంలో, నిర్మాణాత్మకంగా దీని విషయంలో మనం ఏమి చేయగలం అని ఆలోచించింది. తెలుగు, హిందీ, సంస్కృతం మూడింటి సారూప్యతను నిరూపిస్తూ ఈ మూడింటినీ నేర్పే పాఠాలు ఈ సమస్యకు నిర్మాణాత్మక పరిష్కారంగా భావించింది. సంవత్సరం పాటు ఆ పాఠాలు నడిపింది. డాక్టర్ కర్ణ రాజశేషగిరిరావు గారు అందించిన ఆ పాఠాలతో ఉత్తరాదిన హిందీ తెలిసినవారు తెలుగు నేర్చుకొనడానికి ప్రయత్నించడం ఆనందం కలిగించింది. బాబాసాహెబ్ ఆప్టేగారు తెలుగు పద్యాలను నాగరి లిపిలో ఇవ్వమనేవారు. సంస్కృతనిష్ఠమైన తెలుగు పద్యాలను నాగరి లిపిలో ఇచ్చేవాళ్ళం. వాటి ద్వారా ఆ పద్యాలు తెలుసుకున్న జైతూహాలు కనిపిస్తారు. వాటి ప్రభావ విస్తృతి సంగతి ఎల్లా ఉన్నా, ఆదర్శ సంబంధంగా అతి సున్నితమైన జిజ్ఞాసే నడుస్తూ ఉండేది.

రాజకీయ విషయాలలో ప్రజాస్వామ్యం, జాతీయత ఈ రెండు మాటలు ఆధారంగా జాగృతి నడవడం కనిపిస్తుంది. భారతీయ సిద్ధాంతం కారణంగా జనసంఘాన్ని సమర్థించడం జరిగినా, జాతీయత, ప్రజాస్వామ్యం అనే సిద్ధాంతాలను పార్టీలకు అతీతంగా వక్కాణించడం జరిగింది. ఎన్నికల వ్యూహాల వంటి సమయాలు వస్తే వయం పంచధికం శతం. జాతికి మిత్రులైన రాజకీయ వర్గాల వారంతా కలసి జాతికి శత్రువులైన వర్గాల నుంచి జాతిని కాపాడండి అని ప్రసాదిస్తూ ఉండేది.

జాగృతి పత్రికలో విషయాలు జాతీయ ఉద్యమాలలో ప్రతిబింబాలుగా ఉండడమే కాకుండా అందులో పాత్రికేయ ప్రమాణాలకు కూడా సాధన జరిగేది. అందుకోసం జర్నలిజాన్ని అధ్యయనం చేయడం కూడా జరిగింది. 1970లో ప్రపంచ ప్రసిద్ధమైన థామ్సన్ ఫౌండేషన్ వారి ఎడ్వాన్స్డ్ ఎడిటోరియల్ ట్రైనింగ్లో పాల్గొనడం కూడా ఆ దృష్టితోనే జరిగింది. అంతేకాదు పత్రికా రంగంలో ఒక పత్రికగా జాతీయ ప్రయోజనాల రక్షణకు కూడా ప్రయత్నించింది. ఆలిండియా న్యూస్ పేపర్ ఎడిటర్స్ కాన్ఫరెన్స్ (ఎబిఎన్ఈసీ)లో అతి శ్రద్ధాళువైన భాగస్వామిగా నిరంతరం పాల్గొంటూ ఉండేది. ఎమర్జెన్సీ సమయంలో పత్రికా రంగం అంతా అతి దీనమైన పరిస్థితిలో పడిపోయి ఏబిఎన్ఈసీ వంటి మహా సంస్థ కూడా ‘సెన్సార్’ అనే ఒక ఘాతుకం జరుగుతున్నదని రికార్డు చేయడానికి కూడా సాహసించని స్థితిలో పాట్లా సమావేశంలో పత్రికల కనీస స్వేచ్ఛా రక్షణకు, మితిమీరి ఉన్న సెన్సార్

ప్రయత్నాలను నిరోధించడానికి భయంకర వాతావరణంలో జాగృతి పోరాడడం జరిగింది. అదే సమావేశంలో జాగృతి ఏబిఎన్ఈసీ స్టాండింగ్ కమిటీకి పెద్ద సంఖ్య ఓట్లతో ఎన్నికైంది. ఒక పత్రికగా ఇలా జాగృతి పాత్రికేయ మూల్యాలు నిలపడానికి కూడా గణనీయమైన స్థాయిలో కృషిచేసింది.

జాగృతి చరిత్రలో 1975 నాటి ఎమర్జెన్సీ సమయం ప్రత్యేకంగా పేర్కొనదగి ఉంది. పత్రికలు నోరు మెదపడానికి వీలులేని స్థితిలో, ప్రభుత్వం పరమ రాక్షసంగా ప్రవర్తిస్తున్న స్థితిలో ఎట్టి పరిస్థితి లోనూ సిద్ధాంతాన్ని తప్పకుండా, జాగృతి కలిగి చదం అనే తన ఆశయాన్ని తప్పకుండా చట్టాన్ని సెన్సార్ నిబంధనలనూ అతిక్రమించకుండా జాగృతిని నడిపే ప్రయత్నం జరిగింది. అది ఒక ఆనందప్రదమైన సాధన. ప్రతి దానిని అధికారులకు చూపవలసి వచ్చేది. ముందుగా యోగ్యులైన అధికారులు విజ్ఞతతోనే వ్యవహరించేవారు. అది ఒక విధంగా సంతృప్తికరమైన ఘట్టం. అయితే ప్రభుత్వ విధానంలో మార్పుతప్ప తప్ప మరొకటి ఉండేది కాదు. చట్టం పరిమితుల్లోనే నీ మాట నీవు చెబుతున్నా దానికి సహనం ఉండేది కాదు. అందుచేత ఆరెస్టు చేస్తామనో, డ్రెస్సు సీలు వేస్తామనో దురుసుమాటలు మాట్లాడడమో, బెదిరించడమో చేసేది. ఈ మార్పుతప్ప తగిన స్థానిక సహాయ కలెక్టర్ ఒకరు ప్రభుత్వానికి దొరికారు. చట్టం ప్రకారం జాగృతిని ప్రభుత్వం ఏమీ అనలేదు. తాను చెప్పుకోదలచిన మంచిని జాగృతి చెప్పుకుంటే భరించే సహనం లేదు ప్రభుత్వానికి. ఇదీ ఆ పోరాట స్థితి. ఈ స్థితిలో కొంతకాలం పత్రికను నిలపడం మంచిదని బ్రష్టు భావించి నిలుపుదల చేయడం జరిగింది. ఆ తర్వాత హైదరాబాద్ నుంచి నడపడమూ జరుగుతోంది.

జాగృతి ప్రత్యేక సంచికల విషయం ప్రస్తావిస్తారా?

ప్రత్యేక సంచికలు భారతీయతను వక్కాణించే వివిధ అంశాలను ప్రతిబింబిస్తాయి. సంచికలు అన్నింటినీ నేను అతి పదిలంగా భద్ర పరుచు కుంటున్నాను - అని జటావల్లభుల పురుషోత్తంగారు అన్నప్పుడు సంతృప్తి ఆనందం కలిగాయి.

ముఖ్యంగా రజతోత్సవ సంచికకు ఆధునిక భారతీయ జీవనరంగంలో భారతీయ తత్వ దర్శనానికి ఉపకరించే గ్రంథంగా ఒక ప్రత్యేకత ఉన్నది. భరతమాత ముఖచిత్రంతో వెలువడిన సంచిక, “వివేకానంద తత్వం ఈ నాటి అవసరం” ఆ భావనను అందించే సంచిక, అగస్త్య మహర్షి ముఖ చిత్రంతో, సర్వసమగ్ర సమాచారంతో దేశదేశాలలో భారతీయ సంస్కృతి విస్తృతిని వక్కాణించే సంచిక, శ్రీకృష్ణుని ముఖచిత్రంతో పరంపరాగతంగా వస్తున్న రాజనీతి శాస్త్రాన్ని వివరించిన సంచిక, విశ్వహిందూ పరిషత్ ఆవిర్భవించిన సందర్భంగా వివిధ సంప్రదాయాల మధ్య సమన్వయం ఉండవలసిన ఆవశ్యకతను ప్రతిపాదిస్తూ పలువుక్తం ముఖచిత్రంతో వెలువడిన సంచిక, గాంధీ శతజయంతి సందర్భంగా ఆయన సందేశంలోని మౌలిక విషయాలను అందించిన సంచిక, మరెన్నో.

జైసోమనాథ్, మానదండ, ఉజ్జయినీ పతనం వంటి నవలలను ధారావాహికంగా ప్రచురించిన సంగతి కూడా ఈ సందర్భంగా గుర్తుకు వస్తోంది.

జాగృతిని సహజం ఎలా ఆదరించేది?

ఆదరణ అనే దాన్ని మీరు ఎలాంటి అర్థంలో వాడారోగాని సాధారణంగా విజ్ఞులైన సమాజికు లంతా మన్ననతోనే చూచేవారు. పెద్దస్థాయిలో పత్రికను ఆదరిస్తుండేవారా? అంటే- మనవాళ్లలో పత్రికలు చదివే అలవాటు కొంత తక్కువ. ఆ చదివేవాళ్లు కూడా కాలక్షేపానికో, తమ వినోదానికో చదవడం ఎక్కువ. అందువల్ల సిద్ధాంతపరమైన, ఆశయ నిష్ఠతో ఉండే పత్రికల పరిధి స్థిమితంగానే ఉంటుంది. దానికి తోడు జాగృతిలో గంభీర చింతన ఉన్నంతగా జనాకర్షక చిట్కాలు గెటప్, టెక్నిక్లు వగైరా ఏమంతా ఉండేవి కాదు. మరో అంశం జాగృతి తన తత్వచింతనలో అఖండ భారత భావానికి, విశాల రాష్ట్రీయ చింతనకే ఎక్కువ శ్రద్ధ చూపేది. ప్రాంత, వర్గ, వర్గ భావాలకు ప్రాధాన్యం ఇచ్చేది కాదు. అందుచేత ప్రాంతీయ విషయాలు గాని విభిన్న సామాజిక వర్గాల సమన్వయంకు సంబంధించిన విషయాలు గాని ఏమంత ఉండేవి కాదు. జాగృతి పాఠకుల చింతన కూడా ఇలాగే

ఉండేది. పాఠకులతో బాగా అనుసంధానం ఉన్న పత్రిక జాగృతి. వారి ప్రభావం పత్రిక మీద ఎక్కువగా ఉండేది. వారి అభిరుచులకే దగ్గరగా ఉండేది. ఈ అన్ని కారణాల వల్ల విశాల సమాజంలో విక్రయ పరంగా జాగృతి పరిధి స్థిమితంగానే ఉండేది. వివిధ విషయాల్లో ఇటీవలికాలంలో జనసామాన్యానికి మరింత చేరువ అయ్యేందుకు ప్రయత్నాలు పెరగడం కనిపిస్తుంది. దానికి సంబంధించిన విషయాలు చెప్పడానికి ప్రస్తుత నిర్వాహకులు సమర్థులు.

వర్తమానంలో జాగృతిని గురించి మీరు ఎలా భావిస్తారు?

చెప్పాను కదా! జన సామాన్యానికి మరింత చేరువ అయ్యే ప్రయత్నం పాలు పెరిగిందనిపిస్తుంది. అసలు వార్తా పత్రికలనేవి వర్తమానంతో సంబంధం ఉండేవి. నాడు గానీ, నేడు గాని, ఏనాడు గాని జాగృతి ఆశయ ప్రధానమైన పత్రిక గనుక, భావ సామ్యత గల పరిస్థితి విస్తృతి ప్రభావం సహజంగా దీనిమీద ఉంటుంది. రాష్ట్ర నిష్ఠ, హిందుత్వ నిష్ఠ ఇత్యాదుల భావ సామ్యత, ఇప్పుడు ఈ సంస్థల విస్తృతి, కార్యకలాపాలు చాలా పెరిగాయి. ప్రాంత, వర్గ, వర్గ సమన్వయంనీ గురించి ఈ సంస్థలన్నీ సకారాత్మకంగా చాలా ఆలోచిస్తున్నాయి, సేవలు అందిస్తున్నాయి. జాతీయ జీవనరంగాలన్నిటిలోను అవి ప్రవేశించి కృషి చేస్తున్నాయి. ఎక్కడో మారుమూల కొండల్లో ఉండే వనవాసుల మొదలు, నట్టనడి నగరాల్లోని ప్రజల వరకు దాని వ్యాప్తి ఉంది. కొన్ని దశాబ్దాలుగా ముఖ్యంగా అర్థ శతాబ్దంగా జాతి మీద రాజకీయాల ప్రభావం చాలా ఎక్కువయి పోయింది. ఆ రాజకీయాలు జాతీయతకు, పరంపరా గత సంస్కృతికి, శౌర్య సత్వధర్మాలకు పూర్తిగా దూరంగా ఉన్నాయి. హైగా వానిపై యుద్ధం చేసేవిగా కూడా తయారైనాయి. చివరకు స్వరాజ్య లక్ష్యమే భగ్నమై, జాతీయ సాంస్కృతిక జీవన వికాసమే కుంటుబడే స్థితి. అసలు ఈ జాతి ప్రాచీనమైనదే కాదని, 50 ఏళ్ల క్రితం పుట్టిన ఒకే చిన్న రాజకీయ జాతి అన్నట్లు వ్యవహరించే వరకు కథ సాగింది. అయితే ఇప్పుడు రాజకీయరంగంలో పరిణామాలు ఆరంభమై పరంపరాగత జాతీయ సంస్కృతికి మాన్యతనిచ్చే వర్గాలు కేంద్ర స్థానానికి వచ్చాయి, వస్తున్నాయి. జాతిని సంబాళించుకునే బాధ్యత వారి మీదకు వచ్చింది. వీటన్నిటి ప్రభావాలు జాగృతి మీద సహజంగా ఉంటాయి. జాగృతి కృషి విస్తృతి పెరగడం గమనిస్తాం. ఒకవిధంగా ఇది జాతీయ జీవనంలో చారిత్రక సంధి ఘట్టం అనాలి. అందువల్ల వర్త మానంలో జాగృతి పాత్ర ఈ సంధి ఘట్టానికి అనుగు ణంగానే భావిస్తాను. ఈ కృషిలో జాగృతికి విశాల సహజం నుండి మంచి మద్దతును ఆశిస్తాను.

(స్వర్ణోత్సవ జాగృతి - 1998 నుంచి యథాతథం..)

సందేశం

- “జైమాకాస్త”

“జాగృతి” పత్రికకు నా ఆశీర్వాదాలు, అభినందనలు. కల్లోలిత విశ్వంలో నైతక పతనం ఆవహించి యున్న మానవ జీవితాన్ని ఉద్ధరించాలంటే, ధర్మ ప్రదిపాదిత సిద్ధాంతాలు ఆచరణ రూపం దాల్చాలంటే శాంతి, ప్రేమ, అహింస మల్లీ నవజీవనం పొందాలంటే కావలసింది జాగృతి. సాహిత్యంలో జాగృతి, ఆర్థిక జీవనంలో జాగృతి, రాజకీయ దృక్పథాల్లో జాగృతి, సర్వతోముఖ జీవనంలో జాగృతి. జాగృతికి అలసట శత్రువు. ఆకర్షణ్యత, అజ్ఞానం, అంధానుకరణం, దురభిమానం దాన్ని అణచివేస్తూ ఉంటవి. వీటన్నింటినీ ఉద్ధమించి ప్రవాహ వేగంలో అచల స్థాణువువలె నిలువగల సందేశాన్ని ‘జాగృతి’ పత్రిక మానవలోకానికి అందించుగాక.

(జాగృతి 18-12-48 సంచిక నుండి)

పురోగమనం, దశాబ్దాత్మవం!..

8వ పుట తరువాయి

సూరంపూడి భాస్కరరావు, శ్రీ భాగవతుల కుటుంబ రావు, కిరణ్ ఇత్యాదులందరూ మా కిచ్చిన సహకారం అసాధారణమైంది. మా సంపాదకవర్గంలో సభ్యులు కాకపోయినా సంపాదక బాధ్యత నిర్వహణలో శ్రీ పి.యస్.ఆర్. అంజనేయశాస్త్రి (ప్రస్తుతం గోల్కొండ పత్రికలో పనిచేస్తున్నారు) ఇచ్చిన సహకారం కూడా మరవరానిది. అనుక్షణమూ మారిపోతున్న దేశ పరిస్థితులను, ఎక్కువవుతున్న సమస్యలను అర్థం చేసుకుంటూ మా ఆశయాలనుగుణంగా విధానాలు నిర్ణయించుకోవడం కోసం స్వధర్మ సంస్థాపనా ప్రియులందరితోనూ చర్చించి విధానాలు నిర్ణయించు కుంటుండేవారం. అలాంటి చర్చలలో ఆధునికతకు, ప్రాచీనతకు చక్కని సమన్వయాన్ని కుదుర్చు కోవడంలో శ్రీ బాపూరావ్ ఇస్తుండే సలహాలు మాకెంతగానో ఉపకరిస్తుండేవి.

మాకు తరచు ముద్రణ బాధ కూడా తప్పలేదు. ఏ వారానికావారమే ప్రసూతి వేదనగా ఉండేది. ఎప్పటికప్పుడే ఆఖరి ఫారము ప్రత్యాఘాతంలోనే బయటపడుతూండేది. (రాత్రి తెల్లవార్లు గెటప్, స్ట్రయికింగ్ అయ్యేవి) రాణి, సాహిణి, కృష్ణ, శ్రీరామ, గ్రంథాలయ, యూనివర్సల్ - ఒకటిమిటి ఎన్ని ప్రైన్సులలోనో వేయించవలసి వచ్చేది. పత్రికను, స్వతంత్రా కప్పరన్ను పుట్టివరకు బ్లాకు మేకింగుకు తలో చోటుకు, మద్రాసుకు పంపవలసి వచ్చేది. ఆనాడు ప్రకటనలు కూడా అంతగా లభించేవి కాదు. వీటిననుసరించుకొని ఆర్థికమైన చిక్కులుండేవి. అన్నీ అలాగే సర్దుకుంటూ పోతుండేవాళ్ళం. అదంతా ప్రథమ దశ.

ద్వితీయ దశలో-భారత ముద్రణాలయావతరణ కారణంగా మాకు పెద్ద బెడద తీరింది. విజయ నామ సంవత్సర విజయదశమి నుండి పత్రిక ఢిల్లీలోని హిందూస్థాన్ ప్రకాశన్ బ్రస్టు తరపున ప్రచురించ నారంభించాం. విడిగా ప్రచురించే కన్న మా ఆశయాలతో సన్నిహితంగా ఉన్న ఆ సంస్థ తరపున ప్రచురించడం ఎక్కువ ప్రయోజనకరమని భావించాం. ఆ సంస్థకు శ్రీ జి.సోమరాజు, విజయవాడ ప్రతినిధిగా ఉండేవారు. భారత ముద్రణాలయం కూడా వారిదే. ఇలా జాగృతిని ఆ సంస్థలో మిళితం చేయడంతో మా సమస్యలు చాలా భాగం తగ్గిపోయాయి. సరియైన కార్యాలయం కూడా ఏర్పాటైంది. నేనూ, శ్రీ టి.ఎల్.నారాయణ సంపాదక శాఖలో ఉండేవారం. శ్రీ పి.రామచంద్రమూర్తి, శ్రీ కె.బాల సత్యనారాయణ గార్లతో విడివిడిగా ప్రచార, ప్రకటన విభాగాలు ప్రారంభమైనాయి. శ్రీ బాలకవి కుమారస్వామిగారు వ్యవస్థాపకగా ఉండేవారు. ఈ విస్తరణతో చాలావరకు విస్తరణ జరిగి క్రమేపీ ప్రజాపత్రిక కాగల విశ్వాసం సుదృఢమైంది. అనేకులు

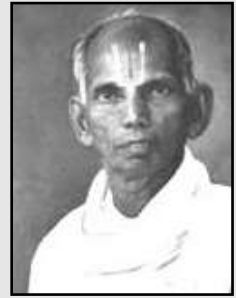
యమ రచయితలు, అనువాదకులు పుంఖానుపుంఖంగా రచన సాగించడం జరిగింది. శ్రీ గిరిధరరావు, శ్రీ వీరంరాజు వెంకటేశ్వర్లు, శ్రీ తారానాథ్, శ్రీ ప్రకాశ్, శ్రీ గో.వేం.ఆ. నరసింహారావు మొదలగువారెందరో సహకరించనారంభించారు.

ఈ దశలోనే కారణాంతరాలవల్ల, నేను ఇతరత్రా స్వీకరించవలసి వచ్చిన వివిధ బాధ్యతలవల్ల సంపాదకత్వ భారం చాలావరకు శ్రీ నారాయణగారే వహించడం ప్రారంభమయింది. యువకులు, చేయి తిరిగిన విమర్శకులు, ముఖ్యంగా రాజకీయ వాతావరణ పరిజ్ఞానంలో సిద్ధహస్తులు అయిన వీరి చాలకత్వంలో పత్రిక చాలా ముందుకుపోయింది. నేడు జాగృతి మనకు సమగ్రంగా కనబడుతున్నదంటే వీరి కృషి దానికి కారణమని చెప్పక తప్పదు. ఇదే దశలో ప్రకటనా విభాగం కూడా చాలా బలపడింది. బొంబాయి మార్కెట్లో జాగృతి స్థిరపడింది. అన్ని విషయాలలోనూ ఇప్పుడు జాగృతి స్థిరపడ్డ పత్రిక, బహుళ ప్రచారం పొందిన ఒక మహా వ్యవస్థ. వివిధ సమస్యలపై నిష్పక్షపాతంగా పోరాడగల న్యాయవాది. ఈ పదేద్ద చరిత్ర ఇందుకు తారాణం.

ఈ పదేద్దలోనూ ఎందరి సహకారంతోనో ముందుకు వెళ్ళింది. ఇది ఏ ఒకరిద్దరి కృషియన్నా అసత్యమే అవుతుంది. మాకు సహకరించిన వారిలో సందర్భానుసారంగా చాలామందిని ఉదహరించాను. వీరుకాక శ్రీ పైడిముక్కల వెంకట్రామయ్య, శ్రీ హనుమచ్ఛాస్త్రి, శ్రీ రాఘవాచార్య, శ్రీ శరభయ్య, శ్రీ మద్దిపట్ల సూరి, శ్రీ సత్యనారాయణరాజు ఇత్యాదు లెందరెందరో వివిధ సమయాలలో అనేక విధాల సహకరించారు. వారందరికీ ధన్యవాదాలు.

తృతీయదశలో జాగృతి మరొక అడుగు ముందుకు వేసింది. ఇంతవరకు హిందూస్థాన్ ప్రకాశన్ బ్రస్టు తరపున ప్రచురింపబడుతున్న జాగృతి 14-2-58 నుండి జాగృతి ప్రకాశన్ బ్రస్టు తరపున నడుపబడనారంభమైంది. ఢిల్లీ కేంద్రంగా ఉంచుకొని ఇక్కడ పత్రిక ముద్రణాలయం నిర్వహించడం చాలా సాధక బాధకాలతో కూడిన పనియని అనుభవం వల్ల కేంద్రానికీ, మాకూ కూడా అడ్డమైంది. ఒక స్వతంత్రమైన బ్రస్టును ప్రారంభించాలనే ఆలోచన కల్గింది. అస్తులు, అప్పుల భారం స్వీకరించే పక్షంలో హిందూస్థాన్ ప్రకాశన్ బ్రస్టువారు దీనిని స్వతంత్ర బ్రస్టు కప్పగించేందుకు సంసిద్ధత వెలిబుచ్చారు. వర్యపసానంగా మొదటి నుండి మాకు ప్రోత్సాహకులు గాను, మా శ్రేయోభిలాషులుగాను, ఆశయములతో ఏకీభవించేవారూ అయిన శ్రీ నిరంజనరావుగారు, శ్రీ బాపురావు గార్లు, మొదటి నుండి కాకపోయినా, ఆ తర్వాత అనేక సంవత్సరాల నుండి మా పత్రిక శ్రేయోభిలాషులలో ముఖ్యులైన శ్రీ పి.లింగయ్య చౌదరి, (బందరు), శ్రీ కె.లక్ష్మీనారాయణశాస్త్రి (తెనాలి) గార్లతో జాగృతి

సార్థకమైన అనాటి ఆశాభావం

“ఈ పత్రికను కొలది కాలము క్రిందటనే ప్రచురణ ప్రారంభించేసి ఉత్సాహముతో పనిచేయు చుండుట శ్లాఘ్యము - ఆంధ్రదేశమునీ మధ్య కాలమున అనేక పత్రికలు బయలుదేరినవి, కాని వానిలో ఏవేవి ఎంత కాలము నడుపబడునో చెప్పుటకు సాధ్యముగాదు అట్లు ప్రారంభింపబడిన పత్రికలు కొన్ని అప్పుడే మరుగుపడినవి. ‘జాగృతి’ పత్రిక అట్లు మరుగుపడక జాగ్రత్తతో చిరకాలము నడుచుచుండునట్లు సంపాదకులు ప్రయత్నింతురు గాక యని కోరుచున్నాను. పత్రిక ఆశయములు శ్లాఘాపాత్రములు....”
కీ॥శే॥ దేశభక్త కొండా వెంకటప్పయ్య పంతులు

ప్రకాశన్ బ్రస్టు ప్రారంభింపబడ్డది. హిందూస్థాన్ ప్రకాశన్ బ్రస్టుకు చెందిన జాగృతి పత్రిక, భారత ముద్రాణాలయం, సాహిత్య నికేతన్ వున్నక విక్రయశాల అన్నీ ఈ క్రొత్త బ్రస్టుకు అస్తి అప్పులతో సహా అప్పగించబడ్డాయి. బ్రస్టుకు శ్రీ లింగయ్య చౌదరిగారు అధ్యక్షులుగాను, శ్రీ నిరంజనరావుగారు కార్యదర్శిగాను ఎన్నికైనారు. ప్రస్తుతం జాగృతి దీని తరపున ప్రచురితమవుతోంది. ద్వితీయ దశలో వలె నామమాత్రపు సంపాదకత్వం కూడా నాకు సాధ్యం కాలేదు. అందువల్ల ఈ దశలో శ్రీ టి.ఎల్. నారాయణ, శ్రీ కందర్ప రామచంద్రరావుగార్లు సంపాదకులుగా పని ప్రారంభమైంది. శ్రీ పి.రామ చంద్రమూర్తిగారు ప్రచార వ్యవస్థాపకగాను, శ్రీ వి. మహాలింగంగారు ప్రకటన శాఖాధిపతిగాను, శ్రీ కె.శ్రీనివాసశర్మగారు (బ్రస్టు సంస్థల మేనేజరు) వ్యవస్థాపకగాను నేడు జాగృతి నడుస్తోంది. ఈనాడు జాగృతి దశాబ్దాత్మవం జరుపుకొనడం పెద్దల ఆశీర్వాచన ఫలం, పాఠకుల ఆదరాభిమానాల చలవ; ఏజెంట్ల, ప్రకటనదారుల విశేషాభిమాన పర్యవసానం, మున్ముందింకను ద్విగుణీకృత త్యాహంతో జాగృతి జైత్రయాత్ర చేయగలదని ఆశిస్తున్నాను.

ఆంధ్రులకిచ్చిన ఏకైక పత్రిక...

9వ పుట తరువాయి

వాస్తవ సాఫల్యాన్ని లభింపజేసేట్లు చైతన్యముక్తంగా ఉండాలి. అలాంటి చైతన్యాన్ని వ్యాపింపజేస్తూ, ఒకరి దయాదాక్షిణ్యాలకూ, ఒకరి భయానికి లొంగిపోక ప్రజలకు భారతీయ జీవన మాధ్యంగా సమస్యల అంతర్యాన్ని, పరిష్కారాన్నీ వివరించడానికే జాగృతి జన్మించిందని సూచించారు. ఇలాంటి పత్రికలు ఉండడం చాలా అవసరం కూడాను. నిత్య జీవితానికి ప్రజలకు ప్రాంతీయ, స్థానిక ప్రభుత్వ యంత్రాంగం తోటే సంబంధం ఉంటుంది. బాగోగులకు, కష్టనష్టాలకు ప్రజలందుకే స్థానిక, ప్రాంతీయ ప్రభుత్వాలను భూషించడమో, దూషించడమో చేస్తుంటారు. కాని పార్టీ ప్రభుత్వ పద్ధతిని స్వీకరించి నందునా, దేశంలో ప్రాంతాలకూ, కేంద్రానికీ అవిచ్ఛేదన సంబంధం ఉన్నందున మొత్తం దేశంలో పార్టీలు, ఆంతరిక సమస్యల పట్లా, విదేశ విధానాల పట్లా అవలంబించే వైఖరి పద్ధతులే ప్రజల జీవన ప్రవాహానికి మార్గాన్ని ఏర్పరుస్తాయి. అందుచేత ప్రాంతీయ వార్తలూ, ప్రాంతీయ ప్రభుత్వ విధానాలు ప్రకటించి ప్రజలకు యధార్థ వార్తలనూ, ప్రభుత్వ విధానాలనూ, వాటి లోపాలలో పాలనూ తెలుపుతూ, ప్రజల భావాలనూ, ప్రజల కోరికలనూ ప్రకటించే పత్రికల అవసరం

ప్రముఖంగా ఉన్నా దేశ స్వాతంత్ర్యాన్నీ, దేశ సమైక్యతనూ, ప్రజాస్వామ్య సిద్ధాంతాన్నీ, ఆంతరిక, విదేశీయ విధానాలను ఎప్పటికప్పుడు ప్రజలకు తెలుపుతూ, వాటిలోని లోపాలలోపాలను వివరిస్తూ ప్రజల దృష్టిని వ్యాపకం చేసి ప్రజలను బాధ్యత లేని ప్రాంతీయ పౌరులనుగా గాక, బాధ్యత గల భారత పౌరులుగా తీర్చిదిద్దే పత్రికలు చాలా అవసరం. జాగృతి ఈ అవసరాన్ని పూర్తి చేయడానికే అవతరించిందని, ఈ వది సంవత్సరాలది అవలంబించిన విధానం తెలుపుతున్నది.

జాగృతి అలాంటి అత్యవసర పరిస్థితుల్లోనే అవతరించింది కూడా. బ్రిటిషువారు తూర్పువలసల నన్నిటినీ వరుసగా వదలించుకుని, 1947లో భారత దేశానికి కూడా స్వతంత్రం ఇచ్చి వెళ్ళిపోయారు.

పోతూ సాధ్యమైనంతవరకు తూర్పున సమీప భవిష్యత్తులో ఏ దేశమూ ఆర్థికంగా, సామరికంగా, బలవంతంగా రూపొందికుండా ఉండేందుకు చేయవలసిన ప్రయత్నాలన్నీ చేశారు.

అందులో మొదటిది పాకిస్తాన్, భారత్ లని రెండుగా దేశాన్ని చీల్చడం... ఇది ఉభయులకూ క్షేమకరం కాదు.

రెండవది సంస్థానాధిపతులకు స్వయం నిర్ణయ

స్వాతంత్ర్యాన్ని ఇచ్చారు. ఫలితంగా కాశ్మీరు, హైదరాబాద్ లాంటి సమస్యలు వచ్చాయి.

మూడవది పాకిస్తాన్, భారత్ అనే విభజనతో ద్వీరాష్ట్ర సిద్ధాంతానికి దారిచూపడమే కాక, క్రిష్టియన్ తత్వాన్ని కూడా రెచ్చకొట్టారు. ఫలితంగా నాగస్తాన్ సమస్య అవతరించింది. కేరళలో కమ్యూనిస్టు ప్రభుత్వానికి దారితీసింది. ఉత్తర సరిహద్దుల్లో సిఖ్ స్తాన్ కు ప్రేరేపించింది.

నాల్గవది విదేశీ స్థావరాల విషయం ఒకటి ఎదురైంది.

జాగృతి పై సమస్యల పట్ల చాలా వాస్తవికంగా ప్రవర్తించిందని చెప్పేందుకు ఈ పది సంవత్సరాలు ప్రకటించబడ్డ సంపాదకీయాల్లో సాక్ష్యం. పత్రిక సాఫల్యాన్ని ఎలా నిర్ణయించడం! ఎన్నాళ్లు నడిచింది? ఎన్ని కాపీలు ఖర్చు అయినాయి? ఎన్ని పేజీలు ఉండేవి? మొదలైన ప్రశ్నల జవాబులు పత్రికా విజయాన్ని నిర్ణయించలేవు.

స్వతంత్రం రావడంతోటే దేశంలో ఒక విచిత్ర మైన మార్పు వచ్చింది. ఆంగ్లేయులు కాంగ్రెసుకు

1948లోనే స్పష్టంగా చెప్పింది. “మన పోరాడి స్వతంత్రం పొందలేదు. ఆంగ్లేయుల దయాదానం అది. మనకు పూర్తి స్వాతంత్ర్యం రాలేదు. స్వతంత్ర పోరాటంలో ఓడిపోయి లొంగిపోయి చేసేది లేక వారిచ్చిన భూమితో తృప్తి పడ్డాం. మన బలహీనతను, ఓటమిని కప్పి పుచ్చుకోవడం, ప్రజలకు మోసగించి వారి నైతిక సక్రమ వికాసాన్ని నాశనం చేయడమేనని ఉద్ఘాటించడం, దేశ నాయకులకు వారి వారి కర్తవ్యాలను తెల్పడం ఎంత సాహసం, అయినా ఎంత అవసరం! ఆ సాహసాన్ని ప్రదర్శించడానికే, ఆ అవసరాన్ని తీర్చేందుకే జాగృతి మొండి ధైర్యంతో అవతరించింది.

‘పాకిస్తాన్, భారత్ అని దేశం ఖండించబడడానికి ఆంగ్లేయుల, మహమ్మదీయుల కుట్ర కారణం కాదు; వాటిని గుర్తించలేక, గుర్తించినవారు ఎంత పోరినా వినక, దేశ ఖండనకు దారితీసిన నాయకుల వివేక శూన్యత, రాజకీయ పరిజ్ఞానలోపం, దూరదృష్టి నశించడం, మొండితనం, అహంకారం, ఓటమి నంగీకరించలేని నీచ మనస్తత్వాల్లో కారణాలు.

ఇప్పటికైనా ప్రజలు యధార్థం గ్రహిస్తే, వాస్తవ రాజకీయాలను గుర్తించి ఆలోచించే సామూహిక శక్తి వస్తుంది” అని జాగృతి ఆనాడే సూచించిందంటే ఎంత ధైర్యం కావాలి. ఎంత నిశిత విమర్శనాశక్తి కావాలి.’

‘ద్వీరాష్ట్ర సిద్ధాంతాన్ని

అంగీకరించింది కాంగ్రెసు. వారికి విరుగుడు అఖండ భారత సిద్ధాంతమే. లేనిచో ప్రజలలో చీలికలు వచ్చి ప్రతి వర్గమూ వేరైపోతారు. అందుకనే నైతికంగానైనా వారిని కలిపి ఉంచేందుకు, పరస్పర వైషమ్యాలనూ, ప్రాంతీయ భావాలనూ, కుల, వర్గ, మత తత్వాలను జయించేందుకు - భారత విభజన మన ఓటమికి ఫలితం - మన లక్ష్యం అఖండ భారతం అని ఉద్ఘోషించాలి” అని జాగృతి చేసిన సూచనకు నిదర్శనంగా ఈనాడు నాగా సమస్య, జార్ఖండ్, సిఖ్ స్తాన్ సమస్య, ద్రావిడ కజకం సమస్య, కాశ్మీర్ సమస్య, ప్రాంతీయ విభేద, వైషమ్యాలు సాక్షులై కన్పించడంలేదా?

కాశ్మీర్ సమస్య విషయంలో హెచ్చరించి ‘దేశం అంతా ఒకటేననీ, దేశ ప్రజలంతా ఒకటేననీ, మీకు నమ్మకం ఉంటే కాశ్మీర్ ను వెంటనే పూర్తిగా విలీనం చేసుకోండి; కాశ్మీర్ ప్రజలు భారత ప్రజలేనని ప్రకటించండి’ అని సూచించింది. లేకపోతే కాశ్మీర్ కూడా మనకు దక్కదని చెప్పింది. అయినా ప్రపంచపు పంచాయితీకి కాశ్మీర్ నప్పగించి, ఇప్పుడు కన్నీరు కారుస్తూ నిస్సహాయంగా కొరివితో తల బరుకు కున్నట్లు చేసిన కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వ విధానాన్ని ఏమనాలి?’

వృధాపోసి ఆశీస్సులు

“కలుగుంగాపుత మీదు జాగృతికి నిక్కువైన సత్పీర్తి పే రెవల్యూయంగాపుత సౌరభాష కిది పుష్కన్ గౌరవంబిచ్చుచున్ కలిదోషంబు లదంచి జనులకుం గల్పాణ మీగల్గుచున్ చెలగుంగాపుత దేశదేశముల వాసిం గూర్చగా జాలుచున్.”

- కీ!శే! చెళ్ళపిళ్ళ వేంకటశాస్త్రి శతావధాని

ప్రభుత్వాన్ని అప్పజెప్పారు. కొన్ని శతాబ్దాల బానిసత్వం వల్ల ప్రజలకు స్వాభిమానం, స్వయం నిర్ణయశక్తి లేకుండా పోయింది. విదేశ విద్య, విదేశ సంస్కృతి నిజమైన రాష్ట్రీయ భావాలను అణగ ద్రోక్కాయి. అదో కుట్రగా అప్పట్లో జరుగుతూ ఉన్న సామరిక స్వతంత్ర పోరాటాన్ని (Militant National struggle) అణగద్రోక్కి, ప్రజల నాయకత్వాన్ని పాశ్చాత్య ప్రభావానికి లొంగిపోయిన మితవాద నాయకులను పైకి తీసుకొనిరావడం జరిగింది. అయినా ప్రజలందరూ తమ విశ్వాసాలనూ, ఆదర్శాలనూ, కొంత నిగ్రహించుకొని, కలిసి పోరాడేందుకు కాంగ్రెసులో చేరారు. దానివల్ల ప్రజల జాతీయభావాలకూ, నక్రమ ప్రజాస్వామ్య సాంప్రదాయానికీ వికృతి ఏర్పడినా, ఏకాన్ముఖంగా కలిసి పోరాడితేనే లాభం ఉంటుందని ప్రజలలో వ్యాపించిన నమ్మకంవల్ల కాంగ్రెస్ ఏర్పడి, బలపడి, పైకి రావడమే కాక, స్వాతంత్ర్య ప్రాప్తి తర్వాత అది ఒక వర్గపు స్వంత ఆస్తిగా, ఒక వర్గపు హక్కుగా మారిపోయి, పూర్వపు సమష్టి త్యాగాల కీర్తిని బావుకు తిండామనే పార్టీగా మారింది.

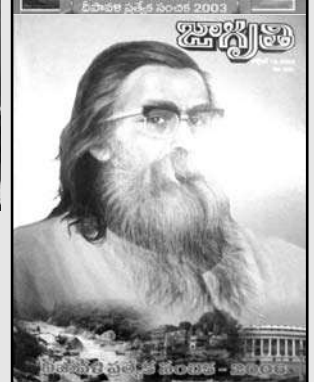
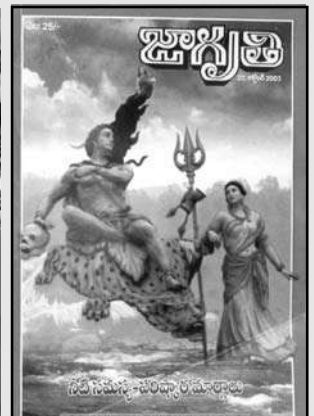
ఇదంతా సరియైన జాతీయ భావాలు లేనందున, వాస్తవ దృక్పథం లేనందున వచ్చింది. జాగృతి ఆనాడే

జాగృతి నూతన లోగో, పోస్టర్ ఆవిష్కరణ

భాగ్యవగరం : జాగృతి వారపత్రిక (1948-2022) 75వ వసంతంలోకి అడుగిడుతోన్న సందర్భంగా భాగ్యవగరంలోని రాష్ట్రీయ విద్యాకేంద్రం (ఆర్.వి.కె.)లో అక్టోబర్ 29న నిర్వహించిన తెలంగాణ ప్రాంత కార్యకర్తల ప్రతిక్షణ శిబిరంలో ఆర్.ఎన్.ఎస్. సర్ కార్యవాహ దత్తాత్రేయ హాసబలే జాగృతి లోగోను ఆవిష్కరించారు. ఆర్.ఎన్.ఎస్. అఖిల భారత కార్యకారిణి సభ్యులు భయూజీ జోషి జాగృతి పోస్టర్ను ఆవిష్కరించారు.

ఈ శిబిరంలో క్షేత్ర సహ సంఘచాలక్ దూసి రామకృష్ణ, తెలంగాణ ప్రాంత సంఘచాలక్ బూర్ల దక్షిణామూర్తి, ప్రాంత కార్యవాహ కాచం రమేష్, క్షేత్ర ప్రచారక్ సుధీర్, సహ క్షేత్ర ప్రచారక్ భరత్ కుమార్, ప్రాంత ప్రచారక్ శ్రీధర్, సహ ప్రాంత ప్రచారక్ ప్రభు కుమార్, ప్రాంత ప్రచార ప్రముఖ్ అమర్నాథ్ రెడ్డి, జాగృతి అసోసియేట్ ఎడిటర్ కుర్రా దుర్గారెడ్డి ఇతర సంఘ పెద్దలు పాల్గొన్నారు.

జాగృతి వారపత్రిక ప్రారంభమై 75 ఏళ్ల సందర్భంగా వ్యవస్థాపక సంపాదకులు బుద్ధవరపు వెంకటరత్నం గారిని ఆత్మీయంగా సత్కరిస్తున్న జాగృతి బృందం..

(మార్చి 16, అక్టోబర్ 27, 2022 తేదీలలో వేంకటరత్నం గారిని కలసినప్పుడు తెలిసిన విషయాలు)

గాంధీజీ హత్య జరిగినప్పటి నంగతి. 'నీ పేరు కనిపిస్తే వెంటనే అరెస్టవుతావు.' జాగృతి స్థాపన సమయంలో పత్రిక బాధ్యతలతో పాటు, పరమ పూజనీయ గురూజీ నుంచి నాకు వచ్చిన హెచ్చరిక ఇది. అనుకున్నట్టే అయింది. కృష్ణా జిల్లా కలెక్టర్ క్రోబి వారెంట్ జారీ చేశాడు. అప్పుడు జాగృతి విజయవాడ నుంచి వెలువడేది. మేం వెళ్లాం, కలెక్టర్ దగ్గరకి. ఆర్ఎస్ఎస్ మీద నిషేధం ఉన్నప్పుడు, ఆ సంస్థ వారు నడపదలుచుకున్న పత్రికకి మీరు అనుమతి ఎందుకు ఇచ్చారు? అని అడిగాను నేను. వెంటనే కేసు వాయిదా వేసేశాడాయన. ఇది జరిగిన వారానికల్లా అసలు ఆర్ఎస్ఎస్ మీద నిషేధమే తొలగిపోయింది. ఆలస్యం చేయకుండా పత్రికను పునఃప్రారంభించాం. జాగృతి స్థాపన, ఆనాటి విశేషాల గురించి గతంలో వేంకటరత్నం చెప్పిన చాలా విషయాలను తెనాలి స్వయం సేవక్ పున్నారావు తరువాత చెప్పారు. పున్నారావు వయసులో చిన్నవారే అయినా వేంకటరత్నం గారికి ఆత్మీయులు. ఇవన్నీ వేంకటరత్నంగా పూర్తిగా చెప్పలేక మధ్యలో ఆపేసినవే. ఆయన నాలుకకు ఆపరేషన్ చేశారు. 97 ఏళ్ల వయసులో అమోఘమైన జ్ఞాపకశక్తితో ఆయన అనేక విషయాలు చెప్పడానికి సిద్ధంగా ఉన్నా, శరీరం సహకరించడం లేదు.

ఆర్ఎస్ఎస్ వాణిని వినిపించడానికి ప్రాంతీయ భాషలలో కూడా పత్రికలు

గురూజీ ఆకాంక్ష మేరకే

స్థాపించాలని నిర్ణయించారు. అలా 36 పత్రికలు వెలువడ్డాయి. ఇదంతా పరమ పూజనీయ గురూజీ ఆలోచన. 1942 నుంచి 'ఆంధ్రపత్రిక', 'భారతి' వంటి ప్రఖ్యాత పత్రికలలో రచనలు వెలువరించిన వేంకటరత్నం 1947 ప్రాంతంలోనే ప్రచారకీగా సేవలు అందిస్తూ ఉండేవారు. జాగృతి సంపాదకులుగా వేంకటరత్నంగా రెండో సర్ సంఘచాలక్ మాధవరావు నదాశివ గోల్కల్కర్ ఎంపిక చేశారు. రాష్ట్ర ధర్మ, యుగధర్మ, పాంచజన్య అలా స్థాపించిన పత్రికలే. 'ఇలాంటి బాధ్యతను అటల్ బిహారీ వాజపేయి, దీనదయాల్ ఉపాధ్యాయతో పాటు నాకు కూడా అప్పగించారు. నీవు పత్రికకు సంపాదకునిగా ఉండాలనీ, సదాశివరావు మిగిలిన వ్యవహారాలు చూస్తారని స్వయంగా పూజనీయ గోల్కల్కర్ నాకు లేఖ రాశారు.' అని గుర్తు చేసుకున్నారా వేంకటరత్నం. దాని మీద, నాకు పత్రికా రచనలో అనుభవం లేదు, నాతో సాధ్యమా అన్న సారాంశంతో వేంకట రత్నం ప్రత్యుత్తరం రాశారు. అందుకు గోల్కల్కర్ కూడా సమాధానం ఇచ్చారు. 'నీవు పట్టభద్రుడవు. తప్పక నిర్వహించగలవు' అని ప్రోత్సహించారు. అలా వేంకటరత్నంగా వ్యవస్థాపక సంపాదకులుగా జాగృతి అవిర్భవించింది. 'నేను సంపాదకుడను. రచయితను కాను. వాళ్ల దగ్గర వీళ్ల దగ్గర రచనలు తీసుకు

పి.వేణుగోపాలరెడ్డి

జాతీయ భావాల శాశ్వత వేదిక

తెలుగు పత్రికారంగ చరిత్ర చూస్తే వందలాది పత్రికలు కనిపిస్తాయి. కానీ జాగృతి స్థాపన ప్రత్యేక లక్ష్యంతో, చారిత్రక సందర్భంలో ప్రారంభించారు. ఏడున్నర దశాబ్దాల జాగృతికి ఆ ప్రత్యేకతే ఆయువుపట్టు. ఒక్కమాటలో చెప్పాలంటే- వాస్తవాలను పక్షీకరించకుండా ప్రజలకు వాటిని ఎరుక పరచడమే జాగృతి పరమోద్దేశం. అదే ధ్యేయంతో ప్రయాణించింది. ప్రయాణిస్తున్నది. దానికోసమే నిలబడింది. హిందూ జీవనం మీద పడిన ఎన్నో అపవాదులకు తాను జవాబు ఇచ్చింది. జాతీయవాదానికి అండగా నిలిచినందుకు చిరకాలం ప్రతికూలత మధ్యనే వెలువడింది. అత్యవసర పరిస్థితి కాలంలో (1975-1977) సెన్సార్షిప్ మధ్య కూడా వాస్తవాలు తెలియజేయడానికి తన వంతు ప్రయత్నం నిబద్ధతతో చేసింది. సాధ్యం కాలేదు. వాస్తవాలు తెలియజేసే అవకాశం ఏమాత్రం లేదని రూఢి అయిన తరువాత తాత్కాలికంగా మూత పడింది.

భారతీయత, హిందూత్వ వేర్వేరు కాదు అన్న వాస్తవాన్ని ఉద్యమ స్ఫూర్తితో జాగృతి ప్రచారం చేసింది. స్వాతంత్ర్యోద్యమ చివరి దశకు వచ్చే సరికి ఇలాంటి ఒక విభజనకు చోటు కల్పించారు. అవి రెండూ వేర్వేరు అనడం అసత్యం. ఎందుకంటే, హిందూత్వ మతం కాదు. అదొక జీవన విధానం. ఈ దేశ గమనం. ఈ సత్యాన్ని చెప్పవలసిన బాధ్యతను జాగృతి తనదిగా స్వీకరించింది. అలాగే జాతీయవాదం-నేషనలిజం-గురించి జాగృతి అంతే శ్రద్ధ చూపించింది. ఇదొక చారిత్రక క్రమంలో, జాతీని నిదుర లేపినదని, స్వాతంత్ర్య కాంక్షకు మూలమన్న వాస్తవం మరచిపోరాదు. వామపక్ష వాదం మాత్రమే పేదల పక్కన

నిలబడుతుందన్న ఒక వికృత వాదనను బలంగా ప్రచారం చేస్తున్న కాలంలో, పేదల గురించి దేశీయమైన చింతనతో, వాస్తవికతతో ఆలోచించేదీ, నిర్మూలనకు ఉపయోగపడేదీ జాతీయవాదమని జాగృతి తెలియజెప్పింది. దీనిని దైర్ఘ్యంగా వెల్లడించగలిగింది. వామపక్షవాదం పేదల అనుకూలవాదమని ఎవరైనా అంటే అనవచ్చు. కానీ, జాతీయవాదం కూడా పేదల అభ్యున్నతి కోసమేనన్న సంగతిని గుర్తించాలి. మానవీయ కోణం లేకుండా కొన్ని దేశాలు సాధించిన పురోగతి ఏమైందో మనకి తెలుసు. మానవీయ కోణంతో సర్వేజనాన్యుభీనో భవంతు అనగలదు కాబట్టే జాగృతి జాతీయవాదానికి ప్రణమిల్లుతుంది.

సిద్ధాంతపరమైన 'అంటరానితనం' లేదు కాబట్టి, జాగృతి సంపాదకునిగా అనేకమందిని కలిశాను. వారిలో అన్ని సిద్ధాంతాల వారూ ఉన్నారు. వాకాటి పాండురంగారావుగారితో, ఆర్ఎస్ సుదర్శనంగారితో ఎంతో సాన్నిహిత్యం ఉండేది. కథకునిగా, చింతనాపరునిగా, పత్రికా రచయితగా ఎంతో సృజనాత్మకత ఉన్న వాకాటిగారిని నేను కలిసేనాటికి ఆయన మీద ఉన్న ముద్ర 'లెప్టే'. విమర్శకు నిగా ఖ్యాతి ఉన్న సుదర్శనం గారి మీద ఉన్నదీ అలాంటి ముద్రే. ఇలాంటి వారినీ, జాతీయవాదం మీద విశ్వాసం ఉన్నవారినీ నేను కలిపాను. అభిప్రాయాలు పంచుకున్నారు. ఫలితంగా వారు నేషనలిజం అనే అంశం మీద తమకున్న అభిప్రాయాలను సమీక్షించుకున్నారని చెప్పగలను. చివరికి వాకాటి జాతీయభావాలకీ, అవే అభిప్రాయాలు ఉన్న సంఘ పరివార్ కీ ఎంతో దగ్గరగా వచ్చారు. జాతీయవాదం సంకుచితం కానేకాదు. అందులో వాస్తవికత ఉంది. సత్యం ఉందనడానికి చరిత్ర సాక్ష్యం. కానీ వామపక్ష వాదానికి గీటురాయి జాతీయవాదాన్ని అవహేళన చేయడమనే పోకడ ప్రబలింది. ఇప్పటికీ పత్రికారంగాన్ని వామపక్షవాదులు శాసిస్తున్నారు. ఈ నేపథ్యంలో వాస్తవాలను కాపాడే బాధ్యతను స్వీకరించిన పత్రికలలో జాగృతి ఒకటి.

ప్రజల భాష అంటే పడికట్టు పదాల పోహలింపు అన్న భ్రమకు జాగృతి ఏనాడూ గురికాలేదు. ఎప్పుడూ వ్యావహారికాన్నే ఆశ్రయించింది. అలా అని ప్రమాణాల విషయంలో రాజీపడలేదు. నవల, కథ, విమర్శ, వ్యాసం, కార్టూన్ల విషయంలో తనదైన ప్రత్యేకతను సంతరించుకుంది. ఎన్నో పోటీలు నిర్వహిస్తున్నది. జాగృతి పురస్కారం గర్వకారణం అని రచయితలు భావించే స్థాయికి చేరుకుంది. జాతీయవాదం పునాదిగా సాగే జీవన విధానానికీ, రాజకీయ, సామాజిక దృక్పథాలకీ జాగృతి ఎప్పటికీ శాశ్వత వేదిక.

సంపాదకుడినయ్యాను!

వ్యవస్థాపక సంపాదకుడు బుద్ధవరపుతో వర్తమాన సంపాదకుడు గోపరాజు

వచ్చి పత్రికలో ప్రచురించడమే నేను చేసిన పని' అని చెప్పారు వేంకటరత్నం. దీనిదయ్యాళ్ ఉపాధ్యాయ, అటల్ బిహారీ వాజపేయి, తానూ ప్రాణస్నేహితులమని వేంకటరత్నం గుర్తు చేసుకున్నారు. ఆ కాలంలోనే వాజపేయి రాజమండ్రి వచ్చారు. అక్కడి సుబ్రహ్మణ్య మైదానంలో బహిరంగ సభ ఏర్పాటుయింది. వాజపేయి హిందీ ఉపన్యాసానికి తెలుగు అనువాద బాధ్యత వేంకటరత్నంగారికి ఇచ్చారు. వాజపేయి హఠాత్తుగా కవితాత్మక ధోరణిలోకి వెళ్లిపోయారట. 'ఆయనేమో మహాకవి. ఆయన కవితాధారను తెలుగులోకి తేవడం నా వల్ల కాలేద'ని వేంకటరత్నంగారు చెప్పారు. సభ అయిపోయిన తరువాత, అటల్జీ ఆప్యాయంగా, 'పండిత్జీ! రండి, ఇలా కూర్చోండి. అలసిపోయి ఉన్నట్టున్నారు కదా!' అని పక్కన కూర్చోబెట్టుకుంటూ అన్నారు.

తొలినాళ్లలో జాగృతిలో పనిచేసిన వారు ఎవరూ ఎలాంటి పారితోషికం తీసుకోకుండా పనిచేశారు. పత్రికల ద్వారా, పత్రికలలో పేరు వేయించుకోవడం ద్వారా కీర్తిప్రతిష్టలు పొందాలనుకోవడం 'క్షుద్ర' భావన అన్న ఒక హిందీ పద్యాన్ని వేంకటరత్నం పదే పదే గుర్తు చేశారు. దండ వేయించుకుంటే పత్రికలలో పేరు పడుతుంది. అందుకు తాపత్రయపడడమే ఆ క్షుద్రత్వం అంటారాయన. ఆయన పరవశంతో, సభక్తికంగా చేతులు జోడించి చెప్పే ఇంకొక మాట, 'జాగృతి వ్యవస్థాపక సంపాదకుడిని నేనే. నేను కేవలం శరీరాన్ని. కానీ, దానికి అత్యుభదారు సదాశివరావు.'

తెలుగుభాషలో సుదీర్ఘకాలం నుండి వెలువడుతున్న వారపత్రికలు రెండు-జమీన్దార్లు, జాగృతి. మొదటి పత్రిక నెల్లూరు జిల్లాకు పరిమితం. జాగృతి ఆంధ్రప్రదేశ్, తెలంగాణలలోనేగాక తెలుగువారు ఎక్కువగా ఉన్న చెన్నై, బెంగళూరు, ఢిల్లీ, ముంబై, బరంపురం, నాగపూర్ వంటి కేంద్రాలకూ చేరుతోంది.

జాగృతి డిసెంబర్ 18, 1948న ప్రారంభమైనా, క్లిష్టపరిస్థితులలో రెండు సార్లు నిలిపివేశారు. అయినా పునఃప్రారంభమై, పుంజుకొని సాగుతున్నది. పత్రికను నిలబెట్టడానికి శ్రీయుతులు బుద్ధవరపు వేంకటరత్నం, కీర్తిశేషులు తూములూరి లక్ష్మీనారాయణ, భండారు సదాశివరావు, వడ్లమూడి రామమోహన రావు, ఆర్.ఎన్.కె.మూర్తిలతో పాటు పి.వేణుగోపాల్ రెడ్డి, భీమసేనరావు దేశపాండే, జి.వి.ఎల్.నరసింహారావు, ఘనశ్యామల ప్రసాదరావు, పి.వి. రామారావు వంటివారు చేసిన సేవలు అసాధారణమైనవి. పత్రికకు ఆర్థికపుష్టి చేకూర్చడానికి శ్రీయుతులు గోకవరపు రంగారావు, కొమ్మినేని రామారావు అందించిన, అందిస్తున్న సేవలు ఎన్నదగినవి.

నేను జాగృతిని 1963-64 సంవత్సరాల నుండి చూస్తున్నాను. దీపావళి ప్రత్యేక సంచిక ముఖచిత్రాన్ని శివకాశిలో ముద్రించేవారు. శ్రీకృష్ణదేవరాయల ముఖచిత్రం నాపై చెరగని ముద్రవేసింది. 1970-71 సంవత్సరాలలో అనుకొంటాను. నేను కళాశాల విద్యార్థిగా పంపించిన కవిత్వలను బాక్స్ కట్టి దీపావళి ప్రత్యేక సంచికలో ప్రచురించటమేగాక, నాటి సంపాదకులు తూములూరి లక్ష్మీనారాయణ నాకు ఒక జాబు రాసి ప్రోత్సహించారు.

అత్యవసర పరిస్థితిలో ఆగిన పత్రిక 1977 ఆగస్టు నుండి పునఃప్రారంభమైంది. అప్పుడు కొంతకాలం సబ్ ఎడిటర్ గా పనిచేసి ప్రూఫ్లు దిద్దటం, వాక్యాలను సరిదిద్దటం వంటివి ఆర్.ఎన్.కె.మూర్తిగారి దగ్గర నేర్చుకున్నాను. భాగ్యనగరంలో విలేజ్ కిగా ఉంటూ తుమ్మలపల్లి హరిహరశర్మగారితో కలసి మంత్రులు, ప్రతిపక్ష నాయకులతో మాట్లాడడం, సాహితీమూర్తుల ఇంటర్వ్యూలు తీసుకోవటం ఎలాగో గమనించాను. 23 సంవత్సరాల విరామం తర్వాత 2003లో మరల సహా సంపాదకునిగా వచ్చాను. రామమోహనరావుగారిచ్చిన ప్రోత్సాహంతో రచనలు చేయటం, సంక్లిష్టం చేయటం, విషయమంతా నిర్దుష్టంగా ఉందో లేదో చూసుకోవటం, కొత్త రచయితలను ప్రోత్సహించి, పాతవారిని అభ్యర్థించి రచనలు రాబట్టటం వంటి పనులు నిర్వహించాను.

2007 డిసెంబరులో రామమోహనరావుగారు స్వర్గస్థులుకాగా, సంపాదక

జాగృతిలో నేను.. నా సారథ్యంలో జాగృతి

డా. వడ్డి విజయనారాధి

బాధ్యతలు నాకు ఇచ్చారు. 2014 జూన్ మధ్యవరకు ఆ బాధ్యతలు నిర్వహించాను. జాగృతి పత్రిక తొలినాళ్ల నుండి పాఠకులుగా ఉన్న శ్రీయుతులు జొన్నల గడ్డ లక్ష్మీనారాయణ, మన్నవ గిరిధరరావు, చిట్టాదామోదరశాస్త్రి, ఆచార్య ఎస్.వి.శేషగిరిరావు సహకారం లభిస్తుండేది. కొంపెల్ల లక్ష్మీ సమీరజ, శివల పద్మ, సీమ (కొండపల్లి సీతామహాలక్ష్మి) ప్రభృతులు మహిళాజాగృతికి రచనలు అందజేసేవారు. పాలంకి సత్య, దోరవేటి, కలికివాయి మహంకాళిరావు, చలసాని నరేంద్ర, తంగేడుకుంట హెబ్బార్ నాగేశ్వరరావులు స్తంభలేఖకులుగా ఉండేవారు. ప్రధానోపాధ్యాయునిగా పదవీ విరమణ చేసిన బెల్లంకొండ మల్లారెడ్డి మఖ్య సహాయకులు.

దాదాపు ఆరు దశాబ్దాలపాటు టాబ్లాయిడ్ పరిమాణంలో వెలువడిన జాగృతి 2010 అక్టోబరులో మేగజైన్ రూపానికి వచ్చింది. తొలి సంచికకు తిరుపతి చిత్రకారులు శ్రీ సింగంపల్లి సత్యనారాయణ ముఖచిత్రం కూర్చారు. చందాదారుల సంఖ్య పెరిగింది. దీపావళి ప్రత్యేక సంచికను దృష్టిలో ఉంచుకొని నిర్వహించే కథల పోటీకి స్వర్గీయ వాకాటి పాండురంగరావుగారి కుటుంబ తోడ్పాటు ఆరంభమైంది. ఏటేటా వడ్లమూడి రామమోహనరావుగారి స్మారకోపన్యాసాలు జరిగేవి. భద్రాచలంలో 2009లో కథా రచయితలకు, భాగ్యనగరంలో పత్రికా రచయితలకు కార్యశాలలు నిర్వహించుకున్నాం. ఒక చైతన్య వంతమైన సాహిత్యోద్యమ కేంద్రంగా జాగృతి పత్రికను ఆరున్నర సంవత్సరాల పాటు నడిపే భాగ్యం నాకు కలిగింది. అది నాకు ఒక గుర్తింపునిచ్చింది. ★

సకల దోష పరిహారి కల్కి...!

అవతారం అనే పేరు వచ్చిందని ఒక భావన. కల్కి అంటే 'తెల్లని గుర్రం' అనే అర్థం కూడా ఈ నామానికి మూలమై ఉండవచ్చని ఒక అభిప్రాయం.

బౌద్ధ కాలచక్ర గాథా సంప్రదాయంలో 'శంభల' రాజ్యాన్ని పాలించారని చెబుతున్న 25 మంది పురాణపురుషులకు కల్కి, కులిక, కల్కిరాజు వంటి సంబోధనలున్నాయి. సాధారణంగా కల్కి అవతారం 'ధూమకేతువు వంటి ఖడ్గం చేబట్టి దూకుడు గుర్రమునెక్కి దుష్టులని వధించే మూర్తి'గా వర్ణిస్తారు.

పురాణాలలో బాగా ముందు వచ్చిందని (7వ శతాబ్దపు గుప్తలనాటిదిగా చెప్పే విష్ణు పురాణంలో) కల్కావతారం ప్రస్తావన కనిపిస్తుంది. అగ్ని పురాణం (గౌతమ బుద్ధుడు దశావతారాలలో ఒకడని అగ్నిపురాణంలో మొదటిసారిగా రాశారు) లో కూడా కల్కి గురించి చెప్పారు. వీటికి చాలా తరువాతి కాలందని భావించే కల్కి పురాణంలో కల్కి అవతారం గురించి విపులంగా చెప్పారు.

అగ్ని పురాణం ప్రకారం దుష్టులు (అనార్యులు) సత్పురుషులను పీడించే సమయంలో, కల్కి భగవానుడు విష్ణుయశుని పుత్రునిగా, యాజ్ఞవల్క్యుని శిష్యునిగా అవతరిస్తాడు. చతుర్వర్ణ వ్యవస్థను పునరుద్ధరించి హరి వైకుంఠానికి

దశావతారాలలో పదవ అవతారం కల్కి అని కొందరు, బుద్ధావతారం అని మరికొందరూ అంటారు. ఏది ఏమైనా రెండు అవతారాలు ప్రస్తావనార్హమే. కలియుగాంతంలో విష్ణువు కల్కిగా అవతరిస్తాడని భావిస్తారు. అతను 'శంభల' అనే గ్రామంలో విష్ణుయశస్సు అను బ్రాహ్మణుని ఇంటిలో జన్మించి, వీర ఖడ్గం ధరించి, తెల్ల గుర్రంపై స్వారీ చేస్తూ దోపిడీ దొంగలుగా మారిన నాయకులందరిని సంహరించి సత్యయుగాన్ని తిరిగి ధరణిపై స్థాపిస్తాడని విశ్వసిస్తారు.

'కలక' లేదా 'కళంక' అంటే దోషాలను హరించే అవతారం కనుక కల్కి

✽ తాత్వికత ✽

గాడవ చేస్తున్నారు.... ఇలా నాలుగువైపుల నుంచీ రగడ. తన్నులు తింటున్నాను' మానసికంగా ఏం చేయాలో తెలిక అన్నాడు.

'సరే, ఇక్కడ ఒక్క క్షణం కూడా ఉండొద్దులే. పోదాం పదా. మరొక

ప్రశాంతత

చోటుకి పోదాం' అన్నారు జ్ఞాని.

ధనవంతుడిని ఓ సంగీత కార్యక్రమానికి తీసుకుపోయారు. అక్కడ వేణునాద కచేరీ సాగుతోంది. ఆ నాదం మనుసుకు హాయిగా ఉంది. కార్యక్రమం ముగిసిన తర్వాత ఇద్దరూ కలిసి బయటకు వచ్చారు. కారెక్కారు.

జ్ఞాని మొదలుపెట్టారు...

'ఇప్పుడు చెప్పండి. బంతికి, వేణువుకు ఏమిటి తేడా'

అయిన మహాజ్ఞాని. అయిన వద్దకు ఓ ధనవంతుడు వెళ్లాడు.

'నాకు ప్రశాంతతే లేదండీ' అన్నాడు ధనవంతుడు.

'మీకేమిటి లోపం....బోలెడంత సంపద ఉంది. ఎక్కడికైనా పోవచ్చు. దేన్నయినా కొనుగోలు చేయవచ్చు' అన్నారు జ్ఞాని.

'అవన్నీ అలా ఉండనీ స్వామీ! నాకిప్పుడు కావలసింది సంతోషం' అన్నాడు ధనవంతుడు.

'అలాగైతే బయలుదేరండి... ఫుట్ బాల్ మ్యాచ్ చూడ్డానికి పోదాం' అన్నారు జ్ఞాని.

అదొక పెద్ద మైదానం. క్రీడాకారులు ఎంతో ఉత్సాహంతో ఫుట్ బాల్ ఆడుతున్నారు. జ్ఞాని, ధనవంతుడు అందరితో కలిసి మ్యాచ్ చూస్తున్నారు.

కాస్సేపు తర్వాత జ్ఞాని 'ఎంత జోరుగా ఆడుతున్నారో కదూ' అన్నారు. ధనవంతుడు 'స్వామీ! ఆ బంతి ఎన్ని దెబ్బలు తింటోందో కదూ' అన్నాడు.

వెంటనే జ్ఞాని 'ఆ విషయాన్నెందుకు చూస్తున్నారు' అని ప్రశ్నించారు.

అప్పుడు ధనవంతుడు, 'స్వామీ, నా పరిస్థితి కూడా అంతేనండీ... ఓవైపు ఆదాయపు పన్ను శాఖ అధికారులు... మరొకవైపు కార్మికులు.... మధ్యలో ఆస్తిని వాటా వేసివ్వమని పిల్లలు

చేరుకుంటాడు. తిరిగి సత్యయుగం ఆరంభమవుతుంది.

‘వేదోక్త ధర్మ విధులు క్షీణించినపుడు కలి కాలాంతం సమీపిస్తుంది. అప్పుడు విరాట్ పురుషుడు కల్కిగా శంభుల గ్రామంలో విష్ణుయశుని ఇంట అవతరిస్తాడు. తన పరాక్రమంతో మ్లేచ్ఛులను, చోరులను నశింపచేసి, ధర్మాన్ని పునరుద్ధరిస్తాడు. దాంతో జనులు సన్మార్గాన్ని అనుసరించడం మొదలు పెడతారు. అలాంటివారి సంతానం కృతయుగ ధర్మాన్ని ఆచరిస్తారు’ అని విష్ణుపురాణం, ‘కల్కిదేవుడు క్రూరులైన మ్లేచ్ఛులను సంహరించి, విపత్తులను తొలగించి లోకంలోని క్షుధార్థిని పరిహరిస్తాడు. అప్రతిహతంగా ధర్మరాజ్యాన్ని పరిపాలిస్తాడు’ అని పద్మ పురాణం చెబుతున్నాయి.

‘కలియుగాంతంలో సాధువుల ఇంట కూడా దైవచింతన నశిస్తుంది. శూద్రులు ఎన్నుకొన్నవారే పాలకులౌతారు. యజ్ఞయాగాదులు మచ్ఛక్రేనాకానరావు. అప్పుడు భగవంతుడు అవతరించి అవ్యవస్థలను దూరం చేస్తాడు. భగవానుడు ఖడ్గాన్ని చేపట్టి, దేవదత్తమనే తెల్లని గుర్రాన్ని అధిరోహించి భూమండలంపై విహరిస్తూ రాజులుగా నటించే దుష్టులను హతమారుస్తాడు. సకల సద్గుణైశ్వర్యాలను ప్రసాదిస్తాడు (2.7.38)’ అని శ్రీమద్భాగవత పురాణం పేర్కొంటుండగా, కల్కి పురాణంలో ఈ భావాన్ని కలిసి ఉన్నట్లు కనిపిస్తుంది. ★

‘ఈ రెండింటికీ అవసరం గాలి. బంతి తాను స్వీకరించిన గాలిని తానే దాచుకుంటోంది. బయటకు పోనివ్వడం లేదు. అందుకే అది దెబ్బలు తింటోంది. వేణువు అలా కాదు. ఓవైపు గాలిని స్వీకరిస్తూనే మరోవైపు దానిని విడిచి పెడుతూ మధురమైన నాదంతో వీనులవిందవుతోంది. ఈ క్రమంలో అది మనిషి పెదవులతో బంధాన్ని ఏర్పాటు చేసుకుంటోంది’ అన్నారు జ్ఞాని.

ధనవంతుడు అలోచనలో పడ్డాడు. ‘తన సంపదా బంతిలో ఉన్న గాలి లాంటిదే. అది వేణువును వెతుక్కుంటూ పోవలసిన సమయం ఆసన్నమైంది’ అని అర్థం చేసుకున్నాడు.

దీనిని బట్టి అర్థం చేసుకోవలసింది మన వద్ద ఉన్న డబ్బుని మనకోసం ఖర్చు పెడుతున్నప్పుడు ఆనందం, ఇతరుల కోసం ఖర్చు పెడుతున్నప్పుడు ప్రశాంతత లభిస్తుంది. ★

గంధము పూయరుగా...

భగవంతుడికి సమర్పించే పోదశోపచారాలలో గంధం లేదా చందనం అద్దదం ప్రధాన ప్రక్రియ. దేవరాజైన ఇంద్రుని నందనోద్వానంలో చందనవృక్షం ఉన్న ప్రసక్తి వేదాలలో ఉంది. దాని సువాసనలతో దేవలోకం మొత్తం గుబాళించిందట. దేవతలతో పాటు అప్పరసలందరి సౌందర్యానికీ అతి ముఖ్యకారణం చందనమేననీ, ఆ తరువాతి కాలంలో అది భూలోకం చేరగా, సహజ సౌందర్యోద్ధరణ కోసం స్త్రీలు చందనాన్ని వాడారనీ ప్రతీతి. పూర్వం ఇంచుమించు ప్రతి ఇంటిలో గంధపు సానలు ఉండేవి. సాననుంచి గంధాన్ని తీసి పూజలలో ఉపయోగించేవారు. అతిథులకు కూడా గంధాన్ని అర్పించేవారు.

గంధం సుగంధాన్నిచ్చే వృక్షం. శ్రీగంధం చెట్టు పరాన్న జీవనవృక్షం. అంటే ఇది భూమి నుండి నీటిని, పోషకాలను నేరుగా గ్రహించలేదు. వేరే మొక్కల వేర్లతో ప్రత్యేకమైన సంబంధాన్ని ఏర్పరచుకొని వాటిని గ్రహిస్తుంది. అందువలన శ్రీగంధం మొక్కలతో పాటు కంది, ఉసిరి, సరుగుడు, కానుగ, మిరప, కరివేపాకు వంటి వాటిని అతిథేయ మొక్కలుగా పెంచవలసి ఉంటుంది.

జెషధపరమైన ఉపయోగాలు

చందనానికి వ్యాధి నిరోధక శక్తిని, మేధస్సును పెంచే గుణం ఉంది. మెదడు, హృదయ సంబంధిత వ్యాధులకు, కడుపులో మంట, జ్వరం, తలనొప్పి, జలుబు, శ్వాసకోశ, మూత్రకోశ, అతిసార వ్యాధులకు, మశూచి, సోఫీటకం వంటి చర్మవ్యాధులకు సంబంధించిన మందుల తయారీలో చందన తైలం ఉపయోగిస్తారు. చందనం చెట్టు వేరు నుంచి లభించే తైలాన్ని అత్తరు, అగరుబత్తి, సబ్బుల తయారీలో వాడతారు. చందనంతో రోజూ బొట్టు పెట్టుకుంటే, మనస్సు, మస్తిష్కమూ ప్రశాంతంగా ఉంటాయి. ఆధ్యాత్మిక దృష్టితో చూసినా చందనానికి ప్రముఖస్థానమే ఉంది. దీని సుగంధం శరీరంతో పాటు మనస్సుకూ కొత్త శక్తిని కలుగజేస్తుంది.

దీన్ని సిరి గంధం చెట్టు అని కూడా అంటారు. బాగా ముదిరిన ఈ చెట్టు కర్ర సువాసన కలిగి వుంటుంది. దానిని రాతి బండలపై నీళ్లు చిలకరిస్తూ తీసిన పరిమళ గంధాన్ని దేవతార్చనలో వినియోగిస్తారు. తిరుమలలోని శ్రీ వేంకటేశ్వర స్వామి ఆలయంలో ఇలా గంధం తీయడానికి ప్రత్యేకించి ఒక గది ఉండటాన్ని బట్టి గంధానికి గల ప్రాశస్త్యాన్ని స్పష్టమవుతోంది. గంధపు చెట్టు ఎక్కువగా నల్లమల అడవులో పెరుగుతాయి.

తిరుమలకొండ పైనా ఈ చెట్టు విస్తారంగా కనిపిస్తాయి. ఇవి చాల విలువైనవి కావడం వల్లనే అక్రమ రవాణా అవుతుంటాయి. ★

ద్వితీయ భాగము

1

శాంతికి చాల చిన్నతనంలోనే మాతృ వియోగం కలిగింది. ఆమె జీవితంలో ఈ ఘట్టం ప్రధానమైనది. ఆమె తండ్రి పూర్వకాలపు సంస్కృత అధ్యాపకుడు. ఆయన ఇంట మరో ఆడ దిక్కులేదు. శాంతి ఎదుగుదలలో, శిక్షణలో, ప్రవర్తనలో, వ్యక్తిత్వంలో చిన్ననాడే తల్లిని పోగొట్టుకున్న పరిణామం ప్రభావం బాగా కనిపిస్తుంది.

స్వభావసిద్ధంగా శాంతి తండ్రి పిల్లలకు చదువు చెబుతున్నప్పుడు శాంతి కూడా అక్కడికి వచ్చి ఆయన చెంతనే కూర్చుంటూ ఉండేది. పైగా ఇంటి దగ్గరే ఆయన పాఠశాల నడిపేవారు. గురుకుల పాఠశాల బోధనలా ఉండేది అది. శాంతి పాఠశాల సమయం అయిన తరువాత ఆ శిష్యులతోనే కలిసి ఆడుకుంటూ ఉండేది. పిల్లలతో కలిసి మెలిసి మెలగుతూ ఉండేది. మిగిలిన పిల్లలు కూడా ఆమెను ఆదరంగా, ఆప్యాయంగా చూచుకుంటూ ఉండేవాళ్లు.

ఇలా శాంతి చిన్నతనం నుండి మగ సహవాసం తోనే గడిపివేసింది. దాని ఫలితం- ఆమె మగపిల్లల వలెనే చొక్కాలు, లాగులు ధరిస్తూ ఉండేది. కాస్త పెద్దదైన తరువాత మగవారి వలెనే ధోవతులు కట్టుకుంటూ ఉండేది కూడా. తెలిసిన వాళ్లు ఎవరైనా బలవంతంగా వీరకడితే, దానిని విడిచి పెట్టి మళ్లీ పంచ ధరించేది. కుప్రవాళ్ల వలెనే జుట్టు ముడివేసు కోకుండా కూర్చుండిపోయేది. ఆమెకు కేశ సంస్కారం చేసి జడలు వేయటానికి ఎవరూ ఆడవాళ్లు లేరుగదా! మిగిలిన విద్యార్థులందరివలెనే శాంతి లలాటంలో చందనం ధరించడం, విభూతి పూసుకోవడం కూడా చేస్తూ ఉండేది. మెడలో యజ్ఞోపవీతం వేసుకునేందుకు కూడా తండ్రితో యుద్ధం చేసింది. శాంతి విద్యార్థుల లాగా సంధ్యావందనం చేసేది. అధ్యాపకుడు పరధ్యానంగా ఉన్నప్పుడు విద్యార్థులు కొన్ని శృంగార గాథలు చెప్పుకుంటూ ఉండేవాళ్లు. శాంతి ఈ కథలనూ ఉత్సుకతతో వినేది. అందరిలాగే ఈ కథలను తనూ చెప్పేది.

ఇంకాస్త పెద్దదైన తరువాత ఆమె బాలురవలెనే విద్యాభ్యాసం చేయడానికి కూడా పూనుకుంది.

ఆమెకు వ్యాకరణం ఏమీ రాకపోయినప్పటికీ భట్టి కావ్యం, రఘువంశం, కుమార సంభవం, నైషధం లోని శ్లోకాలకు వ్యాఖ్యానం చెప్పుకుంటూ ఉండేది. ఇది గమనించి శాంతి తండ్రి ఆమెకు ప్రాథమిక వ్యాకరణం కొంత బోధించాడు. వ్యాకరణంతో పాటు ఆమె సాహిత్యపఠనం కూడా చేసింది. ఇలా ఉండగా ఆమె తండ్రి కన్నుమూశారు. ఆమె పరిస్థితి అయోమయంలో పడిపోయింది.

ఇప్పుడు ఆమె నిరాశ్రయ అయింది. పాఠశాల దానంతట అదే విచ్చిన్నం అయిపోయింది. విద్యార్థులంతా ఎవరి దారిన వారు వెళ్లిపోయినారు. కాని వారందరూ శాంతి అంటే ఎంతో ఆప్యాయత, ప్రీతి కలవారు. వారిలో ఒకడు శాంతిని తమ ఇంటికి తీసుకుపోయినాడు. అతడు కొన్నాళ్ల తరువాత సంతాన ధర్మాన్ని స్వీకరించాడు. జీవానందుడు అనే పేరు పెట్టుకున్నాడు.

ఆ సమయానికి జీవానందుని తల్లి, తండ్రి జీవించే వున్నారు. జీవానందుడు శాంతిని తల్లి దండ్రులకు విశేషంగా పరిచయం చేశాడు. అయితే వారు “ఈ పరాయి పిల్ల పోషణ భారాన్ని, బాధ్యతను

ముందు ముందు ఎవరు స్వీకరిస్తారు?” అని ప్రశ్నించారు. జీవానందుడు “ఆ బరువు బాధ్యత నేనే స్వీకరిస్తాను” అన్నాడు. తల్లిదండ్రులు కూడా బాగానే ఉన్నదన్నారు. జీవానందుడు తరువాత కొన్నాళ్లకు శాంతికి యుక్తవయసు రాగానే ఆమెను వివాహం చేసుకున్నాడు.

వివాహం జరిగిన తరువాత ఈ విషయమై వారందరూ పశ్చాత్తాప పడసాగారు. “మనం చేసిన పని మంచిది కాదు” అనుకోసాగారు. శాంతి అందరి ఆడపిల్లలవలె నింపాడిగా, ఇంటి నాలుగు గోడల మధ్య కూర్చుని ఉండదు. గ్రామానికి సమీపంలో ఉన్న అడవులలో చెట్లు చేమలు ఎక్కి తిరుగుతూ ఉంటుంది. జింకలు, లేళ్లతో ఆడుకుంటూ ఉంటుంది. ఈమె అల్లరిని భరించలేక ఆ ఇంటిలోని వారు శాంతిని గదిలో కట్టేసి ఉంచారు. అయితే అదను చూచుకుని శాంతి ఈ బంధనాలు

తప్పించుకుని పారిపోయింది. ఆమె ఎక్కడకు వెళ్లి పోయిందో ఎవరూ గమనించలేకపోయారు.

శాంతి తన దుస్తులు సన్యాసినికి సరిపడేట్లుగా తయారు చేసుకుంది. ఆ రోజులలో వంగదేశంలో సన్యాసులు లెక్కకు మిక్కిలిగా ఉన్నారు. శాంతి కూడా వారిలాగే భిక్షాటనం చేసుకుంటూ జగన్నాథ క్షేత్రం వైపు ప్రయాణం చేసింది. ఒక సన్యాసుల గుంపును కలుసుకోగలిగింది. వారు ఆమెను తమలో ఒకరుగా స్వీకరించారు. ఆ రోజులలో సన్యాసులు ఇప్పటివలె బక్కవారు కారు. వారు దళబద్ధులు, సుశిక్షితులు, బలిష్ఠులు, యుద్ధ విశారదులు. ఇంకా ఎన్నో ఉత్తమగుణాలు కలవారు. వారు ఒక రకంగా రాజ్య వ్యతిరేకులు కూడాను. రాజుగారి ఖజానాలు దోచుకు తినేవాళ్లు. వయసులో ఉన్న పిల్లలను తప్పుదారిలో తమ సంప్రదాయంలో చేర్చుకునేవారు.

శాంతి యువకుని వలె వేషం ధరించి సన్యాసు లలో కలిసిపోయింది. ఆమె బుద్ధి కుశలత, చతురత, కార్యదక్షత చూచి అందరూ ఆదరంగా మెలిగేవారు. శాంతి ఆ దళంలో వ్యాయామం చేస్తూ ఉండేది. అస్త్రశస్త్రాలు ప్రయోగించడం నేర్చుకునేది. ఆ సన్యాసుల దళంతో ఎన్నో దేశాలు తిరిగింది. అనేక యుద్ధాలు చేసింది. అస్త్రవిద్యలో నేర్పరులయింది.

క్రమంగా ఆమెలో యువ్వన లక్షణాలు అంకు రించాయి. అనేకమంది సన్యాసులకు ఆమె మారు వేషంలో వున్న స్త్రీ అని తెలిసిపోయింది. కాని సన్యాసు లందరూ అప్పుడు జితేంద్రియులు. అందుచేత ఎవరూ ఈ విషయం పట్టించుకోలేదు.

సన్యాసులలో విద్వాంసులు కూడా వున్నారు. శాంతికి సంస్కృతంలో కొంత పరిచయం ఉంది. అది గమనించి ఒక సన్యాసి ఆమెకు చదువు చెప్ప నారంభించాడు. జితేంద్రియులైన సన్యాసులలో కూడా అప్పుడప్పుడు, ఇంకా శరీర వాంఛలు ఉడిగి పోనివారు కొందరు కలిసిపోతూ ఉంటారు. ఈ సన్యాసి కూడా ఇదే కోవకు చెందినవాడు. అప్పుడ ప్పుడే వికసిస్తున్న శాంతి యువ్వన సౌందర్యం ఆయ నను ఉత్తేజ పరచసాగింది. ఆయన శాంతికి శృంగార రస కావ్యాలు బోధించసాగాడు. ఇది శాంతికి అపకారం చేయకపోగా, ఉపకారమే చేసింది. ఆమెకు స్త్రీ సహజమైన సిగ్గు, లజ్జ అప్పుడప్పుడే అభ్యాసం అవసాగాయి. స్త్రీ స్వభావం ఆమెకు ఈ కావ్య పఠనం వల్ల తెలియవచ్చింది. ఇంతవరకు ఆమె గడిపిన పురుష చరిత్రపై నిర్మల స్త్రీ స్వభావం ప్రభావం పడింది. శాంతిలోని నారీగుణాలు ప్రకాశించ సాగినాయి. శాంతి చదువు మానివేసింది.

పులి ఎలా హరిణం వెనుక పరుగెడుతుందో అలాగే ఆ సన్యాసి శాంతి వెనుక పరుగు ప్రారంభించాడు. అయితే శాంతి వ్యాయామాది శారీరక శిక్షణ పొందినందువల్ల పురుషులకు సైతం దుర్లభమైన

బంకించంద్ర చటర్జీ

బలం కలిగి ఉంది. గురువుగారు దగ్గరకు రావడం తోటే శాంతి చెంపదెబ్బలతోను, గుద్దులతోను ఆయన్ను పూజిస్తూ ఉండేది. ఒకరోజు ఏకాంతం చూచుకుని సన్యాసి ఆమె చేయి పట్టుకున్నాడు. శాంతి ఆ చేతిని విడిపించుకోలేకపోయింది. అయితే ఆయన పట్టుకున్నది ఎడమ చేయి. అందుచేత కుడిచేతితో ఆయన చెంప చెక్కుమనిషించింది. నెత్తిమీద బలంగా కొట్టింది. సన్యాసి ప్పుడా తప్పి కింద పడిపోయాడు. ఆ దెబ్బతో తన సన్యాసాన్ని విస్మరించి, ఇంటికి పరుగు తీశాడు. ధైర్యంగా, బాహుబలంతో, శాంతి తన ప్రయాణాన్ని మాత్రం సాగిస్తూనే ఉంది. భిక్షమెత్తు కుంటూ, అడవిలోని కందమూలాలు భుజిస్తూ, ఆమె తిరిగి తన అత్తవారి ఇంటికి చేరుకుంది. మామగారు చనిపోయారు. కాని కులం భ్రష్టమవుతుందనే భయంతో అత్తగారు శాంతిని ఇంటిలో చేర్చుకోలేక పోయింది. శాంతి ఇంటి బయటనే ఉండిపోయింది.

జీవానందుడు అప్పుడు ఇంటి దగ్గరే వున్నాడు. శాంతిని రోడ్డు మీద కలుసుకొని ఇలా అడిగాడు. “నీవు నా ఇల్లు విడిచిపెట్టి ఎందుకు వెళ్లి పోయావు? ఇన్నాళ్లు ఎక్కడ ఉన్నావు?” శాంతి ఇన్నాళ్లు తను చేసిన పనులన్నీ ఏకరువు పెట్టింది. జీవానందునకు ఆమె నిజమే చెబుతూ వున్నదని విశ్వాసం ఏర్పడింది. ఆమె మాటలను అతడు విశ్వసించాడు.

మన్యుడు రెండు

పూజాణాలు వేశాడు.

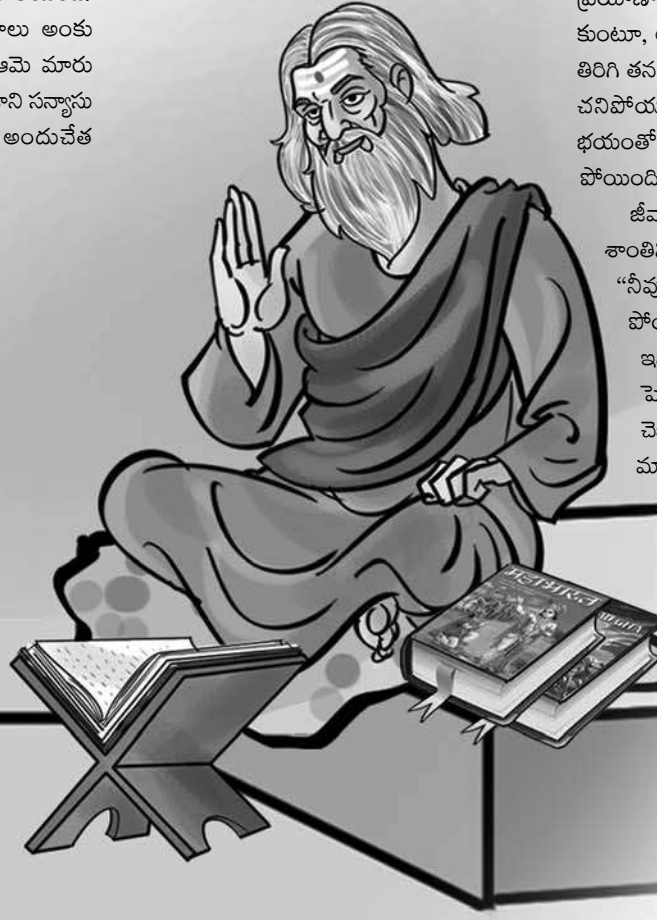
ఒకటి నేరుగా జీవానందుని హృదయా నికి తగిలింది. రెండవది శాంతి హృదయంలో గుచ్చుకుంది.

జీవానందుడు “నేను నిన్ను పరిత్యాగం చేయలేను. నేను తిరిగి వచ్చేంత వరకు నీవు ఇక్కడే ఉండు” అన్నాడు.

“మీరు తిరిగి వస్తారా?” జీవానం

దుడు తన తల్లితో మాట్లాడి ఆమె అనుజ్ఞ తీసుకుని తిరిగి వచ్చాడు. జీవానందుని

చెల్లెలు నిమాయామణికి కొద్దిరోజుల క్రిందటనే భైరవీపురంలో వివాహం అయింది. బావగారంటే

జీవానందునకు ఆదరం ఎక్కువ. ఆయన జీవానందు నకు తన ఇంటి పక్కనే కొద్దిపాటి స్థలం ఇచ్చాడు. ఆ స్థలంలో జీవానందుడు ఒక కుటీరం నిర్మించాడు. శాంతితో అక్కడ కాపురం పెట్టి రోజులు సుఖ మయంగా దొర్లించసాగినాడు. భర్తతో మెలగ నారం భించినప్పటి నుండి శాంతి పురుష ప్రకృతి కొద్ది కొద్దిగా సడలిపోసాగింది. వారి జీవనం సుఖ స్వప్నంలా నడిచిపోతూ వచ్చింది. జీవానందుడు సత్యానందుని హస్తగతుడై సంతాన ధర్మాన్ని స్వీకరిం చాడు. శాంతిని పరిత్యాగం చేసి వెళ్లిపోయాడు. పరిత్యాగానంతరం మొదటి భాగంలో చెప్పినట్లుగా నిమాయామణి చాకచక్యం వల్లనే వారు తిరిగి మొదటిసారిగా కలుసుకున్నారు.

2

జీవానందుడు వెళ్లిపోయిన తరువాత శాంతి కొంత తడవు గుమ్మం మీదనే కూర్చుండిపోయింది. నిమాయి పిల్లను చంకను వేసుకుని అక్కడికి వచ్చింది. శాంతి కన్నులలో నీరులేదు. ఆమె ముఖం తుడుచుకుని ప్రపుల్లంగా కూర్చుంది. ఆమె ముఖంలో చిరునగపు, మందహాసం అగుపిస్తున్నాయి. గంభీరము, చింతాయుక్తము, కొంత పరధ్యాన కూడా అగుపిస్తున్నాయి. ఆమె ముఖం వంక చూచి నిమాయి మణి “తిరిగి సమావేశం అయింది కదూ?” అంది.

శాంతి ఏమీ బదులు పలుకలేదు. నిశ్శబ్దంగా ఉండిపోయింది. నిమాయి ఆమె మనసులోని మాట అంత త్వరగా బయటకు రాదని ఎరుగును. అదీగాక మనసులోని మాట అంత త్వరగా బయలుపడడం కూడా మంచిదికాదు. అందుచేత ఆమె ఈ ప్రస్తావన మార్చి ఇలా అంది. “చూడు వదినా! ఈ అమ్మాయి ఎలా ఉంది?”

“ఈ అమ్మాయి ఎవరు నిమాయి? నీకు అప్పుడే పిల్లలు పుట్టేశారా?” అంది పరిహాసంగా, శాంతి.

ఈ పరిహాసానికి బదులుగా శాంతిని ఉడికించా లని నిమాయి ఇలా అంది : “ఇది నా బిడ్డకాదు. నా అన్నగారి బిడ్డ.”

“నేను బిడ్డ తండ్రిని గురించి మాట్లాడడం లేదు. తల్లిని గురించి అడుగుతున్నాను” అంది శాంతి.

నిమాయికి శాస్త్రీ అయినట్లయింది. “ఎవర మ్మాయో ఎవరికి తెలుసు? అన్న ఎక్కడనుంచి ఎత్తుకు వచ్చాడో ఏమో! అది అడిగి తెలుసుకుందుక్కూడా అవకాశం లేకుండా పోయింది. ఈ రోజులలో ఎందరో తమ సంతానాన్ని కూడా అమ్ముకుంటు న్నారు. అయినా ఇతరుల పిల్లలను ఎవరు కొంటారు? ఏమైనా ఈ అమ్మాయి చాలా సుంద రంగా ఉంది. బంగారపు బొమ్మలాగ ఉంది. అందు కని మనసు పడి అన్నను అడిగి తీసుకున్నాను.”

తన గదిలోనికి వెళ్లి శాంతి తలుపులు బిగించు కుంది. ఇన్నాళ్ల నుండి ఏమీ ఆలోచిస్తూ ఉన్నానో ఆ పని ఇవాళే చేస్తాను. ఏ ఆశతో ఇన్నాళ్ల మిన్న

నిమాయికి శాస్త్రీ అయినట్లయింది.
“ఎవర మ్మాయో ఎవరికి తెలుసు?
అన్న ఎక్కడనుంచి ఎత్తుకు వచ్చాడో
ఏమో! అది అడిగి
తెలుసుకుందుక్కూడా అవకాశం
లేకుండా పోయింది. ఈ రోజులలో
ఎందరో తమ సంతానాన్ని కూడా
అమ్ముకుంటు న్నారు. అయినా
ఇతరుల పిల్లలను ఎవరు కొంటారు?
ఏమైనా ఈ అమ్మాయి చాలా
సుందరంగా ఉంది. బంగారపు
బొమ్మలాగ ఉంది. అందుకని
మనసుపడి అన్నను అడిగి
తీసుకున్నాను.”

కుండిపోయానో, అది ఈ రోజు తీరిపోయింది. తీరి పోవడమేం, బాగా నిష్ఫలమని రుజువయింది. ఈ జీవితం అంతా వృథా అయిపోయింది. ఏదైతే ఇన్నాళ్లు స్థిరం చేసుకున్నానో దానిని ఈ రోజు అమలుచేసి తీరుతాను. ఒక తప్పుకు ప్రాయశ్చిత్తం ఉంటే వెయ్యి తప్పులకు కూడా ప్రాయశ్చిత్తం వుంటుంది.

ఆరణ్యంలో నుంచి కందమూల ఫలాలు తీసుకు వచ్చింది. అన్నానికి బదులు వాటిని తిని కడుపు నింపుకుంది. డక్కా చీర తీసి అంచు చింపివేసింది.

చీరకు కాషాయరంగు వేసింది. చీరకు రంగు వేసుకుని, ఆరబెట్టుకునేసరికి - సాయంకాలమైంది. శిరోజాల పొడవు తగ్గించింది. వేరు చేసిన వెంట్రు కలను ఒక పక్కా పెట్టింది. రంగు చీరను రెండుగా చింపింది. ఒక ముక్క వంప మోస్తరుగా కట్టుకుంది. రెండవ భాగం ఉత్తరీయంలా మీద వేసుకుంది. తరువాత వేరుగా తీసి ఉంచిన వెంట్రుకలను తీసి గడ్డాలు, మీసాలు చేసి తగిలించుకుంది. అద్దంలో చూచుకుని తన రూపం పూర్తిగా మారిపోవడంతో కొంతసేపు విచారపడింది. కాని గడ్డం, మీసం ధరించడం ఒకంతట చేత కాకుండా వచ్చింది. వాటిని తీసి పక్కన ఉంచింది.

ఇంటిలో నుండి జింక చర్మం ఒకటి తీసుకుంది. దానితో శరీరమంతా కప్పుకుంది. ఇప్పుడు ఆమె రూపం సన్యాసి సదృశంగా ఉంది. ఈ రూపంతో ఆమె ఒకమారు ఇల్లు నాలుగు మూలలా కలయ చూచింది. అర్ధరాత్రి సమయం అవడంతోటే శాంతి తన ఇంటి తలుపులు తెరుచుకుని ఇంటి ముందుకు వచ్చింది. ఇప్పుడమె సన్యాసినిలా తయారైంది.

అంధకార బంధురమైన గంభీర వనంలో ప్రవేశించింది. వనదేవతలు ఈ ఏకాంత రాత్రిలో ఆమె అపూర్వగానాన్ని విన్నారు.

3

రెండవరోజు ఆనందమఠంలో ఒక గదిలో కూర్చుని నిరుత్సాహులైన ముగ్గురు సంతాన నాయ కులు సంభాషణ జరుపుతున్నారు. జీవానందుడు సత్యానందునితో ఇలా అన్నాడు : “మహారాజా! దేవతలు మనపట్ల ఇంత అప్రసన్నులు ఎందుకు అయినారంటారు? మనదోషం ఏముందని మనం యవనుల చేతిలో అవమానాల పాలయ్యాం?” అన్నాడు.

సత్యానందుడు “భగవంతుడు మనపట్ల ఎన్నడూ అప్రసన్నుడుకాదు. యుద్ధంలో జయోపజయాలూ రెండూ మిళితమై ఉంటాయి. ఇదివరకు ఒకసారి మనకు జయం లభించింది. ఇప్పుడు అపజయం లభించింది. చివరకు మనకు జయమే సంప్రాప్త మవుతుంది. ఇప్పుడంటే మనం నిరాయుధులం కనుక ఓడిపోయాం. పాతకాలపు యుద్ధంలో ఉప యోగించిన ఆయుధాలు ఇప్పుడు పనికిరావు. ఇదే మన వైపున ఉన్న లోపం! మనం కూడా మర ఫిరంగులు, తుపాకులు సంపాదించాలి. ఇదే మన తక్షణ కర్తవ్యంగా కనిపిస్తోంది” అన్నాడు. జీవానం దుడు “ఇది చాల కష్టమైన పని” అన్నాడు. “కష్టమా? సంతానధర్మం స్వీకరించిన నీ నోటి నుండి ఇటు వంటి మాట ఎలా వచ్చింది? సంతానులు తలుచు కుంటే సాధ్యకానిదేముంది? అనుజ్ఞ ఇవ్వండి. ఆయుధ సేకరణ ఎలా చేయాలంటారు?”

సత్యానందుడు “ఈ ఉద్యమం కోసమే నేనీ రాత్రి దూరప్రాంతానికి వెళుతున్నాను. నేను తిరిగి వచ్చేంత వరకు మీరు ఎటువంటి గడబిడ చేయకండి. సంతా నులందరినీ రక్షించే భారం మీదే! వారి అన్నవస్త్రాల విషయంలో ఎటువంటి లోటు రాకుండా చూసే బాధ్యత కూడా మీకే అప్పగిస్తున్నాను” అన్నాడు.

“దూరప్రాంతానికి వెళ్లి ఆయుధాలు ఎలా సంపా దించుకు వస్తారు? తుపాకులు, మరఫిరంగులు, రవ్వలు, మందుగుండు... ఇవన్నీ మీరు బజారులో కొంటే అందరికీ తెలిసిపోతుంది. అల్లరి అవుతుంది. ఇవన్నీ ఎలా కొంటారు? ఎలా తీసుకొస్తారు? ఎవరిని తోడు తీసుకువెళుతున్నారు? వివరంగా చెప్పండి!” “ఇవన్నీ కొని తీసుకురావడం మనవల్ల అయ్యే పని కాదు. మనం కర్మాగారం తెరుద్దాం. అక్కడ అన్నీ తయారు చేసుకుందాం.”

“ఏమిటి? ఈ ఆనందమఠంలోనే?”

“ఆనందమఠంలో ఎలా కుదురుతుంది? అందుకనే నేను చాలకాలం నుండి ఆలోచిస్తున్నాను. మీరందరూ దేవుడు ప్రతికూలంగా ఉన్నాడంటు న్నారు. కాని నేను దేవుడు అనుకూలంగా ఉన్నాడనే భావిస్తున్నాను.”

(సతేషం)

దీపావళి పండుగ జరుపుకునేందుకు దేశమంతా సిద్ధమైంది. ఈ సంతోషకర వాతావరణంలో తమిళనాడులోని కోయంబత్తూరులో ఓ ఆలయం వద్ద తెల్లవారక ముందే భారీపేలుడు వినిపించింది. అయితే, అది సాధారణ టపాకాయ పేలుడు కాదు, ఆ ధాటికి రెండు ముక్కలైన కారులో ఓ వ్యక్తి సజీవ దహనమయ్యాడు. పోలీసులు వచ్చి చూసి గ్యాస్ సిలిండర్ పేలుడుగా ప్రకటించారు. కానీ ఘటనా స్థలిని పరిశీలించిన జిజీపీ నేత అణ్ణామలై అది ఉగ్రవాద చర్యగా గుర్తించారు. రెండేళ్ల క్రితం వరకూ ఆయన ప్రముఖ పోలీసు అధికారి, నేరాలను పసిగట్టడంలో ఎంతో నైపుణ్యం ఉన్న వ్యక్తి. దీంతో ఇరకాటంలో పడ్డ పోలీసులు ఉగ్రవాద చర్యగా అంగీకరించడంతో పాటు నిందితులను గుర్తించి అరెస్టు కూడా చేశారు.

ఆలయాలకు అక్కడ రక్షణ లేదు

అక్టోబర్ 23.. కోయంబత్తూరు ఉక్కడం ప్రాంతంలోని కొట్టై ఈశ్వరన్ కోయిల్ (ఆలయం) ముందు ఉదయం నాలుగున్నర గంటల సమయంలో పాత మారుతి 800 కారు వచ్చి ఆగింది. క్షణాల్లోనే భారీ పేలుడు వినిపించింది. కారు రెండు ముక్కలైంది. దీంతో ఆ ప్రాంత ప్రజలంతా భయభ్రాంతులకు గురయ్యారు. దీపావళి (అక్టోబర్ 24) ముందు రోజున హిందూ ఆలయం ముందు ఇంతపెద్ద పేలుడు జరగడం కోయంబత్తూరు సహా తమిళనాడు అంతటా ఆందోళన కలిగించింది. మరికొద్ది సేపట్లో ఆలయంలో పూజలు ఆరంభం కావాల్సిన సమయం.. కాస్త ఆలస్యంగా కారు పేలి ఉంటే భక్తులు పెద్ద సంఖ్యలో మృత్యువాత పడి ఉండేవారు. అదృష్టవశాత్తు అలా జరగలేదు. ఆ ప్రాంతాన్ని తమిళనాడు డీజీపీ శైలేంద్రబాబు,

కోయంబత్తూరు పోలీస్ కమిషనర్ బాలకృష్ణన్ నందర్పించారు. మరణించిన వ్యక్తి 25 ఏళ్ల జమేషా ముఖిన్ అని గుర్తించారు. అయితే, మొదట ఎల్పీజీ సిలిండర్ పేలడంతో అతను మరణించాడని డీజీపీ ప్రకటించారు. ఆ తర్వాత అది ఉగ్రవాద కుట్ర అని తేలిపోయింది.

హిందువుల పవిత్ర పండుగ దీపావళి రోజున ఆలయం ముందు భారీ పేలుడు, అందులో ఇతర మతానికి చెందిన వ్యక్తి ఉండటం అనేక అనుమానాలకు తావిచ్చింది. అసలేం జరిగిందో తెలియక కోయంబత్తూరు నగరమంతా ఉద్రిక్తంగా మారిపోయింది. రెండేళ్ల క్రితం వరకూ దేశంలోనే ప్రముఖ ఐపీఎస్ అధికారిగా గుర్తింపు పొంది, ప్రస్తుతం తమిళనాడు బీజేపీ అధ్యక్షునిగా పనిచేస్తున్న

అణ్ణామలై కొట్టై ఈశ్వరన్ కోయిల్కు రావడంతో ఈ కేసు మలుపు తిరిగిందని చెప్పాలి.

అణ్ణామలై అనుమానంతో కేసులో కదలిక

పేలుడు జరిగిన ఈశ్వరన్ కోయిల్ పరిసరాల్లో చెల్లాచెదురైన చిన్న చిన్న మేకులు, అల్పామినియం ముక్కలు, ఐరన్ బాల్స్ కనిపించాయి. వీటిని జాగ్రత్తగా గమనిస్తే కుట్ర కోణం తేలికగానే అర్థం చేసుకోవచ్చు. వీటన్నింటినీ పరిశీలించిన తర్వాత ఇది సాధారణ గ్యాస్ సిలిండర్ పేలుడు కాదని, ఉగ్రవాద చర్య అని ఆరోపించారు బీజేపీ నేత అణ్ణామలై.. దీని వెనుక ఐసిస్ ఉండొచ్చని కూడా అనుమానం వ్యక్తం చేశారు. ఎలాంటి దర్యాప్తు

లేకుండానే సిలిండర్ పేలుడు అని పోలీసు అధికారులు ప్రకటించడాన్ని ఆయన తప్పు పట్టారు. డీఎంకే ప్రభుత్వ వైఫల్యం వల్లే ఈ దారుణం జరిగిందన్నారు. అణ్ణామలై ఆరోపణలతో తమిళనాడు రాష్ట్ర ప్రభుత్వంలో కదలిక వచ్చింది. దర్బాపుల్లో ఊహించినట్లు గానే అనేక సంచలన వాస్తవాలు వెలుగులోకి వచ్చాయి. ఈ ఘటనలో మరణించిన జమేషా ముబిన్ అమాయకుడేం కాదని స్పష్టమై పోయింది. కుట్ర పూరితంగానే కారును ఆలయం దగ్గర నిలిపాడని గుర్తించారు. ముబిన్ కారు దిగి బయటకు వచ్చి దూరంగా వెళ్లి రిమోట్ ద్వారా పేల్చేందుకు పథకం రూపొందించినట్లు స్పష్టమవుతోంది. అయితే, ఆయన కారు దిగేలోపే పేలి పోవడం, ఆ సమయంలో పరిసర ప్రాంతాల్లో ఎవరూ లేకపోవడంతో పెనుముప్పు తప్పింది. ముబిన్ నేర చరిత్ర పోలీసులకు ముందే తెలిసి ఉండటంతో కొద్ది గంటల్లోనే దర్బాపు, అరెస్టులు జరిగిపోయాయి. ఏడీజీపీ తమరై కణ్ణన్, ఇంటెలిజెన్స్ బజ్జీ సెంథిల్ వేల్ ఈ ఘటనపై దర్బాపు చేస్తున్నారు.

నిందితుల అరెస్ట్

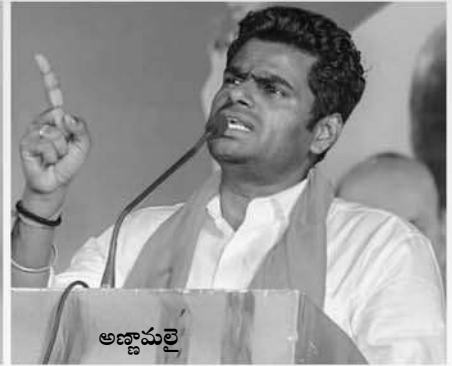
ఇంజనీరింగ్ పట్టభద్రుడైన జమేషా ముబిన్ తో పాటు కొందరు వ్యక్తులు మూడేళ్ల క్రితం ఉగ్రవాద కార్యకలాపాల శిక్షణ కోసం కేరళ వెళ్లినట్లు తెలుస్తోంది. వీరికి బసిన్ తో సంబంధాలున్నాయని ఆరోపణ లున్నాయి. 2019లో కూడా జాతీయ దర్బాపు సంస్థ (ఎన్ఐఎ) అధికారులు జమేషా ముబిన్ ను అదుపు లోకి తీసుకున్నారు. అయితే ఆధారాలు దొరకకపోవడంతో ఎలాంటి కేసు నమోదు చేయకుండా వదిలేశారు. కోయంబత్తూరు పోలీస్ కమిషనర్ బాలకృష్ణన్ ఈ అంశాన్ని నిర్ధారించారు. విచారణలో ఎలాంటి సమాచారం ఇవ్వకుండా తప్పించుకున్న ముబిన్ ఇప్పుడు శివుడి ఆలయం

ముందే సజీవ దహనం అయ్యాడు.

పక్కా ప్రణాళికతో..

జమేషా ముబిన్ ఇంటి నుండి అక్టోబర్ 22న రాత్రి 11:25 గంటల సమయంలో ఐదుగురు వ్యక్తులు ఓ గోనె సంచని కారులో ఎక్కించారని పోలీసులు గుర్తించారు. వీరిలో ముబిన్ కూడా ఉన్నాడు. ఆయన నివాసంలో 50 కిలోల పొటాషియం నైట్రేట్, అల్యూమినియం ఫౌడర్, సల్ఫర్, బొగ్గు, ఫ్యూజ్ వైర్ తో పాటు 7-వోల్ట్ బ్యాటరీ, ఇతర పేలుడు పదార్థాలు లభించాయి. దర్బాపులో భాగంగా ముబిన్ తో పరిచయం ఉన్న ఏడుగురిని పోలీసులు ప్రశ్నించారు. నీలగిరి కూసూర్ కు చెందిన ఓ ఆటో డ్రైవర్ ను కూడా అదుపులోకి తీసుకున్నారు. ఈ కేసుకు సంబంధించి పోలీసులు ఇప్పటివరకు ఐదుగురిని అదుపులోకి తీసుకున్నారు. మృతుని కాల్ దేటా ఆధారంగా మహమ్మద్ తల్లా (25), మహమ్మద్ అజారుద్దీన్ (25), మహమ్మద్ రియాజ్ (27), ఫిరోజ్ ఇస్మాయిల్ (27), మహమ్మద్ నవాజ్ ఇస్మాయిల్ (27)లను చట్టవిరుద్ధ కార్యకలాపాల నివారణ చట్టం (యుఎపీఏ) కింద అరెస్ట్ చేసినట్లు తెలిపారు. వీరి నుంచి మరికొంత సమాచారం రాబట్టారు. ఆరో

వృత్తి, మృతుడి బంధువు అప్పర్భాన్ గా గుర్తించారు. అతన్ని అక్టోబర్ 30న అరెస్టు చేశారు.

భారీ 'ఉగ్ర'కుట్ర

నిందితులు కోయంబత్తూరులోని మరో మూడు ఆలయాల దగ్గర కూడా పేలుళ్లకు కుట్ర పన్నినట్లు పోలీసులు గుర్తించారు. కోనియమ్మన్ ఆలయం, కొట్టమేడు సంగమేశ్వరాలయం, పులియకుళం వినాయకర్ ఆలయంతో పాటు రేస్ కోర్స్, విక్టోరియా హాల్, రైల్వే స్టేషన్లు, ఇతర బహిరంగ ప్రదేశాలు వీరి జాబితాలో ఉన్నాయని తెలిపారు. మూడు ఆలయాల దగ్గర సీసీ ఫుటేజీను పరిశీలించగా.. ముబిన్ అతడి అనుచరులు ద్విచక్రవాహనాలపై తిరుగుతూ కనిపించారు. దీంతో వీరు భారీ కుట్రకు ప్రణాళిక రచించినట్లు పోలీసులు అనుమానిస్తున్నారు. ఈ ఘటన తర్వాత పోలీసులు రాష్ట్రవ్యాప్తంగా ముమ్మర గాలింపు చర్యలు చేపట్టారు.

శ్రీలంక పేలుళ్లతో సంబంధాలు!

ఈ పేలుడు ఘటనలో వలు సంచలన విషయాలు బయటపడుతున్నాయి. 2019లో శ్రీలంక బాంబు పేలుళ్లతో దీనికి లింకులు కనిపిస్తున్నాయి. ముబిన్ పేలుడుకు రెండు రోజుల ముందు కేరళలోని త్రిసూర్ జైల్లో ఉన్న అజారుద్దీన్ అనే వ్యక్తిని కలిసినట్లు సమాచారం. లంక బాంబు పేలుళ్ల కేసులో అజారుద్దీన్ నిందితుడిగా ఉన్నాడు. శ్రీలంక దాడులకు సూత్రధారి అయిన ఇస్లాం మతాధికారి జహ్లాన్ హషీమ్ కు కూడా ముబిన్ ఫేస్ బుక్ ఫ్రెండ్. 2019లో శ్రీలంక పేలుళ్లపై భారత్ లో దర్బాపు జరిపిన ఎన్ఐఎ అల్-ఉమ్మాతో పాటు తౌహీద్ జమాత్ సంస్థల పాత్రపై అనుమానాలు వ్యక్తం చేసింది. ఆ కేసులో జమేషా ముబిన్ ను కూడా ప్రశ్నించింది. 1993లో చెన్నైలోని ఆర్ఎస్ఎస్ కార్యాలయం వద్ద పేలుడు ఘటనతోనూ వీరికి సంబంధాలు ఉన్నట్లు తెలుస్తోంది. శ్రీలంకలో ఈస్టర్ రోజున జరిగిన పేలుళ్ల తరహాలోనే కోయంబత్తూరులోనూ కుట్ర పన్నినట్లు పోలీసులు అనుమానిస్తున్నారు. ఘటనకు కొద్ది రోజుల ముందు కోయంబత్తూరులోని బీజేపీ కార్యాలయం మీద పెట్రోల్ బాంబులతో దాడి జరిగింది. ఈ ఏడాది

కో

యంబత్తూరు పేలుళ్ల పేరు వినగానే ఇక్కడి ఉగ్రవాద ఘటనలే ఎక్కువగా గుర్తుకు వస్తుంటాయి. తమిళనాడులో రెండో అతిపెద్ద నగరమైన దీన్ని కోవై అని కూడా పిలుస్తారు. పెద్ద సంఖ్యలో పరిశ్రమలు ఉన్న ఈ నగరం దక్షిణ భారత మాంచెస్టర్గా ప్రసిద్ధి. కేరళను అనుకొని ఉన్న ఈ నగరాన్ని ఉగ్రవాదులు చాలా కాలంగా స్థావరంగా మార్చుకున్నారు. గతంలో కూడా ఎన్నో పేలుళ్ల ఘటనలు ఇక్కడ చోటుచేసుకున్నాయి.

1998 ఫిబ్రవరి 14న కోయంబత్తూరులో వరుస బాంబు పేలుళ్లు జరిగాయి. ఆరోజు నగరంలోని మొత్తం 11 ప్రాంతాల్లో 12 పేలుళ్లు సంభవించాయి. 58 మంది మరణించారు. 200 మంది తీవ్రంగా గాయపడ్డారు. కార్లు, ద్విచక్ర వాహనాలు, సైకిళ్లు, రెగ్గిస్ బ్యాగ్లల్లో బాంబులు అమర్చి పేలుళ్లకు పాల్పడ్డారు ఉగ్రవాదులు. ఆ రోజున

బీజేపీ అప్పటి జాతీయ అధ్యక్షుడు లాల్ కృష్ణ అద్వానీ అక్కడ భారీ ర్యాలీ జరిపి ఎన్నికల బహిరంగ సభలో ప్రసంగించాల్సి ఉంది. అయితే ఆయన ప్రయాణించిన విమానం గంటన్నర ఆలస్యంగా రావడంతో ప్రమాదం నుంచి బయటపడ్డారు. అద్వానీ లక్ష్యంగా జరిగిన ఈ దాడులకు ఉగ్రవాదులు 'అవరేషన్ అల్లాహు అక్బర్' అని పేరు పెట్టుకున్నారు. తాజా పేలుడు కేసులో అరెస్టయిన అయిదుగురిలో ఒకరైన మహమ్మద్ తల్లా 1998 నాటి వరుస పేలుళ్ల సూత్రధారి, నిషేధిత అల్-ఉమ్మా వ్యవస్థాపకుడైన సయ్యద్ బాషా రక్షసంబంధికుడే. నాటి పేలుళ్ల కేసులో మొదటి నిందితుడు సయ్యద్ అహ్మద్ బాషాకు జీవిత ఖైదు విధిస్తూ 2003లో తీర్పు వెలువడింది. అల్-ఉమ్మా చీఫ్ సయ్యద్ బాషా సోదరుడు నవాబ్ ఖాన్ సైతం నాటి పేలుళ్ల కేసులో ప్రధాన పాత్రధారి. నవాబ్ ఖాన్ కు 27 ఏళ్ల కఠిన కారాగారవాస శిక్ష విధించారు. మహమ్మద్ తల్లా ఇప్పుడు దారుణకృత్యాలు చేయడంలో సయ్యద్ బాషా పంథాను అనుసరించినట్లు తెలుస్తోంది.

ఉగ్రవాదుల అడ్డా కోయంబత్తూరు

అరెస్టయిన ఐదుగురు నిందితులు

సెప్టెంబర్ 23న ఇదే నగరంలోని చిట్టపుదూర్ ప్రాంతంలో ఉన్న బీజేపీ కార్యాలయంతో పాటు టౌన్ హాల్ వద్ద వద్ద దుకాణంపైనా దాడి చేశారు. అయితే, వీటి వెనుక ఎవరి హస్తం ఉందో ఇంకా తెలలేదు.

వాట్సాప్ లో కీలక సమాచారం

పేలుడు నేపథ్యంలో పోలీసులు రెండు బృందాలుగా విడిపోయి ముబిన్ ఇంట్లో, అల్-ఉమ్మా సంస్థకు చెందినవారి ఇళ్లలోనూ సోదాలు నిర్వహించారు. అల్-ఉమ్మా చీఫ్ సయ్యద్ అహ్మద్ బాషా సోదరుడు నవాబ్ ఖాన్ ఇంట్లో కూడా సోదాలు

చేశారు. కోయంబత్తూరులో 1998లో జరిగిన వరుస బాంబు పేలుళ్లకు కుట్ర పన్నినవారిలో ఈ నవాబ్ ఒకడు. ప్రస్తుతం ఇతను జైలు శిక్ష అనుభవిస్తున్నాడు. నవాబ్ కుమారుడు మహమ్మద్ డల్గాను పోలీసులు ప్రశ్నించారు. ముబిన్ తన మరణానికి ముందు పోస్ట్ చేసిన వాట్సాప్ స్టేట్స్ లో 'నా మరణవార్త మీకు చేరితే, నా పొరపాట్లను క్షమించండి. నా లోపాలను దాచిపెట్టండి. నా కోసం ప్రార్థించండి' అని ఉందని పోలీసులు తెలిపారు.

కోయంబత్తూరు పేలుడు ఘటనపై తమిళ

నాడులో రాజకీయం దుమారం చెలరేగింది. ఇది ఉగ్రవాద చర్యనని బీజేపీ రాష్ట్ర అధ్యక్షుడు అణ్ణామలై, ప్రతిపక్ష నేత పళనిస్వామి విమర్శలు, తర్వాత వెలుగు చూసిన వాస్తవాలతో స్టాలిన్ ప్రభుత్వం ఇరకాటంలో పడింది. పోలీసులు చురుగ్గా పనిచేయడం లేదు కాబట్టి కేసుపై ఎన్ ఐ ఏ దర్యాప్తు కోరుతూ కేంద్ర హోంమంత్రి అమిత్ షాకు లేఖ రాసినట్లు అణ్ణామలై ప్రకటించారు. స్టాలిన్ తన వైఫల్యాల నుంచి దాక్కోవడం మానేసి బయటకు రావాలన్నారు. ఈ ఘటన పోలీసులతో పాటు ఇంటెలిజెన్స్ విభాగం పనితీరులో లోపాన్ని ఎత్తి చూపుతోందని పళనిస్వామి ఆరోపించారు.

ఈ నేపథ్యంలో కేసును ఎన్ ఐ ఏకు అప్పగించింది ప్రభుత్వం. మరోవైపు ఈ పేలుళ్ల ఘటనపై అధికార డీఎంకే క్షుద్ర రాజకీయం చేస్తోంది. ఎన్ ఐ ఏ మొదట ప్రశ్నించాల్సినది అణ్ణామలై అని వ్యాఖ్యానించారు ఆ పార్టీ నేత, మంత్రి సెంథిల్ బాలాజీ. ఆయనకు ముందుగానే సమాచారం ఉందని, పోలీసుల కన్నా ముందుగానే ఎలా బయటపెట్టారని ఆయన ప్రశ్నించారు. ఈ వ్యాఖ్యల్ని బీజేపీ గట్టిగానే తిప్పికొట్టింది.

మునుగోడు ఉపఎన్నిక సర్వేతో ఆర్ఎస్ఎస్ కు సంబంధం లేదు

మునుగోడు ఉపఎన్నిక నేపథ్యంలో ఆర్ఎస్ఎస్ సర్వే రిపోర్ట్ పేరిట ఒక అజ్ఞాత వ్యక్తి సంతకంతో నకిలీ పత్రం వచ్చింది. దీని ఆధారంగా ప్రజలను గందరగోళపరచడానికి సంబంధ 1న సోషల్ మీడియాలో అసత్య వార్తలను ప్రసారం చేశారు. ఆర్ఎస్ఎస్ అటువంటి సర్వే ఏదీ నిర్వహించలేదని స్పష్టం చేస్తున్నాం. ఈ నకిలీ పత్రం ద్వారా జరుగుతున్న తప్పుడు ప్రచారాన్ని తీవ్రంగా ఆర్ఎస్ఎస్ ఖండిస్తున్నది. ఆర్ఎస్ఎస్ వ్యక్తి నిర్మాణం ద్వారా దేశ వైభవం సాధించాలనే మౌలికమైన లక్ష్యంతో 97 సంవత్సరాలుగా పనిచేస్తున్న స్వచ్ఛంద సంస్థ. సంస్థాగతంగా రాజకీయాలతో గాని, రాజకీయ సర్వేలలోగాని సంబంధం పెట్టుకోదు. ఇటువంటి చర్యలు ప్రజాస్వామ్యాన్ని, సామాజిక విలువలను అగౌరవపరిచేవే. ఈ నకిలీ పత్రం ద్వారా జరుగుతున్న తప్పుడు వార్తలకు బాధ్యులైన వారిని గుర్తించి చట్ట బద్ధమైన చర్యలు తీసుకోవాలని ప్రభుత్వాన్ని, అధికారులను కోరుతున్నాం.

- కాచం రమేష్, ప్రాంత కార్యవాహ, ఆర్ఎస్ఎస్ తెలంగాణ

వ్యాసకర్త: సీనియర్ జర్నలిస్ట్

'అమృత'

లలిత సంగీత, చలనచిత్ర నేపథ్య గాయక సమాఖ్ ఘంటసాల వేంకటేశ్వరరావు శతజయంతి (డిసెంబర్ 4) సంవత్సరమిది. ఈ సందర్భంగా దేశవిదేశాల్లోని తెలుగువారు, వివిధ సాంస్కృతిక సంస్థలు, సంఘాలు అనేకానేక కార్యక్రమాల ద్వారా ఆయన దివ్యస్మృతికి నివాళులు అర్పిస్తున్నాయి. జీవించింది నిండా యాభయే రెండేళ్లు. ఎన్నాళ్లు బతికామన్న దానికంటే బతుకును ఎంత బాగా 'పండించుకున్నామనే ప్రశ్న ఉదయిస్తే, నిస్సందేహంగా ఆయనే జవాబుగా నిలుస్తారు. నిజమైన కీర్తిశేఖరులు'. అస్తమయం నుంచి వర్తమానం దాకా (నలభయే ఎనిమిదేళ్లు) లెక్కకు మిక్కిలిగా ఆరాధనోత్సవాలు, సంగీత విభావరులు, గుడులు, ఆరాధనలు. బహుశా: దేశంలో ఏ కళాకారుడికి/గాయకుడికి ఇంతటి అపురూప, అపూర్వ గౌరవం దక్కి ఉండదు. అన్నమయ్యది వాగ్గేయకారుల తరువాత 'స్వర నీరాజనం' అందుకుంటున్న ఏకైక గాయకుడు ఆయనేనని చెప్పవచ్చేమో!! ఆయన గాత్రం, గానం తెలుగుజాతికి తిరుగు, తరుగులేని సంపద. ప్రతి తెలుగులోగిలి ఆయనను కుటుంబ సభ్యుడిగా భావిస్తోంది, ఆరాధిస్తోంది. ఆయన సంగతులను, విశేషాలను మురిపెంగా చెప్పుకుంటోంది. కూనిరాగం తీయని వారు ఉండనట్లే ఘంటసాల వారి గీతాలలో ఒక పంక్తి, పదాన్వయినా ఆలపించని తెలుగు వారు ఉండరనడంలో అతిశయం లేదు. ఆయన అస్తమయం తరువాత ఉదయిస్తున్న తరాలు కూడా ఆయన గానాన్ని ఆస్వాదించడం ఆ గాత్ర మాధుర్యానికి ఉత్తమ నిదర్శనం.

ఆ సుమధుర గాయకుడి గురించి ఎంత చెప్పుకున్నా తక్కువే. ముఖ్యంగా ఆయన వ్యక్తిత్వం, నిరాడంబరత, కృతజ్ఞభావం, వినయ విధేయతలు, నిజాయతీ, వృత్తిపట్ల నిబద్ధత, అంకితభావం, జీవిత, నేపథ్య గాన ప్రస్థానాలలో ఎగుడు దిగుడులు, వాటిని అధిగమించిన తీరు అభిమానులకు, ప్రత్యేకించి వర్ధమాన గాయనీగాయకులకు స్ఫూర్తిదాయకాలు. స్వాతంత్ర్య అమృతోత్సవ ఈ మహాగాయకుడి శతజయంతి

వత్సరం కావడం మరో విశేషం. ఆయన జీవిత, సంగీత ప్రస్థానం విశేషాలు 'జాగృతి' పాఠకుల కోసం..

‘పా

డమని నీ ఆజ్ఞ అయినప్పుడు నా గుండె గర్వంతో వగులుతుందేమో అనిపిస్తుంది. సంతోషంతో సాగారాన్ని దాటే పక్షిలా నా భక్తి రెక్కలను చాచుకుంటుంది' అన్నారు విశ్వకవి రవీంద్రుడు. ఆయన మాటలలోని ప్రత్యక్ష నిదర్శనం ఘంటసాల. అశాశ్వతమైన జీవితంలో అజరామరమైనది లలితకళ అని విశ్వసించి, సంగీతంలో సమున్నతుడైన ఆయన, భగవంతుడు తనకు ప్రసాదించిన కళను పరమాత్మ ప్రతిరూపాలైన రసజ్ఞులకు అర్పించిన గానగంధర్వుడు.

డిసెంబర్ 4, 1922 తేదీన కృష్ణాజిల్లా చౌటుపల్లిలో సామాన్య కుటుంబంలో పుట్టి పట్టుదల, కృషితో లలిత, చలనచిత్ర నేపథ్య గాయకుడిగా అసామాన్య స్థాయికి చేరారు. తండ్రి సూర్యనారాయణ స్ఫూర్తితోనే సంగీతాభిలాషకు పడిన బీజం పెరిగి పటవృక్షమైంది. తండ్రిగారు తరంగ గానంలో దిట్ట. అందులో ప్రత్యేక కృషి చేశారు. తమ మృదంగ వాద్యానికి అనుగుణంగా తనయుడితో నృత్యం

చేయించేవారు.

ఏకాగ్ర సాధన-లలితర విజయం

'కార్యాతురాణానం న నిద్ర.. న సుఖం' అని ఆర్యోక్తి ఘంటసాల వారి విషయంలో అక్షరాల నిజమైంది. సంకల్పం ఉంటే సాధించలేనిది లేదని ఆయన రుజువు చేశారు. సంగీతం నేర్చుకోవాలనే తపన. అందుకు అనుకూలించని పరిస్థితులు. తండ్రిగారు చిన్నప్పుడే కాలం చేయడంతో తారుమారైన కుటుంబ ఆర్థిక స్థితి.

'సంగీతజ్ఞులు, మృదంగ కళాకారులైన మా తండ్రి సూరయ్య గారు ఆ వాయిద్యాన్ని వీపున కట్టుకుని, నన్ను భుజానికెక్కించుకుని భగవత్ సంకీర్తనలకు ఎంత దూరమైనా ప్రయాణించే వారు. మృదంగ ధ్వనికి అనుకూలంగా నాతో నృత్యం చేయించేవారు. కళాభిమానులు నన్ను 'బాలభరతుడు' అని అభినందిస్తూ పతకాలు, బహుమతులు ఇచ్చేవారు. తండ్రిగారు చివరి రోజుల్లో (ఘంటసాల 11వ ఏట) దగ్గరకు తీసుకొని సంగీత విద్యలో తరించ వలసిందిగా ఆదేశిస్తూ ఉండేవారు. వారి యావజ్జీవ తపఃఫలమే నా అభ్యుదయానికి కారణం అని నా నమ్మకం. మా తండ్రిగారు పోయిన తరువాత నా చదువు సంద్యలు తిన్నగా సాగలేదు. దృష్టి ఎప్పుడూ ఆటపాటలపైనే ఉండేది. ఒక సంగీత సమావేశంలో నేనూ, నా సంగీతం ఎంతో నవ్వుల పాలవడం జరిగింది. నాటి నుంచి ఒకే వేదన ప్రారంభమైంది. ఏమైనా సరే సంగీత విద్య సాధించాలి అని నాలో నేను శపథం చేసుకుంటూ ఉండేవాణ్ణి. తండ్రిగారి ఆత్మకు శాంతి కలిగించాలి. నన్ను అపహాస్యం చేసిన వారిని సంగీత విద్యలోనే ప్రతీకారం తీర్చుకోవాలి అనేదే నా నిరంతర ధ్యాన.' అని బాల్యస్మృతులను చెప్పుకున్నారు. ఆయన ప్రతిన 'స్వర్గయా వర్తతే విద్య' అనే సూక్తే తప్ప ప్రతీకారం కిందికి రాదు. 'సంగీత శిక్షణ కోసం చుట్టుపక్కల విద్యాంసులను చాలా మందిని ఆశ్రయించాను. అయితే గురుకుల వాసదీక్షకు నాటి నా బాల్య ప్రవృత్తి తట్టుకోలేక పోయింది. ఆనాటికి ఆంధ్రదేశంలో ఏకైక సంగీత కళాశాల విజయనగరంలో మాత్రమే ఉంది. అక్కడికి వెళ్లడానికి తగిన ప్రోత్సాహం యింట్లో లభించే ఆశ లేకుండా పోయింది. ఇంట్లో ఎవరికి చెప్పకుండా చేతికున్న బంగారు ఉంగారం విక్రయించి విజయ నగరం చేరుకున్నాను' అని పేర్కొన్నారు.

కళాశాలకు సెలవులని తెలియక విజయనగరం చేరిన ఆయనకు భోజన వసతి లోపించింది. మహారాజ వారి సత్రంలో ఆంగ్లం, సంస్కృతం,

ఘంటసాల
(1922-2022)

చిన్నప్పుడు

గళానికి శత వత్సరం

డా॥ ఆరవల్లి జగన్నాథస్వామి

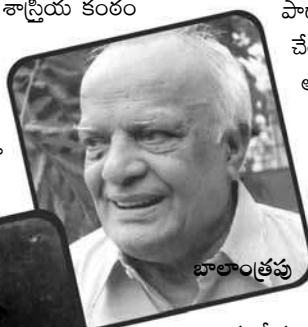
సంగీత విద్యార్థులకు ఉచిత భోజన వసతి ఉన్నా, కళాశాల పునః ప్రారంభంతోనే అవి అందుబాటులోకి వస్తాయి. అందుకే 'మధూకరం' అనివార్యం. సెలవుల అనంతరం కళాశాలలో ప్రవేశం లభించింది. కళాశాల ప్రిన్సిపల్ ద్వారం వేంకట స్వామి నాయుడు సూచన మేరకు గాత్ర సంగీత విభాగంలో చేరారు. పట్రాయని సీతారామశాస్త్రి శిష్యరికంలో ఆరేళ్లు శాస్త్రీయ సంగీతం అభ్యసించి పట్టా అందుకున్నారు. ప్రభుత్వ సంగీత పరీక్ష హయ్యర్ (విద్యాన్)లోనూ ఉత్తీర్ణత సాధించారు. విజయనగరం పాఠశాలలో చేసిన సంగీత కచేరికి పరవశించిన హరికథా పితామహుడు ఆదిభట్ల నారాయణదాసు తంబూరా బహుకరించారు.

స్వగ్రామం చేరి శ్రీరామనవమి, గణపతి, శారదా నవరాత్రులు, వివాహాల్లో సంగీత కచేరీలు చేశారు. అయితే వీటివల్లనే జీవితం గడవడం భారమని పించింది. బతుకుతెరువుకు సంగీత కచేరీ కన్నా నాటక ప్రదర్శనలు, హరికథలే లాభదాయకమని పించాయి. పైగా చిన్నతనం నుంచి నృత్యం, నాటక కళ పట్ల అభిరుచి, ప్రవేశం ఉండడంతో స్వయంగా నాటక సమాజాన్ని ప్రారంభించారు. నాటి రంగస్థల దిగ్గజాలు అద్దంకి శ్రీరామమూర్తి, పారుపల్లి సుబ్బారావు, పారుపల్లి సత్యనారాయణ, సూరిబాబు, రఘురామయ్య, పులిపాటి వేంకటేశ్వర్లు, పీసపాటి నరసింహ మూర్తి తదితర ప్రముఖులతో పరిచయం కావడంతో పాటు వారిలో కొందరితో నటించే అవకాశం కలిగింది.

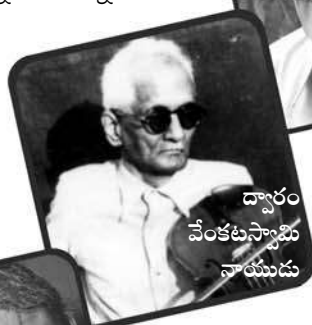
నేపథ్యగాయక ప్రస్థానం

చిత్రసీమలో అప్పటికే కవిగా లబ్ధప్రతిష్ఠ లైన సముద్రాల రాఘవాచార్యులు స్వగ్రామం పెదపులి పర్రు ఘంటసాల అత్తవారిల్లు. అక్కడ పాటలు విన్న సముద్రాల 'మంచి కంఠం పెట్టుకుని ఇక్కడెందుకు? మద్రాసు వచ్చి నీ అదృష్టం పరీక్షించుకో' అని హితవు చెప్పి, తమ వద్దకు రప్పించు కున్నారు. సినిమా పరిశ్రమకు పరిచయం చేశారు. అయితే ఘంటసాల సినిమా ప్రారంభ జీవితం పూలబాట కాదు. 'నీ గొంతు మైక్ కు సరిపడదు' అనే నిరసననూ (తర్వాతర్వాత 'మమ్మల్ని మరచారా?') అంటూ వారే మరీ పాడించుకున్నారు) ఎదుర్కొన్నారు. అయినా అవకాశాల కోసం ప్రయత్నిస్తూనే, తెరపై చిన్నచిన్న పాత్రలు వేసి, బృందగానాలలో గొంతు కలుపుతూ, ఆకాశవాణిలో లలితగీతాలు పాడుతూ వచ్చారు. ఆకాశవాణిలో అవకాశం

కల్పించిన అప్పటి అక్కడి కార్యనిర్వహణాధికారి బాలాంత్రపు రజనీకాంతరావు, తాను సంగీతం సమకూర్చిన 'స్వర్గసీమ'లో (హారేహా.. లే యెన్నెల చిరునవ్వుల / ఇరజిమ్ము బరాణి/ నీ రాక కోరి నీదారి గాచియున్నానే) పాడించారు. ఆ చిత్రంతో పాటు బాలరాజు, రత్నమాలలో పాడినా, 'లైలా మజ్ను' లోనే మొదటిసారిగా పేరు కనిపించింది. ఈ తరువాత నుంచి.. ఆ గాత్రం కంచు కంఠంలా మూడు దశాబ్దాల పాటు చిత్రసీమను అద్వితీయంగా ప్రభావితం చేసింది. ఆయనది శాస్త్రీయ కంఠం (గాత్రం). శాస్త్రీయ సంగీత కచేరీలతో మరింత విశేషంగా రాణించ వలసిన స్వరం. చలనచిత్ర నేపథ్య గాయకుడిగా అత్యున్నత శిఖరాన్ని అధిరో

బాలాంత్రపు

ద్వారం వేంకటస్వామి నాయుడు

సముద్రాల రాఘవాచార్యులు

హించినా అందుకు తొలి సోపానం శాస్త్రీయ సంగీత కచేరీలు కాగా, లలితగీతాల గానం మలిమెట్టు. చిత్ర పరిశ్రమ ప్రవేశానికి ముందు శాస్త్రీయ సంగీత కచేరీలు చేసి, అనంతర కాలంలో లలిత సంగీతం వైపు మొగ్గు చూపారు. ఉపాధి కోసం లలిత సంగీతానికి ప్రాధాన్యం ఇచ్చినా తాను అభ్యసించిన శాస్త్రీయ సంగీతాన్ని అమితంగా ఆరాధించారు. నందర్బం వచ్చినప్పుడల్లా తమ అభిరుచి మేరకు ఆ తరహా గీతాలు పాడారు, బాణీలు కట్టారు. జయభేరి, జగదేకవీరునికథ, మహాకవి కాళిదాసు, స్వప్నపాల్వ, సంగీతలక్ష్మి వంటి చిత్రాలలో ఆ సంప్రదాయాన్ని కొనసాగించారు. 'శాస్త్రీయ సంగీతమంటే అర్థం కాని ఏదో పదార్థమని కొందరి అభిప్రాయం. అది తప్పు. సంగీతం అంటే భావోద్వేగాలను వ్యక్తపరిచే భాష. స్వరసముదాయాల కలయిక చెవులకు ఇంపుగా ఉన్నప్పటికీ సంగీతం అనిపించు కోదు. అంతకు మించిన భావప్రకటన దీప్తి కావాలి.

సంగీతం రసానందం పొందడమంటే రాగతాళాలతో తన్మయత్వం చెందడమే కాకుండా అంతకంటే అతీయమైన అనుభూతి పొందడం' అని శాస్త్రీయ సంగీత విశిష్టతను వివరించేవారు. అయినా, ఎవరు ఎంతగా ప్రయత్నించినా త్యాగరాజ కృతులు వంటి రికార్డింగ్ కు సాహసించ లేదు. శాస్త్రీయ సంగీతం పాడాలంటే నెల, రెండు నెలలు సాధన చేయవలసి ఉంటుందని, గొంతు దానికి అలవాటు పడితే లలితగీతాలు/పాటలు పాడడం కష్టమని, తన ఇష్టం నిర్మాతలకు నష్టకారణం కాకూడద న్నది ఆయన అభిప్రాయం. అలా తన అభిరుచిని త్యాగం చేయడానికి ఎంత మధనపడి ఉంటారో కానీ, ఆ నిర్ణయం సిని నేపథ్య

సంగీతం చేసుకున్న పుణ్యంగా చెప్పవచ్చు. 'నా నుంచి ఏమీ ఆశించకుండా ఎంతో అమాయకంగా అభిమానంతో నా పాటలు విని తమ సొంత మనిషిలా ప్రేమించే అసంఖ్యాక శ్రోతలే నాకు నిజంగా మిగిలి పోయే ఆఖరి బంధువులు. రుణపడడం అంటూ ఉంటే వారికే ఆజన్మాంతం రుణపడి ఉంటాను' అని విదేశాలకు సంగీత విభావరికి వెళ్లే ముందు నెల్లూరులో ఏర్పాటైన సన్మాన సభలో (ఆగస్టు 22, 1970) అన్న మాటలూ లలిత సంగీతంవైపునకు మొగ్గడానికి కారణం కావచ్చు.

1940-75 సంవత్సరాల మధ్యకాలం తెలుగు సినిమా పాటకు స్వర్ణయుగం కాగా, తన మధుర గానంతో లలిత, సిని నేపథ్య సంగీతాన్ని సుసంపన్నం చేసిన అగ్రగామి ఘంటసాల. గాయకుడిగా, సంగీత దర్శకుడుగా ఆయనలా ఎవరూ ప్రయోగాలు చేయ లేదని సమకాలీనులే చెబుతారు. సంగీత విమర్శకులు వీఏకే రంగారావు విశ్లేషించినట్లు 'దాదాపు మూడు దశాబ్దాలు తిరుగులేని నేపథ్య గాయకుడిగా, సంగీత దర్శకుడిగా చలామణి కావడానికి కారణం విద్యా? సంగీత సాహిత్యాలలో సమాన ప్రతిభగలవారు నాడు లేకపోలేదు. అయినా ఆయనకు దక్కిన రాణింపులో పదవ వంతు కూడా దక్కలేదు'. వారి కంటే ఘంటసాల ఎందులో అధికుడన్న ప్రశ్నకు జవాబు 'వినయం, నిబద్ధత, అంకితభావం, నిరంతర సాధన' లాంటి నలకణాలు కావచ్చు. ఆ విశేషాలు మరోకసారి.

బ్రిటన్ ప్రధానిగా రుషి సూనక్ ఎన్నికపై ఆయన సొంత పార్టీ కన్జర్వేటివ్ లోనూ, అటు బ్రిటన్ లోనూ, ఇటు భారత్ లోనూ హర్షాతిరేకాలు వ్యక్తమయ్యాయి. గత కొంతకాలంగా చట్టసభలో మంచి మెజార్టీ ఉన్నప్పటికీ ప్రధానుల ఎంపికలో ఒడిదొడుకులకు లోనవుతున్న కన్జర్వేటివ్ పార్టీకి ఇంతకాలానికి రుషి రూపంలో బలమైన, ముందుచూపు గల యువ నాయకుడు లభించడం టోరీలకు ఎంతో ఊరట లభించింది. ఒకప్పటి అగ్రదేశం.. కారణాలు ఏమైనప్పటికీ అనేక సమస్యలతో సతమతమవుతున్న దేశానికి స్థిరమైన నాయకుడు లభించడంతో అంతర్జాతీయంగా బ్రిటన్ తలెత్తుకోగలిగింది. ఇక.. భారత్ పరంగా చూస్తే ఒకప్పుడు తనను పాలించిన దేశానికి తన మూలాలున్న నాయకుడు సారథ్యం వహించడం గర్వకారణ మనడంలో ఎలాంటి సందేహం లేదు.

భారత్ తో బంధాన్ని పటిష్ఠం చేస్తారా!

ఐక్యరాజ్య సమితి భద్రతా మండలిలో శాశ్వత సభ్యు దేశమైన బ్రిటన్ కు నాయకత్వం వహిస్తున్న రుషి సూనక్ కు తాజా పరిస్థితుల్లో ప్రధాని పదవి ఎంతమాత్రం పూల పాన్సు కానే కాదు. కచ్చితంగా ముళ్ల కిరీటం వంటిదే అని చెప్పడం అతిశయోక్తి కాదు. రాజకీయ సుస్థిరత లోపించడం, ఆర్థికంగా దేశం అనేక ఒడిదొడుకులకు లోనవుతున్న నేపథ్యంలో రుషి ముందు అనేక సవాళ్లున్నాయి. అందులో ఆర్థిక పరిస్థితి మొదటిది. ఈ పరిస్థితిని చక్కదిద్దడం అసాధ్యం కానప్పటికీ అనుకున్నంత తేలికైతే కాదు. నానాటికీ పెరుగుతున్న ద్రవ్యోల్బణంతో నిత్యావసర ధరలు నింగినంటుతున్నాయి. జీవన వ్యయాలు పెరుగుతున్నాయి. అదే సమయంలో చాలీచాలని ఆదాయాలతో ప్రజలు బెంబేలెత్తుతున్నారు. ఈ పరిస్థితులను చక్కదిద్దలేక వైదొలగిన బోరిస్ జాన్సన్, లిజ్ ట్రస్ స్థానంలో పీఠమెక్కిన రుషిపై బ్రిటన్ వాసులు అనేక ఆశలు పెట్టుకున్నారు. ఇది రుషికి తెలియనిది కాదు. అందుకే ఆయన ఆచితూచి మాట్లాడుతున్నారు. ప్రజలకు ఎక్కడా అనవసరమైన ఆశలు కల్పించడం లేదు. అడ్డుతాలు చేస్తానని చెప్పడం లేదు. అదే సమయంలో బేలగా కూడా మాట్లాడటం లేదు. వాస్తవ పరిస్థితిని అర్థం చేసుకున్న ఆయన ఆ కోణంలోనే మాట్లాడుతున్నారు. ఈ పరిస్థితులు తనకేమీ భయం కలిగించడం లేదని చెప్పారు. ఆర్థిక వ్యవస్థను వీలైనంత త్వరలో గాడిన పెట్టగలనన్న భరోసాను ప్రజల్లో కలిగిస్తున్నారు. ఇంతకుముందు జరిగిన తప్పులను సవరిస్తానని, ప్రజల ఆకాంక్షలను నెరవేర్చేందుకు తన శక్తి యుక్తులను వెచ్చిస్తానని చెప్పడం ద్వారా వారిలో నెలకొన్న ఆందోళనను దూరం చేస్తున్నారు. ఆర్థిక వ్యవస్థను గాడిన పెట్టేందుకు కొన్ని కఠిన నిర్ణయాలు తప్పవని, ప్రధానిగా పూర్తిగా జవాబుదారీతనంతో వ్యవహరిస్తానని స్పష్టం చేశారు.

దేశంలో ఇటీవల కొన్ని తప్పులు జరిగాయి. వాటి వల్ల మనకు తీవ్ర నష్టం జరిగిన మాట వాస్తవం. అయితే ఇవేమీ ఉద్దేశపూర్వకంగా జరిగినవి కావు. వాటిని సరిదిద్దుతా. దేశాన్ని ఆశావహమైన భవిష్యత్తులోకి నడిపిస్తానని చెప్పడం ద్వారా సూనక్ ప్రజలకు ఊరట కలిగించే ప్రయత్నం చేశారు. సొంత పార్టీని ఐక్యత దిశగా నడిపిస్తానని కూడా స్పష్టం చేశారు. అందరి అభిప్రాయాలను తెలుసుకుంటానని, కన్జర్వేటివ్ పార్టీని బలోపేతం చేస్తానని, 2024 ఎన్నికల్లో మళ్లీ పార్టీని అధికారంలోకి తీసుకువస్తానని కూడా ధీమాగా చెప్పారు. ఆయన అడుగులు కూడా ఆ దిశగానే సాగాయి. ప్రధానిగా బాధ్యతలు చేపట్టిన వెంటనే మంత్రివర్గ కూర్పుపై దృష్టి సారించారు. గత ప్రధాని లిజ్ ట్రస్ వద్ద హోం మంత్రిగా పనిచేసిన భారతీయ సంతతికి చెందిన సుయెల్లా బ్రావర్మన్ కు మళ్లీ అదే శాఖను కేటాయించారు. ఈమె పూర్వీకులది గుజరాత్ రాష్ట్రం. బోరిస్ జాన్సన్ వద్ద హోం మంత్రిగా పనిచేసిన ప్రీతీ పటేల్ కూడా గుజరాత్ మూలాలున్న మహిళే కావడం గమనార్హం. ఆర్థిక మంత్రిగా జెరెమీ హంట్ ను తిరిగి అదే పదవిలో కొనసాగించారు. తనకు అంతగా విశ్వాసపాత్రుడు కానప్పటికీ జేమ్స్ క్లెవెరినీ

కీలకమైన విదేశాంగ మంత్రిగా మళ్ళీ తీసుకున్నారు. జాన్సన్ సర్కారులో ఉప ప్రధానిగా, న్యాయశాఖ మంత్రిగా పనిచేసిన తన సన్నిహితుడు డొమినిక్ రాబ్స్ కు తిరిగి అవే పదవులను అప్పగించారు. రక్షణ మంత్రిగా డెన్ వాలెన్ కొనసాగుతున్నారు. బోరీ పార్టీ చైర్మన్ గా నదీమ్ జహావీని నియమించారు. ఆయనకు మంత్రిగానూ అవకాశం ఇచ్చారు. కీలకమైన మరో శాఖ వాణిజ్యాన్ని గ్రాంట్ షాప్స్ కు అప్పగించారు. స్థూలంగా చూస్తే మంత్రుల నియామకంపై రుషి మంచి మార్పులే సంపాదించారు. ఎక్కడా పెద్ద అసమ్మతి ఛాయలు కనపడలేదు. మంత్రులు, వారి శాఖలు, వారి అనుభవాన్ని చూస్తే సూనక్ ఎంపిక సరైనదేనన్న అభిప్రాయం వ్యక్తమైంది.

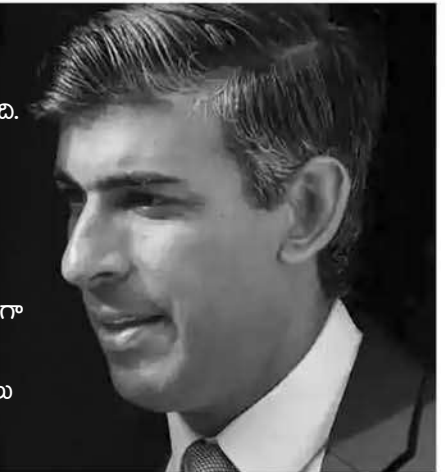
భారతీయ మూలాలున్న నాయకుడిగా రుషి.. మనదేశంతో ఎలాంటి సంబంధాలు కొనసాగిస్తారన్న ఆసక్తి రెండు దేశాల్లో నెలకొంది. ఈ విషయం ఆయనకు కత్తి మీద సాము వంటిది. భారత్ తో ఎంతగా అనుబంధం ఉన్నప్పటికీ తన దేశ ప్రయోజనాలే ఆయనకు ముఖ్యమన్న విషయాన్ని విస్మరించరాదు. ఈ విషయంలో ఆయనను బ్రిటన్ వాసులు నిశితంగా గమనిస్తుంటారు. దేశీయ ప్రయోజనాలను కాపాడుకుంటూనే భారత్ తో స్నేహ సంబంధాలు నెరపడం కత్తి మీద సామే. బ్రిటన్ హోంమంత్రిగా సుయెల్లా బ్రావర్మన్ భారతీయ వనలదారులపై ఇటీవల చేసిన వివాదాస్పద వ్యాఖ్యలు న్యూఢిల్లీని ఇరుకున పెట్టిన మాట వాస్తవం. భారత్ తో స్నేహపూర్వక వాణిజ్య ఒప్పందాన్ని (ఎఫ్టీఏ- ట్రి ట్రేడ్ ఒప్పందం) కుదుర్చుకోవడానికి కట్టుబడి ఉన్నట్లు గతంలోనే సూనక్ ప్రకటించారు. భారత్ పట్ల ఆయన వైఖరిని ఈ సానుకూల ప్రకటన స్పష్టం చేస్తోంది. ఈ మేరకు ఎఫ్టీఏను సత్వరం సాకారం చేసేందుకు ఆయన ప్రయత్నిస్తే అది రెండు దేశాలకు మేలు చేస్తుంది. ప్రధానంగా తోలు, జోళి, శుద్ధి చేసిన వ్యవసాయ ఉత్పత్తులు, ఔషధాలు, ఆభరణాల రంగంలో భారత్ నుంచి బ్రిటన్ కు ఎగుమతులు పెరిగేందుకు ఎఫ్టీఏ దోహద పడుతుంది. ఈ ఒప్పందం అమల్లోకి వస్తే ఉభయ దేశాల మధ్య వార్షిక వాణిజ్య ఒప్పందం విలువ 2035 నాటికి దాదాపు రూ. 2.8 లక్షల కోట్లకు చేరుకుంటుందని అంచనా. బ్రెగ్జిట్ ఫలితంగా ఐరోపా మార్కెట్ లో బ్రిటన్ లావాదేవీలు గతంలో మాదిరిగా సాఫీగా సాగే అవకాశాలు లేవు. అమెరికాతో ఎఫ్టీఏ చర్చల్లోనూ పురోగతి లేదు. ఈ నేపథ్యంలో భారత్ వంటి భారీ విపణిలో స్నేహపూర్వక ప్రవేశాన్ని కలిగి ఉండటం బ్రిటన్ కు అవసరం. అందుకు ఎఫ్టీఏ మార్గాన్ని సుగమం చేస్తుంది. ఇంతకుముందు బోరిస్ జాన్సన్ హయాంలో ఈ ఒప్పందానికి సంబంధించి చర్చలు జరిగాయి.

భారత్-బ్రిటన్ ల మధ్య వస్తుసేవల వాణిజ్య

విలువ గతంతో పోలిస్తే పెరిగిన మాట వాస్తవం. అది ఇప్పుడు 2,570 కోట్ల పౌండ్ల (ఒక పౌండ్ విలువ దాదాపు 95 రూపాయలు)కు చేరుకుంది. గత ఏడాది మేలో 'మెరుగైన వాణిజ్య భాగస్వామ్య ఒప్పందాన్ని (ఈటీపీ) కుదుర్చుకున్నాయి. 2021లో రెండు దేశాల మధ్య వాణిజ్య బంధం విలువ 2,400 కోట్ల పౌండ్లు. 2030 నాటికి దీనిని రెట్టింపు చేయాలన్నది ఈటీపీ లక్ష్యం. భద్రతాపరంగా ఇండో-పసిఫిక్ ప్రాంతంలో పరస్పర ప్రయోజనాల పరి రక్షణకు ఇరుదేశాలు కట్టుబడి ఉండటం సంబంధాల బలోపేతానికి నిదర్శనం. ప్రపంచ భౌగోళిక రాజకీయాలకు కేంద్రంగా నిలుస్తున్న ఇండో-పసిఫిక్ లో భారత్ తమకు అతిపెద్ద భాగస్వామి అని గతంలో బోరిస్ జాన్సన్ ప్రకటించిన విషయం గమనార్హం. ఇండో-పసిఫిక్ లో చైనా నుంచి గట్టి

భారతీయ మూలాలున్న నాయకుడిగా రుషి.. మనదేశంతో ఎలాంటి సంబంధాలు కొనసాగిస్తారన్న ఆసక్తి రెండు దేశాల్లో నెలకొంది. ఈ విషయం ఆయనకు కత్తి మీద సాము వంటిది. భారత్ తో ఎంతగా అనుబంధం ఉన్నప్పటికీ తన దేశ ప్రయోజనాలే ఆయనకు ముఖ్యమన్న విషయాన్ని విస్మరించరాదు. ఈ విషయంలో ఆయనను బ్రిటన్ వాసులు నిశితంగా గమనిస్తుంటారు. దేశీయ ప్రయోజనాలను కాపాడుకుంటూనే భారత్ తో స్నేహ సంబంధాలు నెరపడం కత్తి మీద సామే.

కోరుతోంది. వీటిని అంగీకరించడం వల్ల కోల్పోయే దాని కంటే భారత్ తో ఒప్పందం కుదిరితే బ్రిటన్ కు ఒనగూరే ప్రయోజనాలే ఎక్కువ. విద్యార్థులు, నిపుణులు, పరిశోధకుల వీసాలకు సంబంధించిన విషయంలో నిబంధనలను సడలించాల్సిన అవసరం ఉంది. మరోవైపు వలసలకు సంబంధించి భారత్ డిమాండ్లను అంగీకరిస్తే బ్రిటన్ కే మంచినన్నిది విశ్లేషకుల అభిప్రాయం. బ్రెగ్జిట్ తరువాత ఐరోపా దేశాల నుంచి బ్రిటన్ కు వలసలు తగ్గిపోయాయి. దీనికితోడు ఆతిథ్యం, రవాణా వంటి రంగాల్లో బ్రిటన్ మానవ వనరుల కొరతను ఎదుర్కోంటోంది. అందువల్ల వీసాల మంజూరులో ప్రాధాన్యం ఇవ్వాలని భారత్ కోరుతోంది. భారతీయ ఉత్పత్తులపై దిగుమతి సుంకాలను తగ్గించాలనీ కోరుతోంది. ఇప్పుడు భారత్ నుంచి వలసలను ప్రోత్సహిస్తే

పోటీ ఎదురవుతోంది. దాని ప్రాబల్యాన్ని అడ్డుకు నేందుకు ఉభయ దేశాలు కలసి పని చేయాల్సిన అవసరం ఉంది. వాస్తవానికి బోరిస్ జాన్సన్ హయాంలోనే రెండు దేశాల సంబంధాలు కొత్త పుంతలు తొక్కాయి. ఇప్పుడు సూనక్ వాటిని మరింత ముందుకు తీసుకెళ్లగలరనడంలో సందేహం లేదు.

బ్రిటన్ పర్యాటకం, వర్క్ వీసాల కోసం ప్రస్తుతం భారతీయులు దాదాపు రూ. 1.4 లక్షల వరకు చెల్లించాల్సి వస్తోంది. దీనిని తగ్గించాలని, గ్రాడ్యు యేషన్ పూర్తయ్యాక భారత విద్యార్థులు బ్రిటన్ లో కొనసాగేందుకు అనుమతించాలని, భారతీయులకు మరిన్ని ఉపాధి అవకాశాలు కల్పించాలని మనదేశం కోరుతోంది. బ్రిటన్ లో ప్రస్తుతం దాదాపు 800లకు పైగా భారతీయ కంపెనీలు ఉన్నట్లు అంచనా. వాటిల్లో సుమారు 1.1 లక్షల మంది ఉపాధి పొందుతున్నారు. పింఛను తీసుకునే వయసు దాకా సామాజిక భద్రత పేరిట భారతీయ నిపుణుల నుంచి బ్రిటన్ భారీగా రుసుములు వసూలు చేస్తోంది. ప్రస్తుతం కొంతమందికే ఉన్న ఈ మినహాయింపు లను భారతీయులు అందరికీ వర్తింపజేయాలని

ప్రయోజనం యూకేకే అన్నది వాస్తవం.

బ్రిటన్ కేంద్రంగా కొనసాగుతున్న ఖలిస్తానీలు, వేర్పాటువాదుల కార్యకలాపాలను అడ్డుకోవాలని భారత్ గట్టిగా డిమాండ్ చేస్తోంది. భారతీయుల వీసాలకు సంబంధించి ఇంతకుముందు హోంమంత్రి సుయెల్లా వివాదాస్పద వ్యాఖ్యలు చేశారు. ఈ వ్యాఖ్యలు ఉభయ దేశాల సంబంధాల మెరుగుదలకు అడ్డంకిగా మారుతాయని భారత్ విస్పష్టంగా పేర్కొంది. వాస్తవానికి నవంబర్ లో మోదీ బ్రిటన్ పర్యటనకు వెళ్లి ఎఫ్టీఏ ఒప్పందంపై సంతకం చేయాల్సి ఉంది. కానీ ఆ దేశ హోంమంత్రి వివాదాస్పద వ్యాఖ్యల నేపథ్యంలో తాత్కాలికంగా పర్యటన రద్దయింది. కొంతమంది అపరివక్త, అవగాహన లేని వారు చేసిన వ్యాఖ్యలను పక్కన పెడితే భారత్-బ్రిటన్ సంబంధాలు రుషి సూనక్ హయాంలో మరింత బలోపేతం కాగలవు. మారిన పరిస్థితుల నేపథ్యంలో బంధాలను బలోపేతం చేసుకోవాల్సిన ఆవశ్యకత కూడా ఇరు దేశాలకు ఉంది.

వ్యాసకర్త: సీనియర్ జర్నలిస్ట్

అక్షతత్వం అంటే వ్యవహార దక్షత. అక్షతం అనే పదానికి అర్థం శుభస్థితి. శుభమూ దక్షతా కలగలిస్తే ఇంకే ముందీ? విజయాలన్నీ ఒకదాని వెంట మరొకటిగా వరసకడతాయి. బ్రిటన్ సరికొత్త ప్రధాని రుషి సూనక్ సతి అక్షతను చూస్తే 'ఇదీ జీవితం' అనిపించి హృదయం ఉప్పొంగుతుంది ఎవరికైనా. సదా వికసిత వదనంతో కనిపించే ఆమెకి అత్యంత ప్రత్యేకత ఎప్పుడు మిలమిల మెరిసే కళ్లు. చురుకుతనానికి నకళ్లుగా ఉంటాయవి. పెళ్లయి పదమూడేళ్లు. వివాహం ఎంత ఆదర్శప్రాయమో, అనంతర జీవితమూ అంతే స్ఫూర్తిదాయకం. తాను, తన భర్త (అక్షతామూర్తి) తల్లి తండ్రి... నలుగురివీ విభిన్న రంగాలు. ఆమె ఆ అన్నింటి మౌలిక సూత్రాలకీ ప్రాతినిధ్యమూ అన్నట్లు ఉన్నారప్పుడు. స్వతహాగా అక్షత కళావేత్త. అంతే స్థాయిలో వాణిజ్య నిపుణురాలు. భర్త కేవలం 42 ఏళ్ల వయసులోనే బ్రిటన్ పాలన పగ్గాలు చేపట్టి చరిత్రను తిరగరాసిన భారత సంతతి వ్యక్తి. అక్షత మాతృమూర్తి సాంకేతిక, ప్రజారోగ్య, సమాజసేవ, రచనా రంగాల ప్రముఖురాలు. తండ్రి అతిపెద్ద ఐటీ వ్యవస్థకు అధిపతి. ఇంత విస్తృత కుటుంబ నేపథ్యమున్న ఆమె ఘనవిజయాల రారాణి కాక మరెవరు? శక్తి సంపదలు ఎన్ని ఉన్నా, ప్రతిభా సామర్థ్యాల చిరునామా దారు అయినా, తనదైన మేలిమి విశిష్టత ఎదిగిన కొద్దీ ఒదిగి ఉండడం! అన్ని తరహాల విలువలు కలిగి, వాటి పరిరక్షణలోనూ అందరికన్నా మిన్నగా మెలిగే అక్షత పేరు భారత్, బ్రిటన్ దేశాలతో పాటు ప్రపంచమంతటా మారుమోగుతోంది ఇవాళ! ఆస్తీ అంతస్తుల సామ్రాజ్యగా ధగధగ లాడుతున్నా, సకల విధాల నిరాడంబర తత్వమే తనకు ఏకైక అమూల్య ఆభరణం. ఇంకా విశదీకరించి చెప్పాలంటే...

దీక్షా దక్షతల

విశ్వవిఖ్యాత సమాచార సాంకేతిక దిగ్గజం ఇన్స్పీసిస్ ఆద్యులూ బాధ్యులైన నారాయణమూర్తి, సుధామూర్తి దంపతుల తనయ అక్షత. బాల్యమంతా కర్ణాటక ప్రాంతంలో గడపడంతో అక్కడి వారందరికీ ప్రేమ పాత్రురాలైన అమ్మాయి. బెంగళూరులోని బాలికల పాఠశాలలో చదువు అయ్యాక, ఉన్నత విద్యాభ్యాసమంతా అమెరికాలో కొనసాగింది. అక్కడే ఫ్యాషన్ డిజైనింగ్ పాఠాలు చదివి, అటు తర్వాత అంతర్జాతీయ ప్రొఫెషనల్, వస్త్రాత్మకతల సుప్రసిద్ధ సంస్థల్లో విధులు నిర్వహించారు. బిజినెస్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ లో మాస్టర్ కోర్సు చేస్తుండగా, విశ్వ విద్యాలయంలో రుషితో పరిచయమై, అదే ప్రేమ, పెళ్లి బంధంగా వెలుగొంది ఇప్పుడు ఆమెని బ్రిటన్ ప్రధాని సతీమణి స్థాయికి చేర్చి చరిత్రాత్మక ఘట్టానికి తెర తీసింది. తొలి నుంచీ భారతీయ సంప్రదాయాలకు సమధిక ప్రాధాన్యమిచ్చే వారి పరిణయం 2009లోనే అయినా; ఆ నిరాడంబర నిర్వహణ

ఇప్పటికీ సుందర సుమధుర సుమనోహర జ్ఞాపకమే. బెంగళూరులోనే ఆ కనువిందైన వేడుక. ఆడంబ రాలకు దూరంగా ఉండటం తమ పెద్దలకే కాదు, తమకు అలవాటని అనాడే నిరూపించారు అక్షర దంపతులు. నాటి వివాహ వేడుకల వర్ణచిత్రాల్ని ఇప్పుడొక్కసారి చూస్తే, అడుగడుగునా స్ఫూర్తి, ఆదర్శాలే ఉట్టిపడుతుంటాయి. వైభవ ప్రాభవాలు వారి అలంకరణలో కాక, నడక, నడతల్లో వెల్లి విరుస్తుంటాయి. ఆ ఇద్దరూ ఒక్కటైన పుష్కర కాలమైనా ఇప్పటికీ, అదే మూర్తిమత్వం. పుట్టినింటి, మెట్టినింటి పేరు ప్రఖ్యాతుల మీదనే ఆధారపడినట్లు కాకుండా, తనదైన తీరుతెన్నుల్లో తనకే ప్రత్యేకమైన చక్కని పద్ధతులతో ధగధగలాడుతున్నారామె. తనకు తానుగా సొంతంగా గొప్ప గుర్తింపు తెచ్చుకోవడానికి ఎంతగానో పరిశ్రమిస్తూ, అందులోనూ సహజ సిద్ధ తనే కనబరుస్తూ, తానేమిటో లోకానికి సవివరంగా తెలియపరుస్తున్నారు. ఇప్పుడూమె ఉండే లండన్

మహానగరంలోని 10 డానింగ్ స్ట్రీట్.... ఎవరు అడిగినా అడగకున్నా చెబుతుంది అక్షతామూర్తి మహిళా లోక మణిదీపమని!

ఇంటా బయట మిన్న

ఎప్పుడు, ఎక్కడా ఏ సందర్భంలోనూ హంగులూ ఆర్భాటాలను ఇష్టపడని అక్షత, అదే అంశాన్ని ఎవరైనా ప్రస్తావిస్తే ముందుగా అమ్మ గురించి చెబుతారు. 'అందరికీ అన్ని ప్రయోజనాలూ అందా లన్నది అమ్మ జీవితలక్ష్యం. తను రాసిన పుస్తకాల్లో ఒకటి నాకు మరీమరీ ఇష్టం. అందులో జీవితాను భవాలెన్నో వివరించారు. వాటి సారాంశమూ ఒకటే- విద్య, ఉద్యోగం, వివాహం, కుటుంబం అన్ని వ్యవస్థలకీ సమున్నత విలువలే ప్రమాణం. అదే నేనెప్పుడూ మననం చేసుకుంటూ ఉంటాను. మా పిల్లలు కృష్ణ, అనౌషులకీ అదే చెబుతుంటాను. తరతరాలుగా కాపాడుకుంటూ వస్తున్న మానవతా విలువలే మన కీర్తి ప్రఖ్యాతి. సంపన్నత అనేది ధనకనక వస్తు విశేషాల్లో ఉండదు. అది మనిషి అంతరంగంలో ఉంటుందీ అని. నమయాన్ని ఎన్నడూ వృథా చేయకూడదన్నది మరో జీవన పాఠం. చిన్నప్పుడు, పెద్దయ్యాక కూడా నాకు నాన్న చెప్పినవే తలపులోకి వస్తున్నాయి. ఇప్పటికీ అదే చెబుతుంటా రాయన. కాలాన్ని మించిన జ్ఞానసంపద ఇంకేదీ ఉండదని. నమయాన్ని తిరిగి తీసుకురాలేం. అవకాశాలైనా అంతే. సకాలంలో సరైన నిర్ణయాలు తీసుకుంటేనే, వచ్చిన అవకాశాలన్నింటినీ సవ్యంగా

అక్షత

వినియోగించుకుంటూ వెళ్తేనే జీవనయానం ఫల ప్రదమవుతుంది. మా ఇద్దరమ్మాయిలకీ నేనూ అదే చెబుతున్నా'. మాటల్లో, చేతల్లో నిపుణత చూపే ఆమెది అలుపూ సొలుపూ తెలియని పరిశ్రమ. పెళ్లికి మూడేళ్ల ముందే స్వయంగా వాణిజ్య సంస్థను నెలకొల్పి దిగ్విజయంగా నిర్వహించారు. విదేశంలో ఉన్నప్పటికీ, అక్కడి కళాకారుల బృందాలతోనే భారతీయ డిజైన్లను రూపొందింపజేసి విస్తృత

జంధ్యాల శరత్బాబు

సీనియర్ జర్నలిస్ట్

ఆ దంపతులు పిన్న వయస్కులు. శతకోటి ఆశలతో భావి ప్రయాణం కొనసాగిస్తున్న నవోత్సాహకులు. తల్లిదండ్రుల సేవా నిరతే తమను ఇంత అత్యుత్తమంగా తీర్చిదిద్దందని రుషి, అక్షత ఇద్దరూ చెప్పడం వీనులవిందులా ఉంది.

ప్రాచుర్యం కలిగించారు. తదుపరి పరిణామాల్లో తన మేధాశక్తిని అమ్మ నాన్నా, సోదరుడి సంస్థల వైపు మళ్లించారు. ఆగి ఆలోచించి నిర్ణయాలు తీసు కుంటారే తప్ప, తొందరపాటు అన్నది ఏ దశలోనూ ఉండదామెకు. ఇన్నిన్నీ విలక్షణతలు ఉన్నందునే, ప్రతి పనిలోనూ అక్షత దూరదృష్టి ప్రకాశిస్తుంటుంది. ఎన్నెన్ని సంవదలొచ్చినా నూతనంగా, రాజకీయ పాలనా రంగాల కటాక్షమూ ప్రసరించినా ఆమెలో అదే ప్రశాంతత, అంతే నిబద్ధత. అందుకే ఇంటింటా ఆమె పేరే ప్రతిధ్వనిస్తుంది.

ఉన్నతం, ఉద్ధాతం

రుషి జంట ఇంగ్లండ్ వాసులకు మహోత్సవ పాలన అందిస్తారన్నదే అందరి ప్రగాఢ ఆశ, ఆకాంక్ష. వారి ప్రయాణం బహు మేలిమి మలుపు తిరిగిందని ఇరు కుటుంబాల పెద్దలూ మహాదానంద భరితులవు తున్నారు. రాజకీయ రంగాన నిలిచి గెలిచిన మహానేత రుషి సూనక్ అయితే, నిర్వహణ వేదికపైన కాంతులీనుతున్న వనితారత్నం అక్షతామూర్తి. బ్రిటన్ ప్రధానమంత్రిగా రుషి ఎన్నిక అక్కడి భారత సంతతి వారిని ఎంతెంతో ఉత్తేజితం చేస్తోంది. ఆయన సహధర్మచారిణి అక్షత కార్యదక్షత అతివలందరినీ నగర్భ్యంలో ముంచెత్తుతోంది. రాజకీయాలకు అతీతంగా వ్యవహరించి దేశాన్ని పురోగమన పథంలో నడిపిస్తానని రుషి భరోసా ఇస్తున్నారు. ప్రజా ప్రయోజ నాలే పరమావధిగా, సంక్షేమ అభివృద్ధిలే ధ్యేయంగా నా వంతు పాత్ర నిర్వహిస్తానని అక్షత సవినయంగా విన్నవిస్తున్నారు. ఆ దంపతులు పిన్న వయస్కులు. శతకోటి ఆశలతో భావి ప్రయాణం కొనసాగిస్తున్న నవోత్సాహకులు. తల్లిదండ్రుల సేవా నిరతే తమను ఇంత అత్యుత్తమంగా తీర్చిదిద్దందని రుషి, అక్షత ఇద్దరూ చెప్పడం వీనులవిందులా ఉంది.

సరిగ్గా ఏడేళ్ల కిందట మొదటిసారి పార్లమెంట్ సభ్యుడిగా ఎన్నికైన రుషి సూనక్ ప్రమాణం చేసింది భగవద్గీత సాక్షిగా. అక్కడి మంత్రిమండలిలో నాడు కీలక శాఖలు వహించినప్పుడు తన అధికార నివాస ప్రాంగణంలో చేసుకుంది దీపావళి పండుగని. భారత ఆచార సంప్రదాయాలకు పెద్దపీట వేసే ఆ దంప తులు ఇంతింతై అన్నట్లు కీర్తి పతాకను ఎగుర

వేస్తున్నారు. బ్రిటిషర్ల పాలన నుంచి విముక్తమై 75 ఏళ్లయిన భారత్ ఆజాదీ కా అమృత్ మహోత్సవాలు నిర్వహించుకుంటుంది. ఇదే సందర్భంలో అదే బ్రిటన్ ప్రధాని సింహాసనంపైన రుషి! కాలచక్ర పరిణామ పరంపరలు ఈ విధంగానే ఉంటుంటాయి. వ్యక్తులకైనా వ్యవస్థలకైనా శాశ్వతంగా సంక్రమించేది సమున్నత తత్వమే. ఆ రీతిన పరికించి చూసినప్పుడు, ప్రధానంగా అక్షత ఓర్పు నేర్పులే గెలిచాయి, గెలిపించాయన్నది అక్షర సత్యం. ఇక్కడి భారతీయత అక్కడా గుబాళించడం నిత్య దీపావళిని మన ముందుకు తెస్తోంది.

విజయానంద గీతిక

సాదాసీదా జీవితం అమూల్య పాఠాలు నేర్పు తుంది. కోట్లాది ఆస్థులున్నప్పటికీ వాటితో ప్రమేయం లేనంత కలగలుపు మనస్తత్వం మనిషిని కీర్తిశిఖరాల అంచులకు చేరుస్తుంది. కుటుంబ నేపథ్యం ప్రగతి బాటన పయనింపజేస్తుంది. అన్నీ ఉన్నా ఒడుగుదలకే పట్టం కట్టిన నిరాడంబర తత్వం మనిషిలో మహనీయతకు మూలకారకమవుతుంది. అక్షత మాతృదేవత సుధామూర్తి సామాన్యురాలా? ఉద్యోగ ప్రకటన చేసిన ఒక సంస్థ అలనాడు 'మహిళలు దరఖాస్తు చేయనక్కర్లేదు' అంటే 'ఎందుకు చేయ కూడదు' అని నిలదీసిన ధీర నారి. ఆ అతిపెద్ద కంపెనీ అధినేతను ఒకే ఒక్క కార్న ముక్కతో స్పందింపజేసిన గొప్ప వ్యక్తి. ప్రత్యేక గుర్తింపును డిమాండ్ చేసి మరీ సాధించుకుని, తొలి మహిళా ఇంజనీరుగా ఉద్యోగ ప్రస్థానాన్ని ఆరంభించిన సాహసి. మరి ఆ కుటుంబం నుంచి వచ్చిన అక్షతా మూర్తి ఎంతటి సృజనవంతురాలో వేరే చెప్పాలా? పుస్తక రచన, సమాజ సేవా కార్యక్రమాలు, నిర్మాణ నిర్వహణ, పర్యవేక్షణలు రోజువారీ అలవాటుగా మార్చుకున్న కుటుంబీకులు. మరి ముఖ్యంగా అక్షత ఎప్పటికీ వార్తల్లో వ్యక్తి. తల్లిదండ్రులు, అత్తమామలు, భర్త, కుమార్తెలు అందరితోనూ ప్రగాఢత ఎంతైనా చూడముచ్చట. త్యాగంలో, అనురాగంలో తరగని పెన్సిధిగా నిలిచి గెలిచిన ఆ అతివ జీవితాన అందుకే విజయాల వరస. అభినందనలూ వందనలూ ఉమ్మడిగా అందిద్దాం.

తన పితృదేవతలైన

సాగరులకు కపిల మహాపాతకం

నుంచి విముక్తి కలిగించి తరింప

చేయడానికి వేల సంవత్సరాలు ఘోరతపస్సు చేసి గంగను మెప్పించిన భగీరథుని కోరిక మేరకు అతని వెంట భూమికి రావడానికి అంగీకరించింది. అయితే తన ప్రచండమేగాన్ని తట్టుకోలేక భూమీద్ద ఉన్న అనంత ప్రాణికోటి తల్లిడిల్లిపోతుంది, తనవేగాన్ని నిలువరించగల శక్తి కేవలం గరళకంఠుడైన ఒక్క ఆ మహాశివునికి మాత్రమే ఉన్నదని, ఆయన జుటా జుటంలో తనను బంధిస్తే, ఒక పాయగా వెంట రాగలనన్న గంగాభవాని మాటలకు భగీరథుడు మళ్ళీ తపస్సు చేసి శివుని మెప్పించి, ఒప్పించి గంగను ఆయన శిరస్సుపై అవతరింపజేశాడు. ఆపై ఆయన కరుణతో గంగను తనవెంట భువికి వచ్చేలా

చేశాడన్నది పురాణోక్తి.

ఏ కారణంగా, ఎవరివల్ల వచ్చినా, తనను ప్రాథేయపడిన భగీరథుని వెంట కదిలించింది గంగ. తనవాసం వదిలి, అయినవారిని కాదని తన కరుణా కటాక్షాల కోసం పిచ్చివాడిలా ఒంటికాలి మీద చేసిన తపసు నచ్చి ఉత్తుంగతరగంలా ఉరుకుల పరుగులతో అతనివెంట నడిచింది.

అరువదివేల సాగరులు తరించేరు, పుణ్యలోకాలు చేరారు. భగీరథుడు తన సంకల్పం సిద్ధించిందన్న ఆనందంతో నిట్టూర్చాడు. ఎటూ భూమికి వచ్చిన గంగను, జనాలను కూడా కరుణించి తరింపజేయమని కోరాడు.

స్వేచ్ఛగా పరవళ్లు తొక్కే అమాయకురాలిని నమ్మించి తెచ్చి జనారణ్యంలో వడేసాడు. 'అక్కడితో నాపనైపోయింది నీదారి నువ్వు చూసుకో..' అన్నట్లు తన అక్కర తీరిందన్న ఆనందంతో తప్పుకున్నాడు. కల్లాకపటం తెలియని గంగకు భగీరథ ఉద్దేశం తెలియదు. నమ్మి వెంట వచ్చింది. ఎక్కడో కొండల్లో, అడవుల్లో స్వేచ్ఛగా ఉండే తనను వెలుగులోకి తెచ్చాడు అనుకుంది. ధరణితో చెలిమి చేసి, సిరులనిచ్చింది. తన చుట్టూ ఉండేవారికో బ్రతుకునిచ్చింది. తను

జీవధారగా మారి ఎందరివో బతుకులను సన్మశ్శామలం చేసింది. చెరువుల్లో, దొరువుల్లో, సెలయేటిపాయల్లో.. బావుల్లో.. అంతటా తానై ఆనందలాస్యం చేసింది.

“గంగా! నిన్ను తేవడంలో నా వ్యక్తిగత ప్రయోజనమే ఉన్నా, నీ వలన జనావళికి జరిగే మేలు అనంతం. కాబట్టి మంచి దానివిగా, మానవజాతిని కన్నతల్లిలా ప్రేమగా సేదదీర్చుమ్మా” అన్న భగీరథ మాటలకి తలొగ్గింది.

“చూడరా పిల్లలా, గంగ చాలా మంచిది, మనందరి కోసం ఎంతో చేస్తోంది.. జాగ్రత్తగా చూసుకోండి” అంటూ అంపకం పెట్టి వెళ్లిపోయాడు.

గంగ ఏడ్చింది.. అయినా మనసు సముదాయించుకుని కలివిడిగా తిరిగింది. తన శక్తియుక్తులన్నీ ధారపోసింది.

ఒకప్పుడు దేవతలా చూసుకున్న తరం వెళ్లిపోయింది, గంగను, ఆమె ఔనత్తాన్ని గుర్తించని తరం, ఇష్టారాజ్యంగా దుర్వినియోగం చేసింది. అక్కడక్కడ చెరువుగా, దొరువుగా, సెలయేరుగా, బావిగా తనున్ననాళ్ళూ తనను

క్రీష్ణ పురోహిత

మీనాక్షీ శ్రీనివాస్

వాకాటి పాండురంగరావు స్మారక దీపావళి కథల పోటీలో విశిష్ట బహుమతికి ఎంపికైనది

అంతా ముద్దుగా, మురిపెంగా చూసుకున్నారు. బిందెలతో, కావిళ్లతో యోజనాల దూరం నెత్తిన పెట్టితెచ్చుకున్నారు.

కాలంతో బాటు వచ్చిన మార్పులతో తను అందరికీ అందుబాటులోకి రాగానే అలుసయ్యింది. తనను రాచి రంపానపెట్టడం మొదలైంది. ఏనాడూ తనని గుర్తించకపోయినా, తన సేవలను లక్ష్యపెట్టకపోయినా పట్టించుకోని

సరిపోతే, ఇప్పుడు రోజంతా కుళాయిలు తిప్పి,విప్పి ఉంచడమేగా, నిజమే! కష్టపడకుండా వచ్చే దేనికి విలువ ఉండదు.'

'తనంటే ప్రాణమిచ్చే, తను ప్రాణంగా చూసుకునే ధరణిని తనకు దూరం చేస్తున్నారు. ఆకాశంలో మబ్బులు చూసి ముంతలో నీళ్లు ఒలక పోసుకున్న చందంగా తయారవుతున్న ఈ జనాల మధ్య, తనంటే కనీస విలువ, గౌరవం

అప్పుడు ఒక్కసారిగా తనను ఈ స్థితికి తెచ్చిన భగీరథుని మీద కోపం ఉప్పెనలా వచ్చింది.

యోజనాల దూరం తనను కావిళ్లతో, కడవలతో మోసుకొచ్చినన్నాళ్లు తనని జాగ్రత్తగా కంటికి రెప్పలా చూసుకున్నారు. చుక్కనీరు చిందితే విలవిలలాడిన వాళ్లే ఇప్పుడు ఆకాశ గంగను అంతం చేసేసారు, పాతాళగంగను పీల్చి పిప్పి చేసేసారు. క్రమేపీ నీళ్లను ప్రియం చేసే శారు. ఏంచేస్తే వీళ్లకు తన విలువ తెలిస్తోంది! బాధ్యతారాహిత్యంతో భావితరాలకు చేజేతులా

కష్టాలు కొనితెస్తున్నారే!

గంగ తన దివ్యదృష్టితో భవిష్యత్తుని చూస్తోంది. అది రెండువేల నలభయ్యోవ సంవత్సరం. ప్రజల దగ్గర ఇబ్బడి ముబ్బడిగా సిరి సంపదలున్నాయి. కానీ గొంతు తడుపుకోడానికి చుక్క నీరు దొరకడం దుర్లభమైపోతోంది. ప్రభుత్వాలు ఒకప్పుడు నిత్యావసర వస్తువులు రేషన్ ఇచ్చినట్లు ఇప్పుడు ఇంటికి నెలకు పది లీటర్ల నీరు

ఇస్తున్నాయి. స్నానపానాలు మర్చిపోయి అప్పుడే కొన్ని ఏళ్లయింది. కట్టుకునే బట్టలూ, వస్తువులూ అన్నీ వాడేసి పడేసేవే.. కడుక్కోవడం, ఉతుక్కోవడం 'చరిత్రగా' మిగిలిపోయాయి.

రెండువేల యాభై, ఒకప్పుడు డబ్బూ, బంగారం దొంగతనాలు జరిగేవని విన్నాం. ఇప్పుడు తిండి, నీరూ.. ఏటి కోసమే దొంగతనాలు, దోపిడీలు. ప్రపంచ దేశాల మధ్య ఇప్పుడు అతిముఖ్యమైన వాణిజ్య సంబంధం ప్రాణాధారమైన నీరే. అప్పుడప్పుడు దేశాల మధ్య యుద్ధాలు కూడా. మూడో ప్రపంచ యుద్ధానికి కారణభూతం, దోషి నిస్సందేహంగా తనే కాబోతోంది.

'తనను ఏంచేద్దామని తెచ్చి ఈ జనరణ్యంలో వదిలేసి కనికరం లేకుండా వెళ్లిపోయాడు?

గంగ జనం తనను 'నమ్మకోవడం మానేసి అమ్మకోవడం' మొదలు పెట్టాకా మొదటిసారి కన్నీరు కార్చింది.

'రూపాయి ఎంత జాగ్రత్తగా చూసుకోవాలో చెప్పే పెద్దలు తమ పిల్లలకు తనను జాగ్రత్తగా చూసుకోమని చెప్పరెందుకు! అందుబాటులో ఉందని, అందకుండా పోదనీ ధీమానా! లేక అలుసా!'

'తోడుకున్నప్పుడు ఇంటిల్లిపాదికి గాబు నీళ్లు

లేని వాళ్ల మధ్య తనింక మనలేదు.'

గంగ క్రమేపీ క్షీణించడం మొదలైంది. అయ్యో! అన్నవారూ లేరు, పట్టించుకున్న వారూ లేరు. చిక్కెలమైపోయింది. తనను ఆప్యాయంగా పలకరించే ధరణీ, చెట్లూ, చేమలూ, మేఘలూ, మబ్బులూ కూడా ముఖం చాటేసాయి. తన ఉనికి క్రమంగా కోల్పోతోంది.

అయినా తను అందుకు చింతించలేదు, అతనిని నిందించలేదు. కానీ 'నానాటికి తీసికట్టు నాగంభోట్టు' అన్నట్టు తయారైన తన చుట్టూ ఉన్నవాళ్లని చూసి జాలిపదాలో, బాధపదాలో! రేపటి వారి దుస్థితికి కారణం తనా? లేక వారి స్వయంకృతమా? అన్నది అర్థంకాక కుమిలిపోతోంది. భోరున ఏడవాలని ఉంది కానీ ఏదీ! కనీసం కంటచుక్క నీరు కూడా రానంత పాషాణమైపోయింది గంగ.

సకల చరాచర జగత్తునూ సృష్టించిన దేవుడు, మనిషికి కావలసిన వనరులన్నీ ప్రకృతి రూపంలో ప్రసాదించాడు. కానీ మితిమీరిన స్వార్థం, నిర్లక్ష్యం, ముందుచూపు లేనితనంతో మనిషి తన వేలితో తన కన్నే పొడుచుకుంటున్న విషయం కనీసం ఆలోచించడం లేదు, అర్థం చేసుకోవడం లేదు అన్నది నిర్వివాదాంశం.

'ఎంతసేపూ ఉన్న వనరుల్ని వాడుకోవడం, వృథా చెయ్యడమే కానీ .. వాటిని పునరుజ్జీవింప చేయడం, ఆదా చేయడం మరచాడు. ఇప్పటికే ప్రకృతి తన సహజసిద్ధతకు దూరం అవుతోంది, 'గ్లోబల్ వార్మింగ్' రుతువులనూ, కాలాలనూ వాటివాటి స్వభావాలనూ మార్చేస్తోంది.

ఈ అనంత విశ్వంలో మూడొంతుల భాగం జలమే, అయినా రాబోయే కాలంలో జల సంక్షోభమే. కారణం ఎవరు? మహా మహాసముద్రాలనూ, నదులనూ రసాయన వ్యర్థాలతో, ప్లాస్టిక్ వ్యర్థాలతో కలుషితం చేసి వాటి అల్లకల్లోలాలకు కారణం అవుతున్నాడు మనిషి. ఎన్నో జలచరాలకు మనుగడ లేకుండా చేస్తున్నాడు.

'కొన్ని కొన్ని దేశాల్లో సముద్ర జలాలను శుద్ధిచేసి వాడుకుంటుంటే, ప్రకృతి వరంగా పొందిన మనదేశంలో మాత్రం వాటిని నిర్లక్ష్యం

చేస్తున్నాము. కేవలం మనీకి మాత్రమే విలువనిచ్చి మనుగడ భారం చేసుకుంటున్నాం' అన్న విషయం ఎప్పుడు తెలుసుకుంటాడో కదా ఈ మనిషి.

'కనీసం అప్పుడప్పుడు కురిసే వానల్ని సైతం నిర్లక్ష్యంగా డ్రైనేజ్ పాలు, సముద్రం పాలు కాకుండా నిలవ చేసుకునే ఆలోచన ఈ మతిమాలిన మనిషికి కలిగేలా లేదే' గంగ ఘోషిస్తోంది... చిక్కి శల్యమైపోతూ తన 'అస్తిత్వాన్ని' కాపాడమంటూ గగ్గోలు పెడుతోంది. తనలో తానే కుమిలిపోతోంది.

*** * ***

గత కొన్ని దశాబ్దాలుగా తమలో ఒకరైన 'నీరు' పెట్టే కన్నీరు, ఆక్రందన, ఘోష భూమాతను వివలీతను చేస్తోంది.

ఒకప్పుడు 'పంచభూతాలుగా' అభివర్ణిస్తూ తమను ఆరాధిస్తూ, కొలిచే మనిషి విజ్ఞత, కాలక్రమేణా బుద్ధి మాంద్యత వలన అణగారిపోతోంది. మనిషి ఆలోచన, అవగాహనా రాహిత్యాలు తమ వినాశనానికి కారణం అవుతున్నా. ఓరిమితో సహిస్తూ వచ్చాం ఇన్నాళ్లూ. కానీ సహనానికీ, ఓరిమికీ కూడా ఓ హద్దు ఉంటుంది కదా!

ఇప్పుడు 'ఆ క్షణం' సమీపిస్తోంది. భూమిని సారవంతంగా, శక్తిమంతంగా ఉంచే అన్ని దారులనూ మూసేస్తున్న మనిషి స్వార్థానికి ఏమనుకోవాలి? ఎలా ఆనకట్టవేయాలో కూడా అర్థం కావడం లేదు.

సమతుల్యతను పాటించి, పర్యావరణాన్ని రక్షించే అడవులను కొట్టేసి, మనిషి తాము కూర్చున్న కొమ్మను తనే నరుక్కుంటున్న అవివేకి అవుతున్నాడు. వర్షాభావానికీ, ప్రచండ వేడిమికీ, నీటికారతకూ, ఒకటేమిటి అన్ని కష్టాలకూ,

మనిషిస్వార్థం ఎంతకు దిగజారిందంటే తొంభైశాతం అన్నిటా కల్తీ. గాలి, నీరు, తినే తిండి అన్నీ కలుషితమే. అసలు 'మనిషే' కలుషితానికి పర్యాయ పదంగా మారిపోయాడు అనడంలో అతిశయోక్తి లేదేమో!

ప్రకృతి ప్రసాదించే సకల వనరుల కొరతకూ కారణం అవుతున్నాడు.

విలువైన ఖనిజాల కోసం భూమిని గుల్లగుల్ల చేస్తున్నాడు.

ఒకటూ, రెండూ, శిశుపాలుని లావంద తప్పలకు చేరువలో ఉండి, రాబోయే ప్రళయానికి నాంది పలుకుతున్నాడు.

శీఘ్రపాభాల కోసం పంట పొలాలను ప్లాట్లుగానూ, చేపల రొయ్యల చెరువులుగా మార్చి భూసారానికి గొడ్డలిపెట్టు పెట్టి, వాటిని శాశ్వతంగా కొరగాకుండా చేస్తున్న నైచ్యం ఇంతా, అంతా కాదు. ఇప్పటికైనా మేలుకోకపోతే భావితరాలు తిండి, నీరు కోసం అల్లాడిపోవడం తథ్యం. వాటి కోసమే మూడో ప్రపంచ యుద్ధం వచ్చినా ఆశ్చర్యం లేదు.

మనిషి స్వార్థం ఎంతకు దిగజారిందంటే తొంభై శాతం అన్నిటా కల్తీ. గాలి, నీరు, తినే తిండి అన్నీ కలుషితమే. అసలు 'మనిషే' కలుషితానికి పర్యాయ పదంగా మారిపోయాడు అనడంలో అతిశయోక్తి లేదేమో!

అయినా మా పిచ్చి గానీ ఆ గంగో, ఈ నేనే (భూమి) ఎంతవగవి ఏమి లాభం? అసలు మేలుకోవలసినదీ, తమ పంథా మార్చుకోవలసినదీ మనిషే కదా!

'అతనికి 'ఆ విజ్ఞత ప్రసాదించమని, మమ్ములను పరిరక్షించమనీ సకల చరాచర జగత్తునీ ఓ కంటకాచి రక్షించే ఆ పరాత్పరుని వేడుకోవడం తప్ప ఏం చెయ్యగలం!'

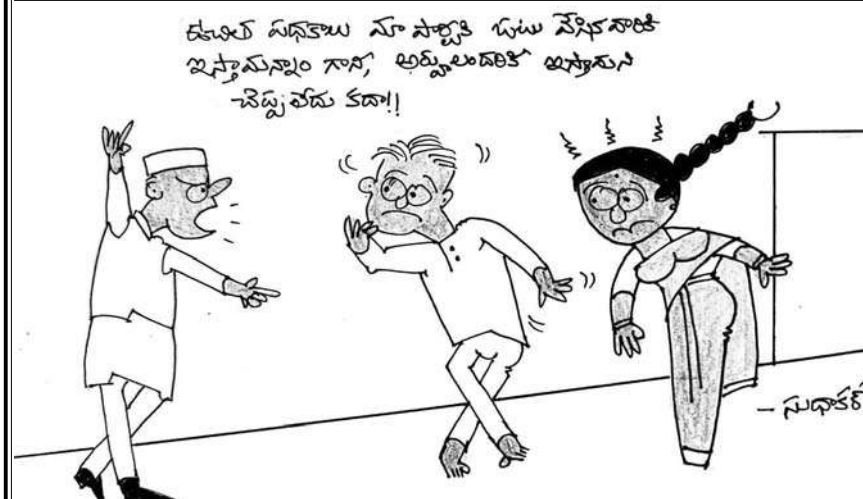
భూమి అత్యహోష 'నీటి'ని కదిలించిందేమో గంగ మరో మారు 'కన్నీటిగంగ' అయింది. కానీ ఏం లాభం మనసు తడిసిందే కానీ, కళ్లవెంట చుక్క 'కన్నీరు' లేని పాషాణమే అయింది.

అటు భూమీ శిలగా మారిపోతోంది, రక్షించమని ఆక్రోశిస్తూ.

తన సహజ పరిమళమైన మట్టిని మిగలనీయమనీ, పెళ్లగించి, కుళ్లబొడిచి కాంక్రీట్ మయం చేయద్దని మనిషిని వేడుకుంటూ....

ప్రాంతీయ హక్ బహుమతి పొందిన కార్టూన్

ఈనాడు సభ్యులు మా సభ్యుకి ధనం సేవకుంటే ఇస్తామన్నాం గానీ, అప్పులుడరికొ ఇస్తామన చెప్పవద్దు కదా!!

అజాదీ కా అమృత్ మహోత్సవ్

‘ఆంధ్ర రాష్ట్రం ఎప్పుడు వస్తుంది? బజార్లోనూ, బస్సుల్లోనూ, రైళ్లలోనూ ఇదే ప్రశ్న. ఆ మధ్య ఢిల్లీ వెళ్లి పటేల్ నుంచి “కళా”, నెహ్రూ నుంచి ప్రకాశం ఆంధ్ర రాష్ట్రాన్ని మోసుకువచ్చారు. అయితే గవర్నర్ ఎవరు? ప్రధాని ఎవరు? అని అప్పుడే కాన్వాసింగ్ బయలుదేరింది. ప్రకాశం, రంగాలమధ్య పోటీ ఉంటుందని జమీన్ రైతు జోస్యం చెప్పింది. ఇద్దరూ చెరొకటి పంచుకొని ‘తుని తగవు’ చేసుకుంటారని వ్యాఖ్యానాలు రేగాయి. యుగంధర మంత్రిని నేనుండగానే ఇదంతానా? అని ‘కళా’ కలవరపడుతున్నారు. ‘స్వరాజ్యం’, ఆంధ్ర రాష్ట్రం అంటే పదవుల పంపకమే కామోసు. ఆగస్టు 15 తరువాత సంభాషణలు, పదవుల పంపకం మీదకు మళ్లి ఉద్యమంలో చేసిన త్యాగాలు, ఎదురైన కష్టాలు మరుగున పడ్డాయి’ అని వెలుగు పత్రికలో అన్నపూర్ణయ్య రాశారు.

పిఠాపురానికి 8 మైళ్ల దూరంలోని కొమరగిరి గ్రామానికి చెందిన మద్దూరి కోదండరామ దీక్షితులు సంపన్నుడు, నిత్యాన్నదాత. భోజనం పెట్టడంలో

విద్యార్థులు రాజకీయాలలో పాల్గొనకూడదన్న నిబంధనను ఉల్లంఘించి, దేశ స్వాతంత్ర్యంలో గొంతు కలిపారు. ‘బ్రిటిష్ రాచరికమే భారత దేశ దారిద్ర్యానికి ముఖ్య కారణం’ అని కళాశాల విద్యార్థిగానే నినదించారు. ఆయనే ‘అమృతరావు’ అనే మద్దూరి అన్నపూర్ణయ్య, వివక్షను, ప్రజావ్యతిరేక చర్యలను వ్యతిరేకించే వాడుగా, అన్నపూర్ణయ్య అంటే ‘ఎదిరించేవాడు’ గా పేరు పడ్డారు. భార్యాజిడ్డల్ని దైవానికి వదిలి 55 ఏళ్ల జీవితంలో ఐదవ వంతు కాలం జైలులో మగ్గి మనం అనుభవిస్తున్న ఈ స్వాతంత్ర్యం రావడానికి కారకుల్లో ఒకరు.

ప్రాథమిక విద్య, కాకినాడ ఉన్నత పాఠశాల విద్య అభ్యసించారు. అనంతర కాలంలో విప్లవయోధుడు అల్లూరి శ్రీరామరాజు, ఆయనకు అక్కడ సహాధ్యాయి, మిత్రుడు. 1911 డిసెంబర్ 11న ఐదవ జార్జి పట్టాభిషేక మహోత్సవం సందర్భంగా విద్యార్థులు ప్రదర్శించిన ‘శశిరేఖా పరిణయం’ నాటకంలో మిత్రులిద్దరూ శశిరేఖకు చెలికత్తెలుగా చక్కగా నటించారు. విద్యార్థులందరికీ జార్జి చిత్రపటంతో పాటు జర్మన్ సిల్వర్ పతకాలు అందచేయగా, అన్నపూర్ణయ్య అయిదారు పతకాలు చేజిక్కించుకుని మిత్రుడు శ్రీరామరాజుకు ఇవ్వబోగా కోపంతో విసిరివేశాడు. ‘పిచ్చివాడా! ఆ పతకం మన బానిసత్వ చిహ్నం’ అని వ్యాఖ్యానించాడు. క్రమంగా రాజు సాహచర్యంతో అన్నపూర్ణయ్యలో దేశభక్తి గాఢంగా నాటుకుంది.

ఇంగ్లీషు చదువు పట్ల ఆసక్తి లేని రాజు దేశసేవకు డిగ్రీలు అవసరం లేదనేవాడు. అన్నపూర్ణయ్య మాత్రం

కోసుకునేవాడిని. లోకమాన్య తిలక్ నాకు రాజకీయ గురువు. సెప్టెంబర్ 1, 1920 కలకత్తాలో జరిగిన స్పెషల్ కాంగ్రెస్ లో గాంధీ మహాత్ముని తీర్మానం ఆమోదం పొందింది. ఆ తీర్మానం ప్రకారం విద్యార్థులు విద్యాలయాలు బహిష్కరించి వెంటనే దేశ సేవారంగంలో దూకాలి. నాకు సంకల్పబలం ఉన్నా ఆచరించే శక్తి కుంటుపడిపోయింది. కుటుంబ పరిస్థితులు బాగా లేవు. ఎప్పుడు బి.ఎ. పాసవుతానా! ఎప్పుడు నాలుగు రాళ్లు సంపాదించి తమను పోషించుతానా? అని తల్లి, భార్య, ఇద్దరు తమ్ముళ్లు తహతహలాడుతున్నారు. నా భార్య అప్పటికి కాపురానికి రాలేదు. ‘తొందరపడి సహాయ నిరాకరణ ఉద్యమంలో చేరవద్దు. చాలా ఇబ్బంది పడతాం’ అని జాబు కూడా రాసింది. అంటూ తాను స్వాతంత్రోద్యమంలో ప్రవేశించిన తీరును అన్నపూర్ణయ్య ‘జయభారత్’ పత్రికలో ప్రకటించారు.

సహాయ నిరాకరణ ద్వారా సంవత్సరంలోనే స్వరాజ్యం వస్తుందని గాంధీజీ అన్నారు కానీ దానిని నమ్మడం ఎలా? ఈలోగా పట్టాభి రాజమండ్రి రాగా నాతో పాటు న్యాయపతి సుబ్బారావుగారు సలహా అడిగాం. ‘1907ను జ్ఞాపకం తెచ్చుకోండి’ అన్నారాయన. అంటే వందేమాతర ఉద్యమంలో గాడిచర్ల తదితర విద్యార్థులు బాగా నష్టపోయారు. ఆయన చదువుకు స్పృహ చెప్పి దేశసేవకు అంకితమయ్యారు. నవంబర్ 30 రాత్రి అంతా బాగా ఆలోచించిన అన్నపూర్ణయ్యకు బాల్యసఖుడు శ్రీరామరాజు జ్ఞాపకం రావడంతో చదువుకు స్పృహచెప్పి దేశసేవకు అంకితం కావాలని ఆ క్షణంలోనే నిర్ణయం తీసుకున్నారు. ‘యువకుడే దేశానికి జీవం - యువకు ల్లారా రహస్యం మరవకండి’ అని అన్నపూర్ణయ్య పిలుపునిచ్చారు.

వివక్షను ఎదిరించడం ఆయన నైజం

‘లేదు’ అనే మాట వినకూడదని నియమంగా పెట్టుకున్నారు. పిఠాపురం రాజావారు ఒకసారి నూరుమంది పరివారంతో వేళ కాని వేళలో యాత్రికులుగా దీక్షితులు ఇంటికి చేరారు. తాము వ్యవసాయ పనుల నిమిత్తం పై ఊళ్ల నుంచి వచ్చామని, అన్నం పెట్టాలని కోరగా, వారిని సాదరంగా ఆహ్వానించి, పనివాళ్లకు అప్పటికప్పుడు వేడివేడి భోజనం వడ్డించారట. ఆ ఆతిథ్యానికి ముగ్ధులైన రాజావారు దీక్షితులను అభినందించి ఇనాముగా కొంత భూమిని ఏర్పాటు చేశారట.

ఆ దీక్షితులు మనుమడే అన్నపూర్ణయ్య. 1899 మార్చి 20న జన్మించారు. కొమరగిరి, పెద్దాపురంలో

కాశింసెట్టి సత్యనారాయణ
విశ్రాంత ఆచార్యుడు

బి.ఎ పాసై న్యాయవాది కావాలనుకునేవారు. తాను త్వరలో సన్యాసిగా మారుతానని, దేశహతకు అంకితమవుతానని తరచూ చెప్పే రాజు అర్ధాంతరంగా చదువు మానివేసి వెళ్లిపోయాడు. ఒక వేసవిలో (1917) పిఠాపురం నుంచి కాకినాడ వెళ్లేందుకు రైలు టికెట్ తీసుకుంటున్న అన్నపూర్ణయ్యకు సన్యాసి దుస్తులలో రామరాజు ప్రత్యక్షమయ్యారు.

‘ఏమిటీ సన్యాసి వేషం’ అన్న అన్నపూర్ణయ్య ప్రశ్నకు రామరాజు నుంచి ‘నా జీవితం ప్రజాసేవకే అంకితం అని చిన్నప్పటి నుంచే చెప్పానుగా’ అని సమాధానం వచ్చింది. విద్యార్థులు రాజకీయాల్లో చేరకూడదనే 559 జి.వో. ప్రకారం ప్రిన్సిపాల్ రఘుపతి వెంకటరత్నం నాయుడు సర్క్యులర్ పంపారు. అయినా అన్నపూర్ణయ్య 1917లో హోమ్ రూల్ లీగ్ లో చేరి అనిబిసెంట్ శిష్యుడు శ్రీరామ్ ఉపన్యాసాలకు హాజరవడంతో వెంకటరత్నం నాయుడు ఆయనను వదిలేశారు. అనిబిసెంట్ ‘స్వా ఇండియా’ పత్రికలో రాసే వార్తా కథనాలను అన్నపూర్ణయ్య ఆసక్తితో చదివేవారు.

‘విద్యార్థి దశ నుండి రాజకీయాలంటే చెవి

తిరుపతిలో వైకాపా నిర్వహించిన ఆత్మగౌరవ ర్యాలీ తమను మోసం చేస్తున్న మరో ఉద్యమంగా సీమవాసులు పేర్కొంటున్నారు. సీమ అభివృద్ధి కోసం 85 ఏళ్లుగా ఉద్యమం జరుగుతోందని పేర్కొన్న ర్యాలీ నిర్వాహకులు ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్ నుంచి నేటి వరకు రాష్ట్రాన్ని ఏలిన పార్టీల్లో కాంగ్రెస్దే అత్యధిక కాలమనే విషయం మరచిపోయినట్లున్నారు. కాంగ్రెస్, తెదేపా, వైకాపా ప్రభుత్వాల కారణంగా కర్నూలు, నంద్యాల, అనంతపురం, శ్రీ సత్యసాయి, వైఎస్ఆర్ (కడప), అన్నమయ్య (రాజంపేట), చిత్తూరు అనే 7 జిల్లాలతో కూడిన రాయలసీమజోన్ ఆంధ్రప్రదేశ్లోని వెనుకబడిన ప్రాంతంగా మిగిలిపోయింది. రాయలసీమపై నిజమైన ప్రేమ ఉంటే వైకాపా మూడున్నరేళ్లలో ఏం చేసిందో బహిరంగంగా ప్రకటించాలంటున్నారు వైకాపా పాలనలో రాయలసీమకు 'సవమోసాలు' జరిగాయని విమర్శిస్తున్నారు. విభజన చట్టం ప్రకారం జిల్లాలో సెయిల్ ఆధ్వర్యంలో స్టేట్ ప్లాంట్ ఏర్పాటు చేయాల్సి ఉండగా వైకాపా ప్రభుత్వం ఆ దిశగా చర్యలు చేపట్టలేక పోయింది.

బీజేపీతోనే 'సీమ'

కడప-రాయచోటి-మదనపల్లి-బెంగళూరు నూతన బ్రాడ్ గేజ్ రైలు మార్గం రాయలసీమ సర్క్యూతో ముఖాభివృద్ధి ఎంతో అవసరం. కాని వైకాపా ప్రభుత్వం తన వాటా నిధులు ఇవ్వని కారణంగా పనులు నిలిచి పోయాయి. కృష్ణానదిపై గల ప్రాజెక్టులు ప్రధానంగా రాయలసీమలో ఉన్నాయి. అలాంటప్పుడు కృష్ణానదీ యాజమాన్య బోర్డు కార్యాలయాన్ని కర్నూలులో కాకుండా విజయవాడలో పెట్టాలని చంద్రబాబు, విశాఖలో పెట్టాలని ముఖ్యమంత్రి లేఖలు రాయడం మోసం కాదా? తెలుగు గంగ, గాలేరు-నగరి, హంద్రీ-నీవా, వెలిగొండ ప్రాజెక్టులకు నిధులు కేటాయించకపోవడంతో సాగు నీటి, తాగునీటికి అల్లాటల్ని వస్తోంది. వ్యవసాయం కొనసాగక, కనీసం పశువులకు గడ్డి లభించక కబేళాలకు తరలిపోతున్న సంఘటనలు నేటికీ కనిపిస్తున్నాయి. పారిశ్రామికాభివృద్ధి లేక నిరుద్యోగులు ఇతర ప్రాంతాలకు వలస పోతున్నారు. పది ఎకరాలున్న ఆసామి కూడా బెంగళూరు, చెన్నైలకు వెళ్లి వాచ్మన్లుగా పనిచేస్తున్నారు.

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానంలో శాశ్వత ఉద్యోగులను భర్తీ చేయాల్సినవి 8 వేల పోస్టులు ఖాళీగా ఉన్నాయని టీటీడీ ప్రకటించింది. ప్రెసిడెన్షి యల్ ఉత్తర్వుల ప్రకారం రాయలసీమ వాసులకు 75 శాతం కేటాయించాలి. ప్రస్తుతం పనిచేస్తున్న కాంట్రాక్టు, ఔట్సోర్సింగ్ కార్మికులు 16 వేల మందిని తాము అధికారంలోకి వస్తే పర్మినెంట్ చేస్తామని పాదయాత్ర సందర్భంగా జగన్మోహన్ రెడ్డి ఇచ్చిన హామీ ఆశగానే మిగిలి పోయింది. జేఎన్టీయూ అనంతపురం, కలికిరి, పులివెందుల, పద్మావతి, ఎస్వీయూ, అగ్రికల్చర్, వెటర్నరీ, సంస్కృత విశ్వవిద్యాలయాలలో భోధనబోధనేతర ఉద్యోగ ఖాళీలను భర్తీ చేయడం లేదు. రాయల సీమకు తలమానికమైన స్విమ్మే, రురూ ఆస్పత్రుల్లో మౌలిక సదుపాయాలు లేవు.

ఇక ఎగువ రాష్ట్రమైన తెలంగాణ నీటి కేటాయింపులు, అనుమతులు లేకుండా పాలమూరు - రంగారెడ్డి, డిండి ఎత్తిపోతల పథకాలను నిర్మిస్తోంది. ఇవి పూర్తి అయితే శ్రీశైలం రిజర్వాయర్కు చుక్క నీరు దక్కదు. దీంతో సీమ ప్రాజెక్టులన్నీ నిరుపయోగం అవుతాయి. ఇంత జరుగుతున్నా వైకాపా ప్రభుత్వం నిమ్మకు నీరెత్తినట్లు ఉండడం శోచనీయం. 'సీమ'లోనే ఎక్కువ వ్యవసాయ పంపుసెట్లు ఉన్నాయి. వీటికి స్పార్ట్ మీటర్లు బిగించి ఉచిత విద్యుత్ సరఫరా పథకాన్ని అప్లివేస్తే ఎక్కువగా నష్ట పోయేది రాయలసీమ రైతలే.

రాయలసీమ అభివృద్ధికి ప్రాధాన్యం ఇస్తోంది బీజేపీయే. కేంద్రంలో ఆ పార్టీ ప్రభుత్వం వచ్చాక ప్రధాని నరేంద్రమోది ఎనిమిదేళ్లుగా ఈ ప్రాంత అభివృద్ధికి అనేక చర్యలు తీసుకున్నారు. వాటిలో ఉదాహరణ పూర్వకంగా సమీక్షిస్తే....

తిరుపతిలో లభిస్తుంది

తిరుపతి జిల్లాకు మూడు ప్రముఖ కేంద్ర విద్యా సంస్థలను నరేంద్ర మోది ప్రభుత్వం మంజూరు చేసింది. ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ సైన్స్ ఎడ్యుకేషన్ అండ్ రిసెర్చ్ (ఐఐఎన్ఈఆర్), ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ టెక్నాలజీ (ఐఐటి), ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ (ఐఐఐటి) ఏర్పాటయ్యాయి. ఇండియన్ కలినరీ ఇన్స్టిట్యూట్ను ఏర్పాటు చేసింది. భారత్ మాల ఫేజ్ -1 కింద 1863 కోట్ల వ్యయంతో రేణిగుంట - పొయ్య - నాయుడు పేటల మధ్య ఎన్ హెచ్-71 ఆరు వరుసలుగా విస్తరణ పనులు జరుగుతున్నాయి. తిరుపతి విమానాశ్రయం అంతర్జాతీయ స్థాయికి అప్ గ్రేడ్ అయింది. తిరుపతిని స్పార్ట్ నగరాల జాబితాలోని చేర్చి మొత్తం 87 అభివృద్ధి ప్రాజెక్టులకు రూ. 1695.70 కోట్లు కేటాయించింది. తిరుపతి రైల్వే స్టేషన్ను 77 కోట్ల రూపాయల వ్యయంతో ఆధునికీకరించింది. శీశాళహస్తి పట్టణంలో 452 తాగునీటి కుళాయిలు కల్పించడంతో పాటు రెండు పార్కుల అభివృద్ధికి రూ. 1.87 కోట్ల రూపాయలు కేటాయింపు. పీఎంఏవై-అర్బన్ కింద సుమారు 2.15లక్షల ఇళ్లు మంజూరు చేసింది. పీఎం కిసాన్ సమాజ్ యోజన కింద 4.3 లక్షల మందికి పైగా అబ్లిహందారు.

కర్నూలులో లభిస్తుంది

కర్నూలు జిల్లాలో 125 కోట్ల రూపాయల వ్యయంతో కేంద్రం ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ, డిజైన్ అండ్ మాన్యుఫ్యూరింగ్

ప్రగతి

నంస్థను ఏర్పాటు చేసింది. కర్నూలు - నందికొట్కూరు - ఆత్మకూరు - దోర్నాల జాతీయ రహదారిని 1254 కోట్లతో అభివృద్ధి చేస్తున్నారు. భారత్ మాల ఫేజ్-1 కింద రూ.91.55 కోట్లతో కర్నూలులోని ఐటీసీ జంక్షన్, డోన్లోని కంబాలపాడు జంక్షన్, ఎన్ హెచ్-44లో డోన్ ఎగ్జిట్ వద్ద స్లిప్ రోడ్లతో పాటు రూ.91,55 కోట్లతో ఆరులేన్ల గ్రేడ్ సెపరేటెడ్ నిర్మాణం జరుగుతోంది.

రూ.6260 కోట్ల అంచనా వ్యయంతో 626 కిలోమీటర్ల అభిలా-జోన్ రైల్వే లైను డబ్లింగ్ మంజూరైంది. కర్నూలులో రూ.283 కోట్ల అంచనా వ్యయంతో మిలైఫ్ కోచ్ ఫ్యాక్టరీ పునరుద్ధరణ పనులు కొనసాగుతున్నాయి. జిల్లాకు పీఎం ఆవాస్ యోజన కింద 1,54,595 గృహాలు మంజూరయ్యాయి. కర్నూలులో 1000 మెగావాట్ల సోలార్ పవర్ ప్లాంట్ ఏర్పాటువుతోంది.

నంద్యాలకు కేటాయింపులు

చాలా ఏళ్లుగా అపరిష్కృతంగా ఉన్న నంద్యాల - ఎర్రగుంట్ల రైలుమార్గం పనులను కేంద్ర ప్రభుత్వం రూ.967 కోట్లతో పూర్తి చేసింది. అలాగే రూ.39.89 కోట్లతో నంద్యాల - డోన్ మధ్యలో రోడ్ ఓవర్ బ్రిడ్జి నిర్మాణం పూర్తి చేశారు.

అనంతపురంలో అభివృద్ధి

పాలసముద్రం, గోరంట్లలో 1200 ఎకరాల్లో దేశంలోనే అతిపెద్ద క్షిపణి వ్యవస్థ, తయారీ, అనుసంధాన కేంద్రం బీఈఎల్ స్థాపించారు. అనంతపురంలో సెంట్రల్ యూనివర్సిటీ ఏర్పాటైంది. గార్లెడ్లలోని ఉన్న సదరన్ రీజియన్ ఫార్మ్ మెషినరీ ట్రైనింగ్ అండ్ టెస్టింగ్ ఇన్స్టిట్యూట్ 4000 మంది రైతులు, 100 మంది సాంకేతిక నిపుణులకు శిక్షణనిచ్చింది..

తాడిపత్రి మండలం తలారీచెరువులో 500 మెగావాట్ల సోలార్ పవర్ ప్లాంటు ఏర్పాటు చేశారు.

రూ.995 కోట్ల అంచనా వ్యయంతో కర్నాటక సరిహద్దు నుండి గుత్తి వరకు 4 వరుసల ఎన్ హెచ్ 63 అభివృద్ధి, రూ. 345 కోట్లతో గుంతకల్-రాయచూర్ మధ్య 81కి.మీ రైల్వే లైన్ డబ్లింగ్ పనులుచేపట్టారు. తాడిపత్రిలో రూ.2.04 కోట్లతో 3 పార్కుల అభివృద్ధి పనులు జరిగాయి. దక్షిణ భారతదేశంలోని మొదటి కిసాన్ రైలు అనంతపురం నుండి ఢిల్లీకి ప్రారంభించారు.

సత్యసాయి జిల్లాలో అభివృద్ధి

శ్రీ సత్యసాయి జిల్లాలో రూ. 600 కోట్లతో నిర్మించే నేషనల్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ కస్టమ్స్, ఎక్సైజ్, నార్మలిటీస్ (ఎన్ఎసిఈఎస్)కు శంకుస్థాపన చేశారు. మేక్ ఇన్ ఇండియా పథకం కింద రూ.13000 కోట్ల వ్యయంతో దక్షిణ కొరియా కంపెనీ ద్వారా కియా కార్ల తయారీ సంస్థ ఏర్పాటైంది. దీని ద్వారా లక్ష మందికి పైగా ప్రత్యక్షంగా, పరోక్షంగా ఉపాధి లభించింది. ఎన్పి కుంటలో 1500 మె.వా. అల్ట్రా మెగా సోలార్ పవర్ ప్లాంట్ స్థాపించారు. 714 కోట్ల అంచనా వ్యయంతో మంజూరైన గుత్తి-ధర్మవరం మధ్య 91 కిలోమీటర్ల రైల్వే లైన్ డబ్లింగ్ పనులు తుది దశలో ఉన్నాయి. ధర్మవరం-పాకాల-కాట్నాడి మధ్య 290 కిలోమీటర్ల రైల్వే లైను డబ్లింగ్ రూ.2900 కోట్లలో మంజూరైంది. ధర్మవరం-యెలహంక మధ్య 304 కిలోమీటర్ల రైలు మార్గం విద్యుద్ధీకరణ పూర్తయింది.

వైఎస్ ఆర్ (కడప) జిల్లాలో అభివృద్ధి

కేంద్ర ప్రభుత్వ ఆస్పిరేషనల్ జిల్లాల కింద ఈ జిల్లా ఎంపికైంది. భారత్ మాల ఫేజ్-1 కింద, కర్నూలు నుంచి కడప ఎన్ హెచ్ - 40 (గతంలో ఎన్ హెచ్ 18) రహదారి రూ.835 కోట్లతో, మైదుకూరు-బద్వేల్ మధ్య 4 లేన్ల రహదారి అభివృద్ధి చేశారు. ఎన్ హెచ్-716 కడప జిల్లా చిన్న ఓరంపాడు నుంచి నాలుగు లైన్ల అభివృద్ధి పనులు చేపట్టారు. కడప విమానాశ్రయంలో కొత్త టెర్మినల్ భవనాలు పనులు కొనసాగుతున్నాయి. మైలవరం మండలంలో 1000 మె.వా. అల్ట్రా మెగా సోలార్ పార్క్ ను కేంద్రం ఏర్పాటు చేసింది. రూ. 967

తురగా నాగభూషణం

కోట్లతో నంద్యాల నుంచి యర్రగుంట్ల వరకు 123 కి.మీ. కొత్త రైల్వే ట్రాక్ ను పూర్తి చేశారు. కడప-బెంగళూరు మధ్య కొత్త రైల్వే లైన్ రూ. 3,038 కోట్ల అంచనాతో మంజూరైంది. రూ. 435 కోట్లతో చేపట్టిన 224 కి.మీ రేణిగుంట గుంతకల్ విద్యుద్ధీకరణ పనులు పూర్తయ్యాయి.

అన్నమయ్య జిల్లాలో అభివృద్ధి

అన్నమయ్య (రాజంపేట) జిల్లాలో, భారత్ మాల ఫేజ్-2 కింద మంజూరైన మదనపల్లిపేట - పీలేరు నుంచి ఎన్ హెచ్-71 నుండి చెరోపల్లి వరకు 4 లేన్ల రహదారి అభివృద్ధి పనులు పురోగతిలో ఉన్నాయి. అమృత్ పథకం కింద మదనపల్లిలో రూ.1.83 కోట్లతో 5070 నీటి కనెక్షన్లు, 3 పార్కుల అభివృద్ధి పనులు చేపట్టారు. ఓటలవారిపల్లె-కృష్ణపట్నం మధ్య నిర్మించిన 113 కి.మీ. రైల్వే లైన్ రూ.1165 కోట్లతో పూర్తయింది. రూ.2900 కోట్ల అంచనా వ్యయంతో ధర్మవరం-పాకాల కాట్నాడి డబ్లింగ్ మంజూరైంది..

చిత్తూరు జిల్లాలో అభివృద్ధి

భారత్ మాల ఫేజ్ -1 కింద చిత్తూరు జిల్లాకు భారీ స్థాయిలో కేటాయింపులు జరిగాయి. బెంగుళూరు - చెన్నై ఎక్స్ ప్రెస్ వేలో బంగారుపాళ్ళం - గుడిపాల సెక్షన్ ఆరులేన్ల రహదారిని నిర్మించారు. నలగమపల్లి మీదుగా వెళ్లే ఎన్ హెచ్ 69ను 575 కోట్లతో, చిత్తూరు - తాచూర్ హైవేను 1500 కోట్లతో అరు వరుసలుగా అభివృద్ధి చేస్తున్నారు. చిత్తూరు - మల్లవరం రహదారిని రూ.1800 కోట్లతో అభివృద్ధి పరుస్తున్నారు. చిత్తూరు జిల్లా కొక్కారాలకొండలో ట్రయినింగ్ ఆఫ్ ట్రాప్స్ అండ్ పర్సనల్ ఫెసిలిటీ సెంటర్ ను రూ. 600 కోట్లతో నెలకొల్పారు. అలాగే ఏర్పేడు, సత్యవేడు, రేణిగుంట మండలాలలోని 708.67 ఎకరాలలో 500.96 కోట్ల వ్యయంతో గ్రీన్ ఫీల్డ్ ఎలక్ట్రానిక్ మ్యాన్యుఫ్యాక్చరింగ్ క్లస్టర్ అభివృద్ధి చేస్తున్నారు. కుప్పం - మరికుప్పం మధ్య 25 కిలోమీటర్ల రైల్వే లైన్ నిర్మాణానికి రూ.249 కోట్లు, శ్రీనివాసపురం - మదనపల్లి మధ్య 75 కిలోమీటర్ల నిడివితో మరో రైలు మార్గం నిర్మాణానికి రూ.466 కోట్లు రైల్వే శాఖ చేసింది. అమృత్ పథకం కింద 2.43 కోట్ల రూపాయలతో 2575 కుళాయి కనెక్షన్లు, మూడు పార్కులను అభివృద్ధి చేయనున్నారు.

వ్యాసకర్త : సీనియర్ జర్నలిస్ట్

ఈ రాష్ట్రంలో హిందువులు నిర్వహించుకునే పండుగలు, వేడుకలపై ఏదో ఒక రకంగా దాడి జరుగుతూనే ఉంది. అవశ్రుతులు దొర్లుతూనే ఉన్నాయి. అయితే, ఇవి అనుకోకుండా జరిగేవి కావు, పనిగట్టుకొని హిందూధర్మంపై అక్కసును వెళ్లగక్కుతున్నవే ఇవన్నీ. ఈ తీరు రోజురోజుకూ పెరిగిపోతోంది. ముఖ్యంగా హైదరాబాద్ లో ఇలాంటి సంఘటనలు ఎక్కువగా చోటు చేసుకుంటున్నాయి. ఈ పరిణామాలు హిందూ సంఘాలను, ఆధ్యాత్మిక వాదులను, మేధావులను, అందరినీ కలచివేస్తున్నాయి. ఈ ఘటనల పట్ల అధికార యంత్రాంగం, పోలీసు యంత్రాంగం అంతా అయ్యాక ఏదో కంటితుడుపు చర్యలకే పరిమితమవుతున్నాయన్న విమర్శలు వెల్లువెత్తుతున్నాయి.

హిందూధర్మంపై దాడులు ఆపాలి!

గతంలో ఘటనలు పక్కనపెడితే.. ఈ యేడాది చోటు చేసుకున్న దుర్ఘటనలే చూస్తే.. హిందువులు జరుపుకునే దాదాపు ప్రతి పండుగకూ ఏదో ఒక చోట, ఏదో ఒక విధంగా ఆ స్ఫూర్తిని దెబ్బతీసే ఘటనలు జరుగుతున్నాయి. ప్రజాస్వామ్య దేశం, లౌకిక రాజ్యం అన్న భావన కేవలం ఆలోచనలకు, పుస్తకాల్లో చదువుకునేందుకే పరిమితమన్న విమర్శలు వస్తున్నాయి. ఆచరణలో వీటిని ఎవరూ లెక్క చేయడం లేదన్న భావనకు జరుగుతున్న వరుస సంఘటనలే సాక్ష్యం.

ఈ యేడాది వినాయక నవరాత్రోత్సవాల సమయంలో సాక్షాత్తూ తెలంగాణ ప్రభుత్వం అనుసరించిన వైఖరి.. గణేష్ మంటపాల ప్రతినిధులు, హిందూ సంఘాలు, చివరకు విపక్షాలు సైతం కన్నెర్రజేసేలా సాగింది. తర్వాత దేవీ శరన్నవరాత్రోత్సవాల సమయంలోనూ తీవ్ర కలకలం చెలరేగింది. హైదరాబాద్ లోని చింతల్ బస్ స్టేలో ఏకంగా ఇద్దరు ముస్లిం మహిళలు కత్తులు, సుత్తెలతో

విరుచుకుపడ్డారు. అమ్మవారి విగ్రహం ధ్వంసం చేసేందుకు ప్రయత్నించారు. ఈ ఘటనలో అదృష్టవశాత్తూ అపచారం జరగలేదు. విగ్రహం కాస్త దెబ్బతిన్నది. స్థానికులు గమనించి వెంటపడటంతో ఆ మహిళలు ఎట్టకేలకు దొరికారు. అయితే, ప్రతిఘటించిన ఓ బాలుడి మీద అప్పటికే వారి ప్రతాపం చూపించారు.

తాజాగా దీపావళి పర్వదినాన కూడా హిందువులకు కలతను మిగిల్చేలా చేసిందో క్రిస్టియన్ కుటుంబం. ఏకంగా దీపాలను కాలితో తన్నారు. చెప్పులు చూపించారు. ఇష్టం వచ్చినట్లు దూషించారు. దీపావళి పండుగ చేసుకోవద్దంటూ ఓ హిందూ కుటుంబాన్ని బెదిరించారు. దీంతో, ఎంతో సంతోషంగా పండుగ జరుపుకుందామనుకున్న ఆ కుటుంబ సభ్యులు బిక్కచచ్చిపోయారు. ఈ దుర్మార్గం జరుగుతున్న సమయంలో అక్కడున్న వాళ్లు వీడియో రికార్డ్ చేశారు. క్రిస్టియన్ కుటుంబం ఆగడాలను, వాళ్లు రెచ్చిపోయిన తీరును, దూషణలను, దీపాలను కాలితో తన్నిన దృశ్యాలను, చెప్పులు చూపించి బెదిరించిన వ్యవహారం మొత్తాన్ని వీడియో తీశారు. అది దీపావళి రోజున సోషల్ మీడియాలో వైరలయింది. హైదరాబాద్ లో చోటుచేసుకున్న ఈ ఘటన యావత్ హిందూ సమాజాన్ని తీవ్రంగా కలచివేసింది.

హిందువుల ప్రధాన పండుగ దీపావళి.. నోములు, ప్రతాలు నోచుకునే పర్వదినం. దీపాలతో భువిని కాంతులీనేలా చేసే వేడుక. అలాంటి దీపావళిని కూడా హేళన చేసేలా ఒక వర్గం వారు ప్రవర్తించారు. దీపాలలో దేవుళ్లను చూసుకునే హిందూ కుటుంబంపై అక్కసు వెళ్లగక్కారు. అసలు దీపాలే వెలిగించొద్దంటూ హుకుం జారీచేశారు.

మరోచోట... ఏదైనా వివాదం ఎదురైతే సర్దిచెప్పాల్సిన, సామరస్యం నెలకొల్పాల్సిన రాజకీయ నాయకుడే దీపావళి పండుగపై కక్ష గట్టాడు. అది కూడా అధికార పార్టీ నాయకుడు, వార్డు కౌన్సిలర్ భర్త. దీపావళి బాంబులు కాల్చుకుంటున్న వాళ్లపై దాడికి దిగాడు, ఆ నేత. ఇక్కడ కూడా సీసీ కెమేరాల్లో ఆ అరాచకం అంతా రికార్డయ్యింది.

పై రెండు సంఘటనలూ హైదరాబాద్ లోనే చోటు చేసుకున్నాయి. అవి కూడా ఆధారాలు దొరికిన సంఘటనలు. పోలీసులకు చేరిన ఫిర్యాదులు మాత్రమే. ఇంకా బయటకు రాని.. హిందువులను భయపెట్టిన ఘటనలు ఎన్ని జరిగాయో! హిందూ పండుగలే లక్ష్యంగా చోటు చేసుకుంటున్న ఈ దాడులపై యావత్ హిందూ సమాజం ఆగ్రహం వ్యక్తం చేస్తోంది. పదే పదే.. మన పండుగలను కించపరిచే సంఘటనలు, ఉత్సవాలను వెక్కిరించేలా సాగుతున్న

ఈ పరిణామాలపై అందరూ కలత చెందుతున్నారు.

హైదరాబాద్‌లోని ఆర్టీసీ క్రాస్‌రోడ్స్‌లో అర్చన అపార్ట్‌మెంట్‌లో చాలా కుటుంబాలు నివాసం ఉంటున్నాయి. దీపావళి నాడు... ఓ హిందూ కుటుంబం తమ గుమ్మం ముందు దీపాలు వెలిగించుకుంది. అయితే, ఎదురు ఫ్లాట్‌లో నివాసం ఉన్న క్రైస్తవ కుటుంబం దీనిపై అభ్యంతరం వ్యక్తం చేసింది. 'ఏంటీ న్యూసెన్స్' అంటూ ఎదురింటి మహిళ ప్రశ్నించింది. మా ఇంటిముందే దీపాలు పెట్టుకున్నాం కదా.. అన్నందుకు ఆ మహిళ కోపంగా వచ్చి దీపాలను కాలితో తన్నేసింది. తాము టపాసులు కాల్చలేదని, కేవలం దీపాలు వెలిగించుకున్నామని ప్రాధేయపడినా కనికరించలేదు. ఈ క్రమంలో మాటా మాటా పెరిగింది. పక్కనే ఉన్న మరో ఇద్దరు వ్యక్తులు ఈ గొడవలోకి రంగప్రవేశం చేశారు. 'నాటకాలు చేస్తున్నారా.. చీరేస్తాం ఒక్కొక్కటి ఏమనుకుంటున్నారో..' అంటూ బెదిరించారు. దీంతో భయాందోళనలకు గురైన బాధిత హిందూ కుటుంబం.. నిశ్శబ్దంగా ఉండిపోయింది.

అయితే.. ఈ గొడవంతా ఒకరు సెల్‌ఫోన్‌లో రికార్డ్ చేశారు. దాన్ని ట్విటర్‌లో పోస్టు చేశారు. హైదరాబాద్ పోలీస్, తెలంగాణ డీజీపీ, మంత్రి కేటీఆర్‌కు దాన్ని ట్యాగ్ చేశారు. 'పండుగ రోజున ఓ హిందూ కుటుంబానికి చేదు అనుభవం ఎదురైంది. ప్రశాంతంగా దీపాలు పెట్టుకుని పండుగ చేసుకుంటున్న ఆడపిల్లలపై కూడా దుర్భాషలాడుతూ.. కయ్యానికి కాలు దువ్వారు, కొందరు. కాలితో దీపాలని తన్నేసి, చెప్పులని చూపించారు. ఈ ఘటనపై తగు చర్యలు తీసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాం' అని ట్విట్ చేశారు. ఈ ఘటనపై బాధిత హిందూ కుటుంబం కూడా పోలీసులను ఆశ్రయించింది. నిందితులపై పోలీసులు కేసు నమోదు చేశారు.

విషయం తెలుసుకున్న విశ్వహిందూ పరిషత్, భజరంగదళ్ ప్రతినిధులు, కార్యకర్తలు ఘటనా స్థలానికి చేరుకుని బాధిత హిందూ కుటుంబానికి మేమున్నామంటూ భరోసా కల్పించారు.

అదే రోజున మేడ్చల్ రంగారెడ్డి జిల్లాకు చెందిన టీఆర్ఎస్ నాయకుడు చేసిన దౌర్జన్యం కూడా చర్చనీయాంశం అయ్యింది. పండుగ పూట అందరితో సహృదయంతో నడుచుకోవాల్సింది పోయి గొడవకు దిగాడు. మేడ్చల్ మున్సిపాలిటీ 22వ వార్డు కౌన్సిలర్ మాధవి భర్త సాటే నరేందర్. తన ఇంటి పక్కన నివాసముంటున్న మోహన్‌రెడ్డి అనే వ్యక్తి ఇంట్లోకి చొరబడి దాడికి పాల్పడ్డాడు. మోహన్‌రెడ్డి ఇంట్లో కాల్చిన టపాసులు తన ఇంట్లో పడ్డాయనే కోపంతో అనుచరులతో కలిసి దాడి చేశాడు. ఆయన అనుచరులు ఇంట్లోకి చొరబడి మహిళలపై కూడా దౌర్జన్యంగా ప్రవర్తించారని బాధితుడు మోహన్‌రెడ్డి ఇచ్చిన ఫిర్యాదు మేరకు మేడ్చల్ పోలీసులు నరేందర్, అతని అనుచరులపై కేసు నమోదు చేసి దర్యాప్తు చేస్తున్నారు. నరేందర్ ఆరాచకం కూడా అక్కడున్న సీసీ కెమేరాల్లో రికార్డుయ్యింది. ఆ ఫుటేజ్ ఆధారంగానే పోలీసులు కేసు నమోదు చేశారు.

హిందువులను ప్రశాంతంగా, సంతోషంగా పండుగలను జరుపుకోనివ్వకుండా సాగుతున్న ఇలాంటి దుశ్చర్యలపై అధికార యంత్రాంగం, పోలీసు యంత్రాంగం ప్రత్యేక దృష్టి సారించాల్సిన అవసరం ఉంది. హిందువులకు భద్రత కల్పించాల్సిన బాధ్యత కూడా ఉంది. అన్నిమతాల వాళ్లూ కలిసి మెలిసి జీవించే హైదరాబాద్‌లో ఇలాంటి సంఘటనలు జరగడం దురదృష్టకరం.

వ్యాసకర్త: సీనియర్ జర్నలిస్ట్

ప్రధాని నరేంద్ర మోదీ ఇటీవల కేదార్నాథ్ ఆలయాన్ని సందర్శించారు. గతంలో మాదిరిగానే ఆయన ఈసారి కూడా కేదారేశ్వరుడి దర్శనానికి వచ్చారు కదా, ఇందులో వింతేముందని భావించడం సహజం. కానీ ఈసారి కేదార్నాథ్ పర్యటనలో ఎవరూ గుర్తించని విషయం ఒకటుంది! అదే ఆయన వస్తుధారణ! ఆయన ధరించిన 'చోలాధోరా'కు ఒక ప్రత్యేకత ఉంది. ఏమిటంటే హిమాచల్ ప్రదేశ్ లోని పర్వత ప్రాంతం 'చంబా' గ్రామానికి చెందిన ఒక మహిళ స్వయంగా చేత్తో కుట్టిన ఈ 'చోలాధోరా'ను శీతల ప్రాంతంలో ధరించడం ద్వారా ఆమెకు ఇచ్చిన మాటను నిలబెట్టుకున్నారు. ఆ విధంగా చేయడం ద్వారా ఆయన ఉత్తరాఖండ్ లోని పర్వత ప్రాంత వాసులతో తనకున్న ప్రత్యేక అనుబంధాన్ని మరోసారి ప్రస్ఫుటం చేశారు.

భారతీయ సాంస్కృతిక పునరుజ్జీవనమే మోదీ దౌత్యనీతి

ఆయన ధరించిన 'చోలాధోరా' వెనుక భాగంలో కుట్టిన ఎంబ్రాయిడరీ డిజైన్ కు ఒక ప్రత్యేకత ఉంది. మధ్యభాగంలో 'స్వస్తిక్' చిహ్నం, దానికి ఇరువైపులా నెమలి పింఛాలు అందిస్తున్న ఒక ప్రత్యేక సందేశాన్ని ఇక్కడ గుర్తించాలి. గతంలో పశ్చిమ దేశాలకు చెందిన మేధావులు ఈ స్వస్తిక్ చిహ్నాన్ని 'హాకెన్ క్రెయిజ్' (రెండో ప్రపంచయుద్ధ కాలంలో నాజీ సైనికులు చేతులకు బ్యాడ్జ్ గా ధరించేవారు. దీన్నే 'హుక్స్ క్రాస్' అని పిలిచేవారు) అంటూ తీవ్రస్థాయిలో తప్పుడు ప్రచారం చేశారు. అత్యంత పవిత్రంగా భావించే ఈ 'స్వస్తిక్' చిహ్నాన్ని దోషీకరణ చేయడాన్ని వ్యతిరేకిస్తూ అమెరికాలోని హిందువులు తీవ్ర పోరాటమే చేశారు. ఈ స్వస్తిక్ చిహ్నమున్న వస్త్రాన్ని ధరించడం ద్వారా, ద్వేషానికి చిహ్నమంటూ చేసిన దుప్రచారం తప్పని మోదీ ప్రపంచానికి విస్పష్టంగా వెల్లడించారనే చెప్పాలి.

'హిందూత్వ', 'హిందూయిజం'ల మధ్య తప్పుడు వ్యత్యాసాన్ని కల్పించి ప్రచారం చేస్తూ, ప్రపంచ వ్యాప్తంగా 'హిందూఫోబియా' పేరుతో హిందువులను లక్ష్యంగా చేసుకొని దాడులు జరుగుతున్నాయి. హైందవం ప్రపంచానికి చేసిన మేలును గుర్తిస్తూ అమెరికాలోని కాలిఫోర్నియా, టెక్సాస్, ఫ్లోరిడా, న్యూజెర్సీ, ఓహియో, మసాచుసెట్స్ లో అక్టోబర్ నెలను 'హిందూ వారసత్వ మాసంగా' పాటించడం ఇక్కడ గుర్తించాల్సిన అంశం. దీవాపతి పండుగ సందర్భంగా న్యూయార్క్ లో పాఠశాలకు సెలవు ప్రకటించారు. ఇదే సమయంలో హిందూ వ్యతిరేక, ముస్లిం అనుకూల 'టీనెక్ డెమోక్రటిక్ మున్సిపల్ కమిటీ' (టీడీఎంసీ) హిందూఫోబియా వేగంగా పెరిగిపోతున్నదంటూ హెచ్చరించడమే కాదు, ఏకంగా ఒక తీర్మానమే చేసింది (అయితే ఈ తీర్మానాన్ని న్యూజెర్సీ డెమోక్రటిక్ స్టేట్ కమిటీ

ఖండించింది). ఈ స్థాయిలో బెదిరింపులు, హెచ్చరికలు కొనసాగుతున్నప్పటికీ అమెరికా ప్రభుత్వం పెద్దగా పట్టించుకోకపోవడం నిరుత్సాహం కలిగిస్తోంది. ప్రస్తుత భారత్ ను పాలిస్తున్నది 'హిందూ జాతీయవాద ప్రభుత్వం' అంటూ చేసే క్షేష వ్యాఖ్యల పట్ల, ఈ దేశంలోని మెజారిటీ వర్గమైన హిందువులూ అసంతృప్తితో ఉన్నారు. దీనికితోడు దేవాలయాలు, హిందూ ధార్మిక సంస్థల హక్కుల పరిరక్షణకు ఒక బలమైన చట్టాన్ని అమల్లోకి తేవడంలో కేంద్ర ప్రభుత్వ జాప్యం కూడా హిందువుల్లో నిరాశకు కారణమవుతోంది. రాజ్యాంగ పరమైన పరిష్కారాలకు యత్నించకుండా ప్రధాని నరేంద్ర మోదీ 'సరికొత్త భారత్' పైనే దృష్టి కేంద్రీకరించి అడుగులు వేయడమూ ప్రశ్నార్థమవుతుంది.

కానీ తరచి చూస్తే యోగాను భారతీయ విజ్ఞాన వ్యవస్థగా అంతర్జాతీయీకరించడం మోదీ

డా. రామహరిత

తను తొలి విడత అధికారంలోకి వచ్చినప్పుడు ఈ దిశగా వేసిన మొదటి అడుగు. ఇక రెండోసారి అధికార పగ్గాలు చేపట్టిన తర్వాత మోదీ ప్రభుత్వం సాంస్కృతిక పునరుజ్జీవనాన్ని మరింత బలంగా ముందుకు తీసుకెళుతోంది. ఇందులో భాగంగానే మార్చి 19, 2019న మోదీ 'కాశీ విశ్వనాథ్ మందిర విస్తరీకరణ, సుందరీకరణ యోజన'కు శంకుస్థాపన చేయడం ద్వారా సాంస్కృతిక పునరుజ్జీవనానికి పునాదిరాయి వేశారు. ఈ సందర్భంగా ఆయన మాట్లాడుతూ 'ఇతర ప్రాంతాల్లో ఇదే మాదిరి ప్రాజెక్టులను ప్రారంభించేందుకు ఇది ఒక నమూనాగా ఉండటమే కాదు, కాశీకి ప్రపంచవ్యాప్త గుర్తింపు లభిస్తుంది' అన్నారు. రెండేళ్ల తర్వాత కాశీ విశ్వనాథ్ ఆలయ కారిడార్ను నవీకరించిన సందర్భంగా మోదీ మాట్లాడుతూ 'విశ్వనాథ ధామ్ ఆలయ భవనాలు మాత్రమే కాదు, భారతీయ సనాతన సంస్కృతికి, ఆధ్యాత్మిక ఆత్మకు, భారతీయ ప్రాచీనత్వానికి, శక్తికి, గతిశీలతకు ఒక గొప్ప చిహ్నం. ప్రాచీన స్ఫూర్తి భవిష్యత్తుకు ఏ విధంగా మార్గదర్శనం చేస్తున్నదో ఇక్కడ మనం గమనించవచ్చు' అన్నారు.

మూలాధార స్ఫూర్తి, సాంస్కృతిక పునరుజ్జీవనాన్ని తీసుకురావాలన్న కాంక్ష, మోదీ మాటల్లో స్పష్టమయ్యాయి. 2020, ఆగస్ట్ లో అయోధ్యలో రామమందిర శంకుస్థాపన సందర్భంగా కూడా మోదీ సరిగ్గా ఇదే భావాన్ని వ్యక్తం చేశారు. 'శతాబ్దాల తరబడి విధ్వంసం, పునరుద్ధరణ అనే పురాతన చక్రీయ- శృంఖలాల నుంచి రామ జన్మభూమికి విముక్తి లభించింది. ఈ ఆలయం మనలో శాశ్వతంగా నిలిచిన విశ్వాసానికి చిహ్నం. మనలోని జాతీయ భావానికి ఇది సంగ్రహ రూపం. లక్షలాది దేశవాసుల సామూహిక ఆత్మశక్తికి ఇది చిహ్నం. భావితరాలకు మనలోని విశ్వాసం, భక్తి, నిశ్చయాత్మకతను తెలియజేసి, ఈ ఆలయం వారిలో స్ఫూర్తిని నింపుతుంది' అన్నారు.

ఆధ్యాత్మిక, మతపరమైన ప్రాధాన్యం కలిగిన ఈ ప్రదేశాల ప్రాచీన వైభవాన్ని పునరుద్ధరింపజేయడానికి చేసే సుస్థిర

యత్నాలను చూస్తుంటే, కచ్చితమైన రాజకీయ ప్రయోజనం కలుగుతుందనడంలో ఎంతమాత్రం సందేహం లేదు. 2021లో కేదార్నాథ్ లో జగద్గురు ఆదిశంకరాచార్య విగ్రహాన్ని ప్రధాని నరేంద్ర మోదీ ఆవిష్కరించారు. నిజానికి 2013లో సంభవించిన ఘోరమైన వరదల్లో కేదార్నాథ్ ధ్వంసమైంది. వేలాదిమంది ఆ వరదల్లో కొట్టుకుపోయిన సంగతి తెలిసిందే. ఈ నేపథ్యంలో కేదార్నాథ్ కు 2013 ముందునాటి వైభవాన్ని తిరిగి తీసుకురావాలన్న దృఢనిశ్చయం మోదీలో స్పష్టంగా కనిపించింది. జగద్గురు శంకరాచార్య విగ్రహావిష్కరణ సందర్భంగా ఆయన మాట్లాడుతూ 'ఇక్కడికి వచ్చే యాత్రికులు, భక్తులు.. నిజంగా ఈ కేదార్నాథ్ తిరిగి మామూలు స్థాయికి చేరుతుందా? అన్న అనుమానం వ్యక్తం చేసేవారు. అయితే గతంలో కంటే మరింత సమున్నత స్థాయిలో కేదార్నాథ్ సగర్వంగా నిలబడగలదని, నా అంతరంగం స్పష్టం చేసింది' అన్నారు. సనాతన ధర్మానికి పూర్వవైభవం తీసుకొచ్చిన జగద్గురు శంకరాచార్య విగ్రహాన్ని ప్రతిష్ఠించడం ద్వారా, నరేంద్రమోదీ ఆ సంప్రదాయాన్ని పునరుజ్జీవింపజేయడమే కాకుండా, ఈ జ్యోతిర్లింగానికి పూర్వ వైభవాన్ని తిరిగి తీసుకొచ్చేందుకు యత్నించారనే చెప్పాలి. కేదార్నాథ్ కు ఆధ్యాత్మిక యాత్ర జరపడం, అక్కడి గుహలో ఒక రాత్రి ధ్యానంలో గడపడాన్ని గమనిస్తే, ఆయనలో ఉత్తరదాయత్వంగా వచ్చిన దృఢమైన హిందువు కనిపిస్తాడు.

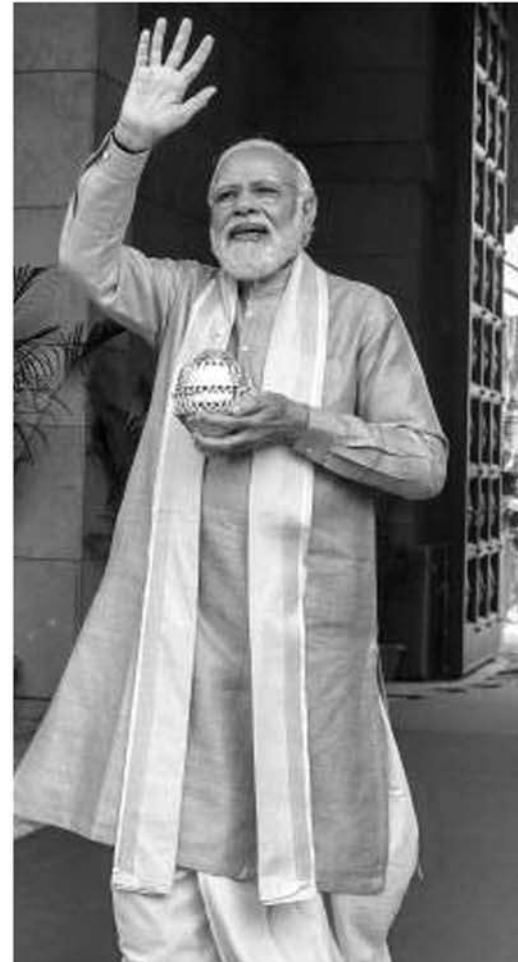
మోదీ వ్యతిరేకులైన చాలామంది రాజకీయ విశ్లేషకులు కనిపించే ఈ వాస్తవాలను కేవలం ప్రతికాత్మకంగా పరిగణించడం సహజమే. కానీ మోదీ మెల్లగా భారత్ కు సంపూర్ణ గుర్తింపును తీసుకురావడానికి, ఇదే సమయంలో ఆర్థికాభివృద్ధి, ఆధునిక రంగాల్లో శిఖరస్థాయికి చేర్చడానికి యత్నిస్తున్నారన్నది కనిపిస్తున్న సత్యం. ఎంతోమంది నాయకులు సనాతన ధర్మానుయాయులుగా గుర్తింపు పొందడానికి ఇష్టపడరు. కానీ నరేంద్ర మోదీ తన వస్త్రధారణలోనే మతాన్ని ప్రస్ఫుటింపజేస్తూ, దాని పరిపూర్ణతపై దృఢమైన విశ్వాసంతో గట్టిగా నిలబడి ముందుకు సాగుతున్నారు.

గుజరాత్, పవాగడ్ లో పునరుద్ధరణ పూర్తయిన కాళీమాత దేవాలయ పతాకాన్ని ప్రధాని నరేంద్రమోదీ ఈ ఏడాది జూన్ లో ఆవిష్కరించారు. గతంలో ఈ దేవాలయంపైనే దర్గా ఉండటంతో గత 500 ఏళ్లుగా, కాళీమాత ఆలయం ఏవిధమైన మరమ్మత్తులకు నోచుకోక అట్లాగే ఉండిపోయింది. అయితే ఇరు వర్గాల ఏకాభిప్రాయంతో దర్గాను మరో చోటుకు

తరలించి, దేవాలయానికి పూర్వవైభవాన్ని తీసుకొచ్చారు. ఆలయంలో పతాకావిష్కరణ సందర్భంగా మోదీ మాట్లాడుతూ, 'గత ఐదు శతాబ్దాలుగా ఆలయ శిఖరంపై పతాకం ఎగురలేదు. స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన 75 ఏళ్ల కాలంలో కూడా ఇది జరగలేదు. కానీ ఐదు శతాబ్దాల తర్వాత నేడు పవాగడ్ ఆలయ శిఖరంపై పతాకం రెపరెపలాడుతోంది. శతాబ్దాలు, యుగాలు మారిపోవచ్చు కానీ విశ్వాస ఔన్నత్యం మాత్రం శాశ్వతం' అన్నారు.

దేవాలయ కారిడార్ల పునరుద్ధరణ కోసం మోదీ ప్రభుత్వం చిత్తశుద్ధితో కృషి చేస్తున్నది. దేవాలయాల చుట్టూ తిరిగే కుహనా రాజకీయ నాయకుల వ్యవహార శైలికి ఇది పూర్తి భిన్నం. 'గత స్వార్థ ప్రభుత్వాల వైఖరి కారణంగా దేవాలయాలు తీవ్ర నిర్లక్ష్యాన్ని ఎదుర్కొన్నాయి' అని నిర్వేదంగా మోదీ అన్న మాటలు, దేవాలయాల సందర్శన ద్వారా మోదీకి రాజకీయ ప్రాచుర్యం లభించిందనే వారి మాటల్లో లేకమాత్రం నిజం కూడా లేదనడానికి గొప్ప ఉదాహరణ.

మోదీ ప్రాధాన్యతల్లో దేవాలయాలకు

అగ్రస్థానం ఉంటుందనేది ఒక ముఖ్య కోణం. ఉజ్జయినిలోని మహాకాళేశ్వర్ జ్యోతిర్లింగ క్షేత్రంలో మహా కాల్ లోక్ కాంప్లెక్స్ తొలిదశ నిర్మాణం పూర్తయిన సందర్భంగా ఆయన 'అవంతిక' (ప్రస్తుత ఉజ్జయిని) ప్రాధాన్యాన్ని గురించి వివరిస్తూ 'వేలాది సంవత్సరాలపాటు భారత సంపద, సౌభాగ్యం, నాగరికత, సాహిత్యాలకు ఉజ్జయిని అగ్రస్థానంలో నిలిచింది' అన్నారు. సంప్రదాయంగా ఉజ్జయిని పవిత్రమైన సప్త పురాలుగా పేరు పొందిన ఏడు నగరాల్లో ఒకటి. ఆ నగరాలు వరుసగా అవంతిక, అయోధ్య, మధుర, హరిద్వార్, కంచి, కాశీ, ద్వారక. ఖగోళశాస్త్ర పరంగా ఉజ్జయిని భారత్ కు నడిబొడ్డున ఉన్న నగరం. మహాకాళేశ్వరుని నివాసస్థలం. 'భారత సాంస్కృతిక వైభవం

ఆధ్యాత్మికపరమైన ఆత్మవిశ్వాసం అవిచ్ఛిన్నంగా కొనసాగిన కారణంగా, భారత నాగరికత వేలాది సంవత్సరాలు నిరంతరాయంగా పరిధివిల్లింది. భారత గుర్తింపు కేవలం దాని సాంస్కృతిక విలువలపై ఆధారపడింది. అందువల్ల సాంస్కృతిక పునరుజ్జీవనం ద్వారానే భారత స్వాభిమానం గుర్తింపు పొందగలదు. 'ఈ జ్యోతిర్లింగాల అభివృద్ధి ద్వారానే బానిస మనస్తత్వం నుంచి దేశం బయటపడటంతో పాటు, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక వెలుగులు, జ్ఞానం, తత్వశాస్త్రం మరింతగా వ్యాప్తి చెందగలవు. భారతీయ సాంస్కృతిక సిద్ధాంతం మళ్లీ శిఖర స్థాయికి చేరుకోవడమే కాదు, ప్రపంచానికి మార్గదర్శనం చేయడానికి సంసిద్ధంగా ఉంది' అని నరేంద్ర మోదీ అన్నారు.

పేరుతో ఆలయాల పునరుద్ధరణ కార్యక్రమాన్ని సంఘటింప చేసే ప్రక్రియలో భాగంగా చార్ ధామ్ అనుసంధాన ప్రాజెక్టుకు శ్రీకారం చుట్టింది. ఇందుకోసం చార్ ధామ్ లను కలిపే మౌలిక సదుపాయాల కల్పన కోసం ముందుకు సాగుతోంది. '21వ శతాబ్దంలో మన స్వాభిమాన వారసత్వం, అన్ని రకాల అభివృద్ధి అనే రెండు అంశాలు భారత అభివృద్ధికి మూల స్తంభాలు' అని మోదీ ఇటీవల బరీనాథ్, కేదార్ నాథ్ పర్యటన సందర్భంగా, కేదార్ నాథ్-హేమకుండ్ రోప్ వేకు శంకుస్థాపన చేసిన సందర్భంగా పేర్కొన్నారు. 'శిథిలావస్థలో ఉన్న ఈ దేవాలయాలు మన బానిస మనస్తత్వానికి ప్రతీకలు' అని ఆయన నిర్వేదంతో అన్నారు.

దీపావళి పర్వదినం సందర్భంగా మోదీ అయోధ్యలో నిర్వహించిన దీపోత్సవంలో ఉత్సాహంగా పాల్గొన్నారు. గత పాలకులు ఇటువంటి సాంస్కృతిక, మతపరమైన చిహ్నాలుగా నిలిచే కార్యక్రమాలను బుద్ధిపూర్వకంగా నిర్వహించలేదు. కానీ మోదీ అందుకు పూర్తి భిన్నం. సనాతన సాంస్కృతిక స్ఫూర్తి గత కొన్ని శతాబ్దాలుగా దురాక్రమణలు, బానిసత్వం, నిరంకుశత్వం కింద నలిగిపోయింది. ప్రస్తుత పరిణామాన్ని విశ్లేషకులు 'సాంస్కృతిక జాతీయవాదం'గా పేర్కొంటున్నారు. నిజం చెప్పాలంటే ఈ సాంస్కృతిక పునరుజ్జీవనం మోదీ దౌత్యనీతి, పరివ్యాప్తిలో అతి కీలక అంశమన్నది అక్షరసత్యం.

వివిధ దేశాల్లో పర్యటించినప్పుడు, అక్కడి దేవాలయాలను దర్శించడం మోదీ తన కార్యక్రమాల్లో భాగం చేసుకున్నారు. ఆవిధంగా సాంస్కృతిక, చారిత్రక అనుసంధానలను సాధించడం, మతపరమైన గుర్తింపును మరింత బలోపేతం చేయడం ఆయన ప్రధాన లక్ష్యంగా కొనసాగుతోంది. బుద్ధ జయంతి ఉత్సవాల సందర్భంగా ఆయన నేపాల్, శ్రీలంకల్లో పర్యటించడం, దీపావళి సందర్భంగా పెద్ద సభల్లో ప్రసంగించడం, విదేశీ పర్యటనల సందర్భంగా వివిధ మతాలకు చెందిన పెద్దలను కలుసుకొని ముచ్చటించడం వంటివి మోదీ సూక్ష్మ విచేసనకు నిదర్శనం.

ఆవిధంగా ఆయన భారతీయ సాంస్కృతిక వారసత్వానికి, స్వాభిమానాన్ని, గుర్తింపును తీసుకువచ్చేందుకు కృషిచేస్తున్నారు. ఈ విధానంలో భారతీయ నాగరికతకు మరింత గౌరవాన్ని చేకూర్చడం, ఆత్మవిశ్వాసాన్ని పాదుగొల్పడం, దేశాన్ని ఆత్మనిర్భరత దిశగా పయనింపజేయడం ఆయన ప్రధాన లక్ష్యాలు.

అను: విఠల్ రావు

విస్తరించాలంటే, దేశ విజయపతాక ప్రపంచ పటంలో రెపరెపలాడాలి. విజయపుటంచులను చేరుకోవడానికి దేశం సాంస్కృతిక శిఖరాన్ని అందుకోవడం తప్పనిసరి. ఆ విధంగా తన కంటూ ఒక ప్రత్యేక గుర్తింపుతో సగర్వంగా నిలవగలగాలి' అని నరేంద్రమోదీ ఈ సందర్భంగా పేర్కొన్నారు.

ఏడు దశాబ్దాలకు పైగా అధికారంలో ఉన్న వారు ఏనాడూ ఘనమైన భారత వారసత్వాన్ని పూర్వ వైభవాన్ని బహిరంగంగా కీర్తించిన పాపాన పోలేదు. దేశీయ గొప్పతనాన్ని చిన్నదిగా చూపడానికే రచయితలూ అలవాటు పడిపోయారు. దేశం తన ఉత్తరదాయత్వాన్నే అంగీకరించలేని దుస్థితి! సంప్రదాయం, విలువలు, సంస్కృతి, వీటన్నింటికీ మించి

మొన్నటి తన ఎర్రకోట ప్రసంగంలో మోదీ సావితంత్ర అమృత కాలంగా పేర్కొంటూ 'పంచప్రాణాల'ను ప్రస్తావించారు. వలసవాదం నుంచి బయట పడటమన్నది ఆయన పేర్కొన్న పంచ ప్రాణాల్లో ఒకటి. సాంస్కృతిక పునరుజ్జీవనం, నాగరికత ఆచార విచారాలను సంస్కరించడం మోదీ విశాల దృక్కోణంలో భాగం. ఆలయాల పునరుద్ధరణ పేరుతో చేపట్టిన అతిపెద్ద ప్రాజెక్టు వల్ల మతపరమైన పర్యాటకం మరింత వేగంగా విస్తరిస్తుంది. భారతీయ సమాజం తన ప్రత్యేక గుర్తింపును తిరిగి పొందాలన్న ఉద్దేశంతో, ప్రజల హృదయాల్లో మథనాన్ని కలిగించేందుకు ఎంతో నైపుణ్యంతో మోదీ ప్రభుత్వం వ్యవహరిస్తోంది.

మోదీ ప్రభుత్వం 'పర్యటనల యోజన'

భారత్ అత్యంత జనాదరణ పొందుతున్న అసాధారణ జాతీయ క్రీడ క్రికెట్ అనగానే పురుషుల జట్టు మాత్రమే గుర్తుకొస్తుంది. భారత మహిళా క్రికెట్ గురించి అభిమానులకు అంతగా తెలియదనడంలో సందేహం లేదు. పురుషుల క్రికెట్ కు ఉన్నంత ఆదరణ, ప్రోత్సాహం, ప్రచారం మహిళా క్రికెట్ కు లేదు. అయినా గత కొన్ని దశాబ్దాలుగా తన అస్థిత్వాన్ని కాపాడుకుంటూ వస్తోంది.

మనదేశంలో పురుషుల క్రికెట్ కు స్వాతంత్ర్యానికి పూర్వమే (1932లోనే) అంకురార్పణ జరిగింది. అయితే మహిళా క్రికెట్ మాత్రం స్వాతంత్ర్యం తరువాత (1973లో) కానీ ఊపిరి పోసుకోలేక పోయింది. 1973లో సానెటీన్ యాక్ట్ కింద లక్నోలో మహేంద్ర కుమార్ శర్మ తొలిసారిగా 'ఉమెన్స్ క్రికెట్ అసోసియేషన్ ఆఫ్ ఇండియా' (డబ్ల్యు.సి.ఎ.ఐ.)ను

కాలుగా ఉన్నా శాంతా రంగస్వామి, దయానా ఎదుట్టి, సంధ్య అగర్వాల్, పూర్ణిమా రామ్, రజనీ వేణుగోపాల్, నీతూ డేవిడ్ లాంటి పలువురు ప్రపంచస్థాయి క్రికెటర్లు ప్రపంచ మహిళా క్రికెట్లోకి దూసుకువచ్చారు. వారి స్ఫూర్తినే అంజుమ్ చోప్రా, మిథాలీరాజ్, జులన్ గోస్వామి లాంటి మరికొందరు కొనసాగించారు. మిథాలీ వారసత్వాన్ని హర్మన్ ప్రీత్ కౌర్, సృతి మందన, జెమీమా రోడ్రిగెస్, షెఫాలీవర్మ, ప్రియా పూనియా, రాజేశ్వరి గడుక్వాడ్, దీప్తి శర్మ, అరుంధతీ రెడ్డి, మేఘన లాంటి నవతరం క్రీడాకారులు అంది పుచ్చుకొని అంతర్జాతీయ స్థాయికి ఎదగగలిగారు.

క్రికెట్లో పురుషులు, మహిళలు అన్న వివక్షకు చోటు లేదని, పురుషులతో సమానంగా మహిళలకూ నడుపాయాలు, వేతనాలు కల్పించాలని అంతర్జాతీయ క్రికెట్ మండలి తన సభ్యదేశాలకు

క్రిడా కృష్ణ, 84668 64969

సమావేశంలో మహిళా క్రికెట్ అభివృద్ధి కోసం పలు విషవాత్మక నిర్ణయాలు తీసుకొంది. పురుషులతో సమానంగా మహిళలకూ మ్యాచ్ ఫీజులు చెల్లించడంతో పాటు, 2023 సీజన్ నుంచి మహిళలకు ప్రత్యేకంగా ఐపీఎల్ నిర్వహించాలని నిర్ణయించింది.

ప్రస్తుతం రోహిత్ శర్మ నాయకత్వంలోని భారత పురుషుల జట్టుకు బీసీసీఐ చెల్లిస్తున్న మ్యాచ్ ఫీజులనే ఇక నుంచి హర్మన్ ప్రీత్ కౌర్ నాయకత్వంలోని

ప్రపంచంలోనే అత్యంత భాగ్యవంతమైన భారత క్రికెట్ బోర్డు అసాధారణ నిర్ణయంతో భారత మహిళా క్రికెటర్ల రొట్టె నిలిగి నేతిలో పడింది. పురుషులతో సమానంగా మహిళలకూ మ్యాచ్ ఫీజు చెల్లించాలని నిర్ణయించడంతో మహిళా క్రికెటర్లు ఇక నుంచి లక్షల రూపాయలు అందుకోనున్నారు.

భారత మహిళా క్రికెట్ కు బంగారు రోజులు!

రిజిస్టర్ చేయించారు. బేగమ్ హమీదా హబీబుల్లా అధ్యక్షురాలు. శర్మ వ్యవస్థాపక కార్యదర్శి. అప్పటి కింకా అధికారికంగా మహిళా క్రికెట్ కు గుర్తింపు లేకున్నా 1970 నుంచే దేశంలో క్రికెట్ ఆడుతున్న యువతులు ఎందరో ఉన్నారు. ప్రోత్సాహం, ఆదరణ లేకున్నా మహిళలు క్రికెట్లో కొనసాగటాన్ని చూసిన మహేంద్ర కుమార్.. మహిళా క్రికెట్ సంఘాన్ని స్థాపించారు. ఏడాదిలో తొమ్మిది మాసాల పాటు మహిళలు క్రికెట్ ఆడుతూ రావడంతో తొలిసారిగా 1973లో మూడు జట్లతో తొలి జాతీయ మహిళా క్రికెట్ టోర్నీని నిర్వహించారు. బాంబే, మహారాష్ట్ర, ఉత్తరప్రదేశ్ జట్లతో ప్రారంభమైన భారత మహిళా క్రికెట్ ను ఇండియన్ రైల్వేస్, ఎయిర్ ఇండియా మరింత ముందుకు తీసుకువెళ్లాయి. ప్రతిభావంతులైన మహిళా క్రికెటర్లను గుర్తించి తమ సంస్థలలో ఉద్యోగాలు ఇవ్వడం ద్వారా ప్రోత్సహించాయి. మ్యాచ్ ఫీజులు నామమాత్రంగానే ఉండేవి.

సమాజం, కట్టుబాట్లు, బాధ్యతలు.. ప్రతిబంధ

ఆదేశాలు జారీ చేసింది. ఐసీసీ ఆదేశాలతో మహిళా క్రికెట్ ను సైతం బీసీసీఐ తనకు అనుబంధంగా చేర్చుకోవడంతో మహిళా క్రికెట్ కు ప్రోత్సాహం, ఆదరణతో పాటు ప్రచారం కూడా గణనీయంగా పెరిగింది. పురుషులతో సమానంగా శిక్షణ, ఇతర సదుపాయాలను కల్పిస్తోంది.

కాసుల వర్షం..

ఇప్పటి వరకూ అరకొరగా వేల రూపాయలు మాత్రమే మ్యాచ్ ఫీజులుగా అందుకుంటున్న భారత మహిళా క్రికెటర్లకు బీసీసీఐ తొలిసారిగా వార్షిక కాంట్రాక్టు విధానం ప్రవేశపెట్టింది. క్రీడాకారుల ప్రతిభ, అనుభవం ప్రాతిపదికగా గ్రేడ్ - ఏ ప్లేయర్లకు ఏడాదికి 50 లక్షల రూపాయలు, గ్రేడ్ - బీ ప్లేయర్లకు 30 లక్షలు, గ్రేడ్ - సీ ప్లేయర్లకు 10 లక్షల రూపాయలు చెల్లిస్తూ వస్తోంది. ఇది కాక, టెస్టులు, వన్డేలు, టీ-20 మ్యాచ్ లకు అదనంగా మ్యాచ్ ఫీజు అందిస్తోంది. అయితే, ఇటీవలే ముంబైలో ముగిసిన బీసీసీఐ 91వ వార్షిక సర్వసభ్య

మహిళా క్రికెటర్లకు చెల్లించాలని నిర్ణయించింది. ఐదు రోజుల టెస్ట్ మ్యాచ్ ఆడిన ఒక్కో మహిళా ప్లేయర్ కు 15 లక్షల రూపాయలు, వన్డే మ్యాచ్ కి 6 లక్షల రూపాయలు, టీ-20 మ్యాచ్ కు 3 లక్షల రూపాయలు మ్యాచ్ ఫీజుగా చెల్లించనున్నారు. 2023 సీజన్ ప్రారంభ మహిళా ఐపీఎల్ వేలం ద్వారా స్టార్ ప్లేయర్లు కోట్ల రూపాయలు కాంట్రాక్టుగా అందుకున్నా ఆశ్చర్యపోనక్కరలేదు.

ఎన్నో విజయాలు

భారత మహిళా జట్టు ఎన్నో అవురూప విజయాలు సాధించాయి. వచ్చే ఏడాది దక్షిణాఫ్రికా వేదికగా జరిగే మహిళా టీ-20 ప్రపంచకప్ లో హర్మన్ ప్రీత్ కౌర్ నాయకత్వంలోని భారత జట్టు సత్తా చాటుకోవాల్సి ఉంది. అంతర్జాతీయ క్రికెట్లో పురుషులతో సమానంగా మహిళా క్రికెటర్లకూ మ్యాచ్ ఫీజు చెల్లిస్తున్న తొలి క్రికెట్ బోర్డు న్యూజిలాండ్ కాగా, ఆ తర్వాతి స్థానంలో బీసీసీఐ నిలిచింది.

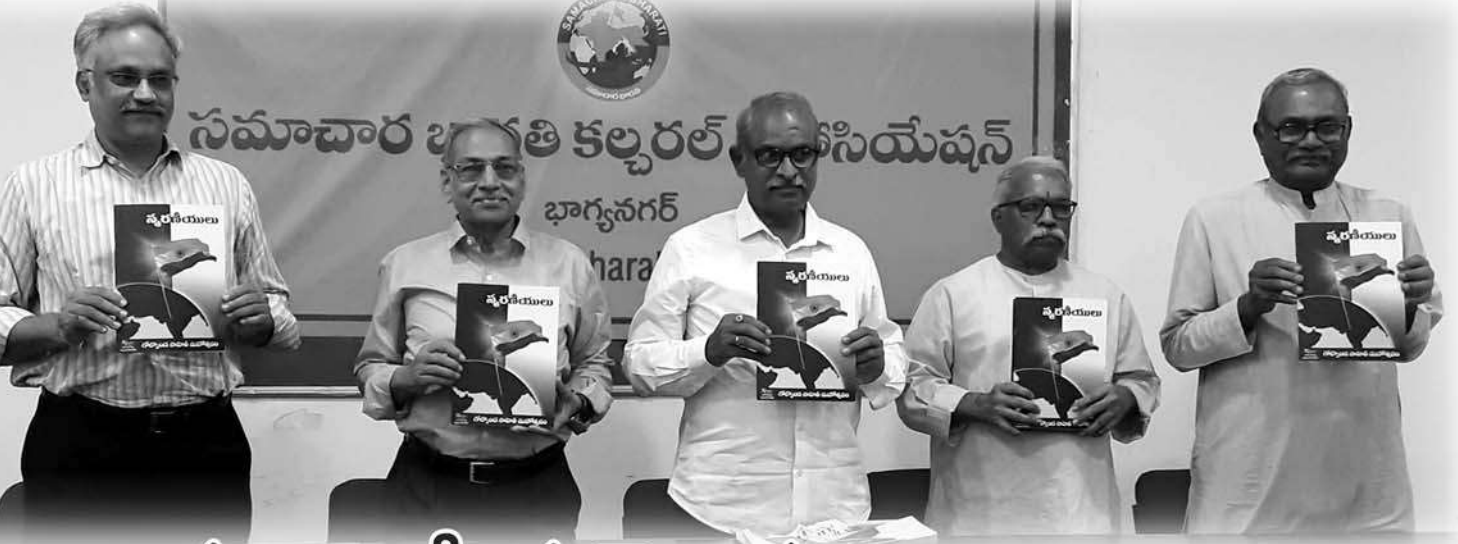
వ్యాసకర్త : సీనియర్ జర్నలిస్ట్

సమాచార భారతి కల్చరల్ సెంటర్

భాగ్యనగర్

harar

వాస్తవాల మీద వెలుగు నింపిన గోల్కొండ ఉత్సవం

ఈ డిసెంబర్ లో మరొక ఉత్సవం: ప్రత్యేక సంచిక ఆవిష్కరణలో వక్తలు

భాగ్యనగర్ : కేశవ మెమోరియల్ కళాశాల (హైదరాబాద్)లో గత సంవత్సరం జరిగిన గోల్కొండ లిటరరీ ఫెస్టివల్ (జీఎల్ఎఫ్)తో చాలా వాస్తవాలు వెలుగులోకి వచ్చాయనీ, ఇంకా ఎన్నో పరిశోధనలు చేసి నిజమైన చరిత్రను రాయవలసి ఉందనీ సాహిత్యోత్సవ కన్వీనర్ ఆచార్య కసిరెడ్డి వెంకటరెడ్డి అన్నారు. 2021 నవంబర్ 20-21 తేదీలలో జరిగిన జీఎల్ఎఫ్ వివరాలతో కూడిన ఒక ప్రత్యేక సంచికను అక్టోబర్ 26న కేశవ మెమోరియల్ కాలేజీలో విడుదల చేశారు. ఈ సందర్భంగా జీఎల్ఎఫ్ వేదికల మీద ఆవిష్కృతమైన పలు అంశాలను వక్తలు సమీక్షించారు. సమాచారభారతి అధ్యక్షులు గోపాల్ రెడ్డి ప్రారంభోపన్యాసం ఇచ్చారు. ఇందిరాగాంధీ హయాంలో మన చరిత్రను చాలా వరకు వక్రీకరించారని అన్నారు. ఇప్పటికైనా మన నిజమైన చరిత్ర సమాజానికి తెలియజేయాల్సిన అవసరం ఉందని అన్నారు. గోపాల్ రెడ్డి, కసిరెడ్డితో పాటు వేదికపై ఉన్న జి. వల్లీశ్వర్, అన్నదానం సుబ్రహ్మణ్యం, నడింపల్లి ఆయుష్ పాల్గొన్నారు.

కర్నూలులో హనుమాన్ దేవాలయంపై జరిపిన పరిశోధనల్లో కాకతీయ సామ్రాజ్యానికి చెందిన రుద్రదేవుడు అలయాన్ని నిర్మించినట్లు ఆధారాలు లభించాయని జీఎల్ఎఫ్ కన్వీనర్ డాక్టర్ కసిరెడ్డి వెంకటరెడ్డి అన్నారు. రుద్రదేవుడు గోల్కొండ కోటను నిర్మించటంతో పాటు వినాయక (హుస్సేన్)సాగర్

కట్ట నిర్మాణాన్ని ప్రారంభించాడని పేర్కొన్నారు. వరంగల్ భద్రకాళి దేవాలయం మొదలైనవి రుద్రదేవుడు నిర్మించినట్లు తెలుస్తోందన్నారు. ప్రసిద్ధ మేడారం సమృక్కు సారక్కు మాలిక్ కాఫర్ సైన్యంతో పోరాడి వీరమరణం పొందారని చరిత్ర చెబుతుందని, ఆ

మచిలీపట్నం: అణు సిద్ధాంతానికి ఆది గురువు భారతదేశమేనని, ప్రపంచానికి నాగరికతను, విజ్ఞానాన్ని నేర్పింది భారతీయులేనని పలువురు వ్యక్తులు పేర్కొన్నారు. మచిలీపట్నంలోని శ్రీ కన్యకా వరమేశ్వరి దేవస్థానంలో ఇటీవల జాగృతి వారపత్రిక దీపావళి ప్రత్యేక సంచిక ఆవిష్కరణ కార్యక్రమం జరిగింది.

ఈ కార్యక్రమానికి మామిడి మురళీకృష్ణ అధ్యక్షత వహించి, ఈ సంచిక ఉపయోగాలను, వ్యాసాల గురించి వివరించారు. ముఖ్యఅతిథిగా పాల్గొన్న మోటమరె బాబా ప్రసాద్ సంచికను ఆవిష్కరించారు.

సవరం వెంకటేశ్వరరావు తదితరులు పుస్తకంలోని అంశాలను పరిచయం చేస్తూ... సనాతన ధర్మంలో గల రుగ్మీదం వ్యవసాయం గురించి కూడా వివరించినట్లు తెలిపారు. ప్రపంచానికి సున్నాను పరిచయం చేసింది భారతీయులేనని ఈ సందర్భంగా పేర్కొన్నారు. పాశ్చాత్యులకు బిలియన్లు, ట్రిలియన్ కన్నా పెద్ద సంఖ్య లేదు.

చరిత్రను వక్రీకరించే ప్రయత్నం జరిగినట్లు తెలుస్తోందని తెలిపారు.

కుతుబ్షాహీల కాలంలో మంత్రులు అక్కన్న, మాదన్నలు కాలువలు, జలాశయాలును చక్కగా నిర్మించిన సంగతి కె.వి.భూపాలరావు పరిశోధనలో తేలిందని వెంకటరెడ్డి వివరించారు. భాగ్యనగరం పేర్ల మూలాలు, అక్కన్న, మాదన్నల దారుణ హత్యల గురించి ఓగేటి అచ్యుతరామ శాస్త్రి రచించారని తెలిపారు. అచ్యుతరామ శాస్త్రి పరిశోధనను కొనసాగించాలని కసిరెడ్డి సూచించారు. తానీషా కాలంలో ఛత్రపతి శివాజీ శ్రీశైలం వెళుతూ గోల్కొండ కోటలో బస చేశారని, ఆ సమయంలో శ్రీరామదాసును జైలులో ఉన్నాడని తెలిపారు. 'యయాతి చరిత్ర' అనే గ్రంథంలో ఆ కాలంలోని అనేక అంశాలను

అణు సిద్ధాంతానికి

మన భారతంలో అంతకన్నా పెద్ద సంఖ్య అక్షోహిణి అనేది ఉందన్నారు. ఇటువంటి 18 అక్షోహిణిలు ఒక ఏకము ఇలా శంఖము, మహా శంఖము వంటి అంకెలు భారతీయుల సొంతమన్నారు. భారత దేశంలో ప్రతి మొక్క ఏదో ఒక వైద్యానికి పనికొచ్చే మొక్కేనని తెలిపారు. ఆధునిక యుగంలో అత్యధికులు

వివరించినట్లు తెలుస్తోందని అన్నారు.

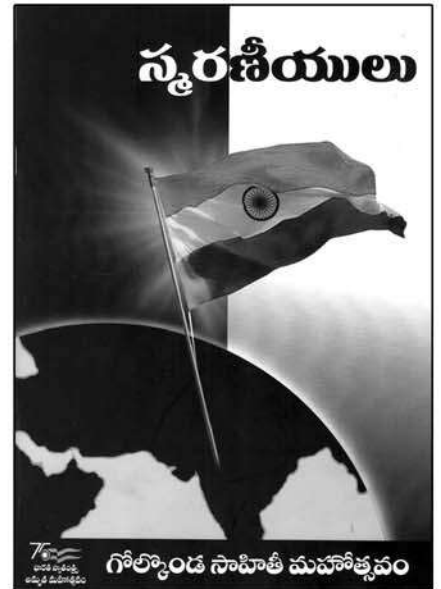
అసఫ్ జాహీలు 1724లో హైదరాబాద్ గా కేంద్రంగా తమ పరిపాలన మొదలుపెట్టి 1948 వరకు కొనసాగారని కసిరెడ్డి తెలిపారు. ఈ సుదీర్ఘ పాలనలో హిందువులు అణచివేతకు గురయ్యారని పేర్కొన్నారు. 6వ నిజాం కాలంలో ఆయన ప్రధాన మంత్రి మహారాజా కిషన్ ప్రసాద్ కొంతవరకు హిందూ వారసత్వాన్ని పరిరక్షించే ప్రయత్నం చేశారని, కిషన్ ప్రసాద్ సలహా మేరకు 6వ నిజాం కొన్ని అభివృద్ధి పనులు చేపట్టారని తెలిపారు. ఆ కాలంలో సురవరం ప్రతాపరెడ్డి 'గోల్కొండ పత్రిక' అనే తెలుగు పత్రికను ప్రారంభించారన్నారు. 7వ నిజాం ప్రధానమంత్రిగా ఉన్న మహారాజా కిషన్ ప్రసాద్ ను తొలగించి ఎన్టీ రుక్మాదేవి పాల్కుడూరిని కసిరెడ్డి గుర్తు చేశారు. దక్షిణ భారతదేశం మధ్యలో పాకిస్తాన్ తరహాలో ఉస్మానిస్తాన్ ఏర్పాటు చేయాలని 7వ నిజాం కలలు కన్నాడని, ఆ కలలను నాటి భారత ప్రభుత్వం విచ్చిన్నం చేసి భారతదేశంలో హైదరాబాద్ ప్రాంతాన్ని అంతర్భాగం చేసిందని గుర్తు చేశారు.

ప్రత్యేక సంచిక కన్వీనర్ వల్లీశ్వర్ మాట్లాడుతూ, నాటి ప్రజల త్యాగాలను స్మరించుకోవాల్సిన బాధ్యత మనపై ఉన్నందున ఈ సావనీర్ కు 'స్మరణీయులు' అనే శీర్షిక పెట్టినట్లు తెలిపారు. సమాచార భారతి, ఇతిహాస సంకలన సమితి, ప్రజ్ఞాభారతి, సంస్కార భారతి వంటి అనేక సంస్థల కృషితో ఈ సావనీర్ ను తయారు చేశామన్నారు. సావనీర్ ముద్రణకు సహకరించిన ఎమెస్కో విజయకుమార్ కు వల్లీశ్వర్ కృతజ్ఞతలు తెలిపారు.

ఆజాద్ కా అమృత్ మహోత్సవ్ లో జీఎల్ఎఫ్ భాగం కావటం సంతోషంగా ఉందని ఇతిహాస సంకలన సమితి తరుపున పాల్గొన్న వేదుల నరసింహం అన్నారు. గత సంవత్సరం ఉత్సవం ఇచ్చిన అనుభవాల నుండి నేర్చుకుని భవిష్యత్తులో నిర్వహించబోయే జీఎల్ఎఫ్ లో మరింత చురుగ్గా పాల్గొంటామని ఎం. రాజేష్ (ప్రజ్ఞాభారతి) తెలిపారు. జీఎల్ఎఫ్ లో సంస్కార భారతిని భాగస్వామిని చేసినందుకు శివాజీ ధన్యవాదాలు తెలియచేశారు. అనేక సంస్థల సహకారంతో జీఎల్ఎఫ్ ఘనవిజయం సాధించిందని ప్రధాన వక్తగా పాల్గొన్న డా॥ అన్నదానం సుబ్రహ్మణ్యం అన్నారు. సాహిత్యం అనేది ఆయా సమయాల్లో ఉండే సామాజిక పరిస్థితులను, స్ఫూర్తిని ప్రతిబింబిస్తుందని తెలిపారు. ఈ ఉత్సవంతో మొదలైన సాహితీధార ఇలాగే కొనసాగాలని, అందుకు తగినట్లు భవిష్యత్తు కార్యచరణ చేసుకోవాలని సూచించారు.

సాహిత్యానికి గొప్ప శక్తి ఉందని అది సమాజంలో అన్ని రంగాలను స్పృశిస్తూ గొప్ప సాహితీ వేత్తలను సమాజానికి పరిచయం చేయగలదని, వారి రచనలతో జాతీయ స్ఫూర్తి రగల్గుడమే కాకుండా సమాజానికి దిశా నిర్దేశం చేయగలదని అన్నారు. ఈ ప్రత్యేక సంచిక సమాజానికి అవసరమైన దిశానిర్దేశం చేయడంలో కూడా సహాయపడుతుందన్నారు. సంచికను విడుదల చేసిన వల్లీశ్వర్, కసిరెడ్డిలను అన్నదానం సుబ్రహ్మణ్యం అభినందించారు.

క్షేత్ర ప్రచార ప్రముఖ్ నడింపల్లి ఆయుష్ మాట్లాడుతూ హిందూ చరిత్ర, సంస్కృతిని కించపరచడం, వక్రీకరించడం వెనుక ఉన్న వ్యూహాన్ని అర్థం

చేసుకోవాలని కోరారు. కొన్ని ఎన్టీవోలు, మీడియా, విద్యాసంస్థల ద్వారా కొన్ని విభజన వ్యక్తులను హఠాత్తుగా వెలుగులోకి తీసుకు రావడం వెనుక అంతర్జాతీయ కుట్ర కనిపిస్తోందని తెలిపారు. ఇంటర్నెట్, బ్లాగులు, వ్లాగ్లు, కాలమ్లు, మీమ్లు, షార్ట్ వీడియోలు, ఫిల్మ్లు, స్క్రిట్లు మొదలైన వాటి ఆవిర్భావంతో ఈ రోజు కంటెంట్ వివిధ ఫార్మాట్లలో రూపొందుతున్నదని అన్నారు. తాము నిజమైన చరిత్రలను వెలుగులోకి తీసుకొనే వచ్చే థీమ్ ను తీసుకున్నామని, అందుకు జీఎల్ఎఫ్ వేదిక అయిందని అన్నారు. ఇప్పుడు డిసెంబర్ 2022లో గోల్కొండ లిబరరీ ఫెస్టివల్ ను నిర్వహించ దానికి చొరవ తీసుకున్నామని తెలిపారు. జరగబోయే కార్యక్రమం ప్రధానంగా హిందీ భాష కేంద్రంగా ఉంటుందని తెలిపారు.

నిజాంల కాలంలో హైదరాబాద్ ప్రాంతానికి చెందిన పరిపాలన వర్షియన్, అరబిక్ భాషలలో జరిగిందని, తాము వర్షియన్, అరబిక్ భాషలలో ఉన్న అసలు పత్రాలపై కూడా పరిశోధన చేయాలని అనుకుంటున్నామని అన్నారు. 700 సంవత్సరాల దక్కన్ చరిత్రను, పోరాటాన్ని వెలికి తీసి అక్కన్న మాదన్నలాంటి మహనీయుల నుంచి స్ఫూర్తి పొందాలని అన్నారు. మహారాష్ట్ర ప్రాంతాన్ని పాలించిన హిందూ రాజుల చరిత్రను వెలుగులోకి తెచ్చారని, సమాజంలో వారిపట్ల అవగాహన కల్పించారని తెలిపారు. మరిచిపోయిన ఈ చరిత్రలను వెలుగులోకి తెచ్చేందుకు, సమాజంలో అవగాహన కలిగించే ఆలోచనను పెంపొందించడానికి సాహిత్య ఉత్సవాలు నిర్వహిస్తున్నామన్నారు. గోల్కొండ లిబరరీ ఫెస్టివల్ లో పాల్గొన్న ప్రెస్ ఇన్ ఫర్మేషన్ బ్యూరో వారికి కృతజ్ఞతలు తెలిపారు. కార్యక్రమంలో పాల్గొన్న వారందరికీ కల్యాణ్ చక్రవర్తి ధన్యవాదాలు తెలిపి కార్యక్రమాన్ని ముగించారు.

ఆది గురువు భారతదేశమే

జాగృతి దీపావళి ప్రత్యేక సంచిక అవిష్కరణ సభలో వక్తలు

వాట్సాప్, యూట్యూబ్ లకు పరిమితమైనవారికి ఈ తరుణంలో జాగృతి దీపావళి ప్రత్యేక సంచిక ఒక చికిత్స లాంటివని వివరించారు. సోషల్ మీడియా ఎంత విస్తృతమైనా, ఎంత అందుబాటులో ఉన్నా పుస్తక పఠనం ప్రతీ ఒక్కరికి అవసరమని వక్తలు అభిప్రాయపడ్డారు. చంద్రశేఖర్ వందన సమర్పణతో

కార్యక్రమం ముగిసింది. రాష్ట్రీయ స్వయంసేవక్ సంఘ్ (ఆర్ఎస్ఎస్) స్థానిక శాఖ ఆధ్వర్యంలో జరిగిన ఈ కార్యక్రమంలో నగర సంఘచాలక్ చిట్టా శ్రీవారి, డాక్టర్ ధన్వంతరి ఆచార్య, పలువురు సాహిత్యవేత్తలు, జాగృతి పాఠకులు పాల్గొన్నారు.

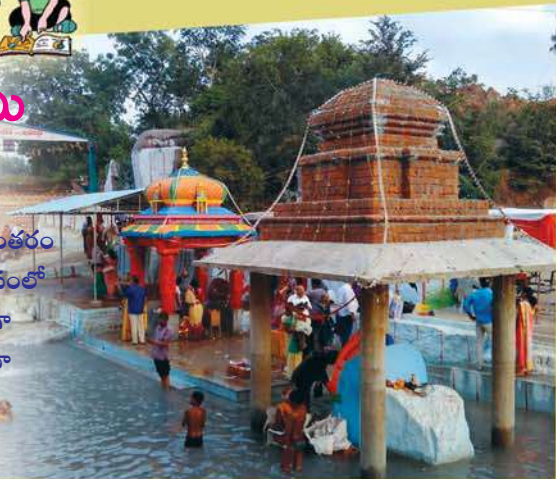

తెలుసుకుందాం

బుగ్గ రామలింగేశ్వరస్వామి ఆలయం - ఆరుట్ల

రంగారెడ్డి జిల్లా మంచాల మండలం ఆరుట్ల గ్రామంలో ఈ ఆలయం ఉంది. నిరంతరం పారే సెలయేటి చెంతన లింగేశ్వరుడు స్వయంభువుగా కొలువై ఉన్నారు. అరణ్యవాసంలో ఉన్న రాముడికి శివుడు ప్రత్యక్షమైన చోటు కాబట్టే ఇక్కడి స్వామి రామలింగేశ్వరుడిగా వెలిశాడని ప్రతీతి. అడవిలో పుట్టే ఈ ప్రవాహం శివుడిని అభిషేకించడానికే పుట్టిందా అన్నట్లు తూర్పు నుంచి పడమరకు ప్రవహించి తిరిగి అడవిలో ప్రవేశించి అదృశ్యమవుతుంది. ఏటా కార్తికమాసంలో ఇక్కడ జాతర వైభవంగా నిర్వహిస్తారు.

కథ

ఎవరు మంత్రి?

అనగనగా ఒక రాజు. ఆయన వద్ద ఎంతో తెలివిపరుడైన రంగయ్య అనే వ్యక్తి ప్రధానమంత్రిగా పనిచేస్తున్నాడు.

అయితే రంగయ్యకు వయసైపోయింది. పదవీ విరమణకు దగ్గరలో ఉన్నాడు.

దీంతో తదుపరి ప్రధానమంత్రిగా ఎవరిని నియమించాలో రాజుగారికి తోచడం లేదు.

రంగయ్య వద్ద ముగ్గురు ఉపమంత్రిలు ఉన్నారు. వారిలో నుంచే ఒకరిని ప్రధానమంత్రిగా నియమించాలని రాజు

నిర్ణయించుకున్నారు.

అయితే, ఆ ముగ్గురికి ఒక పోటీ పెట్టి ప్రధాని పదవికి ఎవరు అర్హులో ఎంపిక చేయవచ్చని రాజు అనుకున్నారు.

కొన్ని రోజులు గడిచాక రాజు సవరివారంగా నదీ తీరానికి వెళ్లాడు. ఆయన వెంట ఉప ప్రధానులు ముగ్గురూ ఉన్నారు.

అందరూ నది ఒడ్డున కూర్చుని సరదాగా కాలక్షేపం చేస్తూండగా రాజు నది ఎగువకు చూసి 'నీటిలో ఏదో కొట్టుకు వస్తున్నది. అదేమిటై ఉంటుంది?' అన్నాడు

పద్యం

ఊరక సజ్జనుండొదిగి యుండిననైన దురాత్మకుండు ని
ష్కారణ మోర్వలేక అపకారము చేయుట వాని విద్యగా
చీరలు నూరుటంకములు చేసిడివైనను పెట్టెనుండగా
చేరి చినింగిపో గొరుకు చిమ్మట కేమి ఫలంబు? భాస్కరా!

భావం : భాస్కరా! ఎంతో విలువైన బట్టల్ని కూడా చిమ్మట పురుగు కొరికి పాడుచేస్తుంది. దానివల్ల ఆ పురుగుకి ఏమి లాభం లేదు. వాటికి పాడు చెయ్యటం ఒక స్వభావం. అలాగే ఎవ్వరినీ ఏమీ అనక తన ఇంట తానున్న సజ్జనుణ్ణి నిష్కారణంగా దుర్బనుడు అపకారం చేసి బాధ పెడతాడు. వాడికి వచ్చే లాభం ఏమీ లేదు. అది చెడ్డవాని గుణం.

సూక్తిరత్నం

'యథా రాజా తథా ప్రజాః'

రాజు ధర్మిణి ధర్మిష్ఠాః పా పే పాపపరాః సదా
రాజాన మనువర్తంతే యథా రాజా తథా ప్రజాః

భావం : పాలకులు ధర్మమార్గంలో ఉంటే ప్రజలు (పాలితులు) ధర్మంగానే నడుచుకుంటారు. పాలకులు పాపిష్టులైతే ప్రజలూ దుర్మార్గాములుగానే ఉంటారు. పాలకులను బట్టే పాలితులు నడచుకుంటారు.

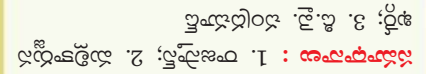
జ త ప ర చం డి

ఇక్కడున్న పదాలకు పక్కనున్న పదాల్లో ఏవి సరిపోతాయో కనుక్కోండి.

ఉత్తరం	ఈశాన్యం
తూర్పు	ఆగ్నేయం
వాయువ్యం	దక్షిణం
నైరుతి	పడమర

‘ఁయ్యొక్కొ-ఁయ్యొక్కొ
‘ఁయ్యొక్కొ-‘ఁయ్యొక్కొ
‘ఁయ్యొక్కొ-‘ఁయ్యొక్కొ : యొక్కొక్కొక్కొ

జనరల్ నోట్స్

నిరాడంబరంగానూ,
ఆశయాలు ఉన్నతంగానూ
ఉండాలి!

ఇప్పుడు మీ కోసం
సరికొత్త ప్యాకింగ్ లో
సరికొత్త రుచులతో

మేషం : అశ్విని, భరణి, కృత్తిక 1వ పాదం

నిరుద్యోగులకు శుభవార్తలు. వాహనాలు, స్థలాలు కొంటారు. కుటుంబ సభ్యుల చేయూతతో ముందడుగు వేస్తారు. ఆరోగ్యం మెరుగ్గా ఉంటుంది. ఉద్యోగాలలో కీలక మార్పులు జరుగుతాయి. రాజకీయవేత్తలు ఉత్సాహంగా ముందుకు సాగుతారు. రచయితలు, క్రీడాకారుల యత్నాలు సఫలం. 12, 13 తేదీల్లో వృధా ఖర్చులు. సోదరులతో కలహాలు. దత్తాత్రేయుని పూజించండి.

వృషభం : కృత్తిక 2,3,4 పాదాలు, రోహిణి, మృగశిర 1,2 పాదాలు

ఒక దీర్ఘకాలిక సమస్య పరిష్కారం. వాహనాలు, స్థలాలు కొంటారు. ఎంతోకాలంగా రావలసిన సొమ్ము అందుతుంది. రుణబాధలు తొలగుతాయి. వివాహ యత్నాలు సానుకూలం. భాగస్వామ్య వ్యాపారాలు పుంజుకుంటాయి. ఉద్యోగులకు విధుల్లో నూతనోత్సాహం. కళాకారులకు అవకాశాలు. శాస్త్రవేత్తలు, వైద్యులకు విజయాలు. 7,8 తేదీలలో దూర ప్రయాణాలు. మనశ్శాంతి లోపిస్తుంది. శ్రీకృష్ణాష్టకం పఠించండి.

మిథునం : మృగశిర 3, 4 పాదాలు, ఆర్ద్ర, పునర్వసు 1, 2, 3 పాదాలు

ఇంతకాలం పడిన కష్టం ఫలిస్తుంది. ముఖ్యమైన కార్యక్రమాలు విజయవంతంగా సాగుతాయి. నిరుద్యోగులకు కొంత ఊరట. రావలసిన సొమ్ము కొంత జాప్యం జరిగినా అవసరాలకు లోబడి రాదు. వ్యాపారాలు పురోగతిలో సాగుతాయి. ఉద్యోగులకు హోదాలు దక్కుతాయి. కళాకారులు, క్రీడాకారులకు ఆహ్వానాలు. 9,10 తేదీలలో వ్యయ ప్రయాసలు. అనుకోని ప్రయాణాలు. శ్రీ లలితాదేవి స్తుతి మంచిది.

కర్కాటకం : పునర్వసు 4వ పాదం, పుష్యమి, ఆశ్లేష

దూరప్రాంతాల నుంచి విలువైన సమాచారం. పేరుకుపోయిన బాకీలు సైతం చాలావరకు అందుతాయి. నమన్యలు చాచకక్యంగా పరిష్కరించుకుంటారు. వ్యాపారాలలో అనుకోని లాభాలు. ఉద్యోగాలలో ఒడుదుడుకులు తొలగుతాయి. రాజకీయవేత్తల యత్నాలలో పురోగతి కనిపిస్తుంది. 11,12 తేదీల్లో దూరప్రయాణాలు. ఒప్పందాలు వాయిదా. శ్రీ గణనాయాష్టకం పఠించండి.

సింహం : మఖ, పుబ్బ, ఉత్తర 1వ పాదం

ఆరోగ్య విషయంలో చికాకులు ఎదురుకావచ్చు. వ్యాపారాలలో లాభాలు అందుతాయి. భాగస్వాముల నుంచి ప్రోత్సాహం. ఉద్యోగాలలో చిక్కులు అధిగమించి ముందడుగు వేస్తారు. కళాకారులకు నూతనోత్సాహం. క్రీడాకారులకు అంచనాలు నిజం కాగలవు. 7,8 తేదీల్లో మానసిక ఆందోళన. కొన్ని సమస్యలు ఎదురవుతాయి. శివాష్టకం పఠించండి.

కన్య : ఉత్తర 2, 3, 4 పాదాలు, హస్త, చిత్త 1,2 పాదాలు

వాహనాలు కొంటారు. కుటుంబంలోని అందరితోనూ సఖ్యత నెలకొంటుంది. ఆరోగ్యం మరింత మెరుగ్గా ఉంటుంది. చేపట్టిన కొత్త వ్యాపారాలు పుంజుకుంటాయి. ఉద్యోగాలలో మీ సత్తా చాటుకుని విజయాలు సాధిస్తారు. కళాకారులకు శుభవార్తలు అందుతాయి. క్రీడాకారులు, వైద్యుల ఆశలు నెరవేరతాయి. 8,9 తేదీలలో ఆకస్మిక ప్రయాణాలు. ఖర్చులు అధికం. రాజరాజేశ్వరి అష్టకం పఠించండి.

తుల : చిత్త 3,4 పాదాలు, స్వాతి, విశాఖ 1,2,3 పాదాలు

ముఖ్యమైన కార్యక్రమాలను నకాలంలో పూర్తిచేస్తారు. భూ వివాదాల పరిష్కారం. విద్యార్థులు ఫలితాలు దక్కించుకుంటారు. రావలసిన సొమ్ము అంది ఎటువంటి అవసరమైనా తట్టుకుంటారు. ఒకరి ఆరోగ్యంపై కొంత కలత చెందుతారు. వ్యాపారాలలో ముందడుగు వేస్తారు. ఉద్యోగ విధుల్లో ప్రతిబంధకాలు తొలగుతాయి. 10,11 తేదీల్లో శ్రమ తప్పదు. అనుకోని ధన వ్యయం. సూర్యాష్టకం పఠించండి.

వృశ్చికం : విశాఖ 4వ పాదం, అనూరాధ, జ్యేష్ఠ

ఆస్తి వివాదాలు తీరతాయి. వాహనాలు, గృహం కొనుగోలు చేస్తారు. ఆదాయానికి ఇబ్బంది ఉండదు. తరచూ ధనప్రాప్తి. ఆస్తి ఒప్పందాల ద్వారా లబ్ధి చేకూరుతుంది. ఉద్యోగులు ఉన్నత స్థితి చేరుకుంటారు. కళాకారులకు అనుకోని అవకాశాలు. క్రీడాకారులు, పరిశోధకులకు అనుకూల సమాచారం. 12, 13 తేదీల్లో స్నేహితులతో విభేదాలు. మానసిక ఆందోళన. దత్తాత్రేయుని పూజించండి.

ధనుస్సు : మూల, పూర్వాషాఢ, ఉత్తరాషాఢ 1వ పాదం

కార్యక్రమాలు కొంత నిదానించినా ఎట్టకేలకు

సింహంభట్ల సుబ్బారావు
6300674054

పూర్తిచేస్తారు. రావలసిన సొమ్ము అందుతుంది. ఆరోగ్యపరంగా ఇబ్బంది కలిగినా ఉపశమనం పొందుతారు. ఉద్యోగాలలో చిత్రమైన మార్పులు జరుగుతాయి. సాంకేతిక వర్గాలకు అన్ని విధాలా కలసివస్తుంది. పరిశోధకులు, రచయితలు సంతోషంగా గడుపుతారు. 7,8 తేదీల్లో కుటుంబంలో కలహాలు. ఆరోగ్య సమస్యలు. హనుమాన్ ఛాలీసా పఠించండి.

మకరం : ఉత్తరాషాఢ 2,3,4 పాదాలు, శ్రవణం, ధనిష్ఠ 1, 2 పాదాలు

చేపట్టిన కార్యక్రమాలు సజావుగా సాగుతాయి. ఇళ్లు, వాహనాలు కొంటారు. నిరుద్యోగులకు ఇంట ర్యూలలో విజయం. ఆస్తి వ్యవహారాలలో చిక్కులు తొలగుతాయి. అస్తుల క్రయవిక్రయాల ద్వారా లాభాలు. ఆరోగ్యం మెరుగ్గా ఉంటుంది. వ్యాపారాలలో ఒడుదుడుకులు తొలగుతాయి. 9,10 తేదీల్లో వృధా ఖర్చులు. మనశ్శాంతి లోపిస్తుంది. వేంకటేశ్వర స్వామిని పూజించండి.

కుంభం : ధనిష్ఠ 3,4 పాదాలు, శతభిషం, పూర్వాభాద్ర 1,2,3 పాదాలు

యత్నకార్యసిద్ధి. విద్యార్థులకు అనుకూల ఫలితాలు. స్థిరాస్తి విషయంలో సమస్యలు అధిగమిస్తారు. దీర్ఘకాలిక శారీరక రుగ్మతలు తొలగుతాయి. వ్యాపారులకు కొత్త పెట్టుబడులు సమకూరి విస్తరిస్తారు. ఉద్యోగాలలో స్తబ్ధత తొలగుతుంది. వైద్యులు, సాంకేతికవర్గాల కృషి ఫలిస్తుంది. 9,10 తేదీల్లో స్నేహితులతో విభేదాలు. నిర్ణయాలలో మార్పులు. లింగాష్టకం పఠించండి.

మీనం : పూర్వాభాద్ర 4వ పాదం, ఉత్తరాభాద్ర, రేవతి

అలోచనలు స్థిరంగా సాగవు. ఆదాయం కొంత తగ్గి అప్పుల కోసం యత్నిస్తారు. కుటుంబ సమస్యలు సహనానికి పరీక్షగా నిలుస్తాయి. మీపై కొందరు అపవాదులు మోపవచ్చు. అప్రమత్తత అవసరం. ఆరోగ్యంపై శ్రద్ధ చూపండి. ఉద్యోగులకు అదనపు బాధ్యతలు. వ్యవసాయదారులు, రచయితలకు ఉత్సాహవంతంగా గడుస్తుంది. 8, 9 తేదీల్లో శుభవార్తలు. వాహన యోగం. సృసింహ స్తోత్రం పఠించండి.

అధారాలు

అడ్డం

1. దీపావళి అమావాస్యకు ముందురోజు (7)
6. పడవ (2)
7. తునుక, పెద్ద భూభాగము (3)
9. పేచీ, మోసము (4)
11. వేగముగల, త్వరితమైన (4)
12. చంద్రజ్యోతి, ఓ బాణ సంచా (3)
14. దేవునికి నైవేద్యం పెట్టి తినేది (3)
19. అటుగా జక్కువ పట్ట (4)
20. అవివాహిత (2)
21. కైవల్యం, వైకుంఠం (5)
22. యుద్ధంతో మొదలు ఓ స్త్రీ (3)
24. పండుగకు నూతనంగా కొందరు కట్టుకునేవి (3)
25. తొమ్మిదవ నందుని భార్య శూదస్త్రీ (2)
27. దివిటీ, వాసనలేని బెంగుళూరు మల్లెపువ్వు (3)
29. కుసుమము (2)
30. ఒకప్పుటి చెన్నై (3)

నిలువు :

1. క్రొత్తదనం, నవ్యత (3)
2. తలుపు (3)
3. ఒక భాష కర్ణాటక వైష్ (2)
4. భీష్ముని గెలవడానికి అర్జునుడు అడ్డం పెట్టుకున్నది (3)
5. పశ్చిమ చాళుక్యుల ఒకనాటి రాజధాని వాడ లేదు (3)
6. క్షురకుడు (3)
8. గండు కోయిల (3)
10. వ్యాపారం ఏదయినా ఇలాంటిదే కోరుకుంటారు (4)
11. అడుగునుంచి అన్నమే గానీ వత్తు ఎగిరిపోయింది (2)
13. నక్షత్రం (2)
15. చర్మ, ప్రస్తావనరూప సంభాషణం (3)
16. నేలమీద తిరిగే కాంతి చక్రం ఈ బాణ సంచా (3)
17. ఇదీ వెలుగులు రువ్వే ఒక బాణ సంచాయే చేదు కాయతో మొదలు (5)
18. సంతోషమే (4)
19. చలనం, వణుకు (3)
21. కార్యము (2)
22. అలసట, బడలిక (3)
23. చోరుడు (2)
26. లక్ష్మి (2)
27. సొమ్ము (2)
28. మరక (2)

మా చిరునామా : పదరసం, జాగృతి వారపత్రిక, 3-4-228/4/1, కాచిగూడ, హైదరాబాద్-27

పదరసం-389

	1		2		3		4		5
6									
9		10				11			
				12	13				
	14						15		16
17				18		19			
20			21						
		22						23	
24				25	26		27		28
		29			30				

పదరసం - 389

పేరు :

చిరునామా:.....

పిన్ కోడ్ : మొబైల్ :

సమాధానాలను పైగడులలో పూరించి, కత్తిరించి కవర్ పై పదరసం నెం. వేసి 2022 నవంబర్ 21 లోగా జాగృతికి పంపండి. సరైన సమాధానాలు రాసిన వారిని విజేతలుగా ప్రకటిస్తాం. ఒకరిని లాటరీ ద్వారా ఎంపికచేసి నగదు బహుమతి అందజేస్తాం. తుది నిర్ణయం జాగృతి యాజమాన్యందే.

పదరసం - 385 సమాధానాలు

1 ము	2 హా	3 సిం	4 గాం	5 థీ	6 వి	7 ష	8 ము
9 ప్లా	10 ష	11 గా	12 ర	13 డీ	14 పీ	15 తు	16 ష
17 బు	18 ష	19 ర	20 ష	21 వం	22 ట	23 సా	24 ల
25 ము	26 ష	27 ము	28 ము	29 ము	30 ష	31 వి	32 ష
33 ఆ	34 ర	35 ష	36 ము	37 రు	38 కు	39 బు	40 ష
41 జం	42 కు	43 ష	44 ము	45 ష	46 బా	47 లి	48 ష
49 డి	50 ష	51 ము	52 ష	53 ష	54 ష	55 ష	56 ష
57 ష	58 ము	59 ష	60 ష	61 ష	62 ష	63 ష	64 ష
65 ష	66 ష	67 ష	68 ష	69 ష	70 ష	71 ష	72 ష
73 ష	74 ష	75 ష	76 ష	77 ష	78 ష	79 ష	80 ష
81 ష	82 ష	83 ష	84 ష	85 ష	86 ష	87 ష	88 ష
89 ష	90 ష	91 ష	92 ష	93 ష	94 ష	95 ష	96 ష
97 ష	98 ష	99 ష	100 ష	101 ష	102 ష	103 ష	104 ష

విజేతలు: జి.సీతామహాలక్ష్మి, ఎం.విజయలక్ష్మి, పి.రాజేశ్వర్ రావు, టి.శ్రీచరణ్, సి.గిరిజా శంకరరావు -హైదరాబాద్, వి.ఆర్.రావు-సైదాబాద్, ఐ.పద్మ, బి.అలివేల-యాదాద్రి, టి.సుబ్రహ్మణ్యం, టి.జ్యోతి-నెల్లూరు, సి.హెచ్.దేవలక్ష్మి-నిర్మల్, ఎస్.భావ్యశ్రీ-ఒంగోలు, ఎస్.రాజు-కర్నూలు, వి.ఉమామహేశ్వరశర్మ -అనంతపురం, కె.అల్లీరాణి-తిరుపతి, డా||వై.అపర్ణ, ఎ.అప్పారావు, ఎ.లక్ష్మి, ఎన్.వెంకట సత్యనారాయణ-విశాఖపట్నం, సి.హెచ్.స్వర్ణలత-గుంటూరు, ఆర్.శేషు -తూర్పుగోదావరి, వి.భాస్కరయ్య-చెన్నై.

విజేత: కె.అల్లీరాణి-తిరుపతి

ఈ యేడాది దీపావళి కానుకగా భిన్నమైన చిత్రాలు బాక్సాఫీస్ దగ్గర సందడి చేశాయి. స్వర్ణలంకను చేరడానికి శ్రీరాముడు నిర్మించిన రామసేతు నేపథ్యంలో అక్షయ్ కుమార్ హిందీలో 'రామ్ సేతు' అనే చిత్రాన్ని చేశాడు. అలానే హిందూ పద పాదపాహి శివాజీ మహారాజ్ ప్రధాన అనుయాయి బాజీ ప్రభు దేశ్ పాండే జీవిత కథ ఆధారంగా మరాఠీలో 'హరహర మహాదేవ్' చిత్రం రూపుదిద్దుకుంది. ఈ రెండు సినిమాలు తెలుగులో అనువాదమై అక్టోబర్ 25న విడుదలయ్యాయి. అలానే ఆ వారాంతంలో మరో ఏడు సినిమాలు జనం ముందుకు వచ్చాయి. అందులో చెప్పుకోదగ్గవి మలయాళ చిత్రం 'చిక్కుతిరి రీమేక్' అయిన 'అందరూ బాగుండాలి' అందులో నేనుండాలి', చైనీస్ చిత్రం 'గెట్టింగ్ హోమ్'కు ఫ్రీమేక్ గా వచ్చిన 'అనుకోని ప్రయాణం'.

సినియర్ కమెడియన్ అలీ నటించి, నిర్మించిన సినిమా 'అందరూ బాగుండాలి' అందులో నేనుండాలి'. ఈ మలయాళ రీమేక్ షూటింగ్ ఎప్పుడో పూర్తయిపోయింది. అయితే విడుదల విషయంలో బోలెడంత జాప్యం జరిగింది. థియేటర్లలో సినిమాను రిలీజ్ చేయాలని అలీ తొలుత భావించినా, ఆ తర్వాత మనసు మార్చుకుని ఆహా ఓటీటీ ద్వారా వీక్షకుల ముందుకు తీసుకొచ్చారు. ఇది తెలివైన నిర్ణయం. ఎందుకంటే, చిన్న పాయింట్ తో తెరకెక్కిన ఈ సినిమాను థియేటర్లలో చూడటానికి జనాలకు ఓపిక ఉండాలి. ఆ పాయింట్ కనెక్ట్ అయితే ఓకే కానీ లేకపోతే విమర్శలు తప్పవు. ఇది ఈ జనరేషన్ మూవీ. ప్రతి ఒక్కరి చేతిలోకి సెల్ ఫోన్ వచ్చిన తర్వాత సెల్ ఫోన్లు తీసుకోవడం, వాటిని సోషల్ మీడియాలో పోస్ట్ చేయడం అలవాటుగా మారింది. అంతవరకూ ఇబ్బంది లేదు. కానీ ముక్కా ముఖం తెలియని వ్యక్తుల ఫోటోలను, వీడియోలను సోషల్ మీడియాలో పోస్ట్ చేస్తేనే ఒక్కోసారి ఊహించని పరిణామాలను ఎదుర్కోవాల్సి వస్తుంది. ఇదే పాయింట్ మీద తెరకెక్కింది 'అందరూ బాగుండాలి' అందులో నేనుండాలి' సినిమా. ఇందులో ప్రధాన పాత్రధారి శ్రీనివాస్ (నరేష్) మూగవాడు. మూవీ టైటిల్ ఇతని మనస్తత్వాన్ని తెలియజేస్తేనే. అలాంటి వ్యక్తి ఓ రోజున అలసి సొలసి మెట్రో రైల్వే నిద్రలోకి జారిపోతే, దానిని సమీర్ (అలీ) ఫోటో తీసి, తాగి మెట్రోలో పడుకున్నట్టుగా

ఒకటి రీమేక్... మరొకటి ఫ్రీమేక్!

భావించి సోషల్ మీడియాలో పోస్ట్ చేస్తాడు. సమీర్ చేసిన ఈ పని కారణంగా శ్రీనివాసరావు ఉద్యోగం పోవడమే కాదు, అతని కుటుంబం అనేకానేక ఇబ్బందుల్లో పడుతుంది. దాని నుండి అతను ఎలా బయటకు వచ్చాడు? తగదుసమ్మా అంటూ పరాయి మనిషి వ్యక్తిగత జీవితంలోకి చొరబడి చేసిన తప్పు వల్ల సమీర్ ఎలాంటి మూల్యం చెల్లించాడన్నది మిగతా కథ. యువతను సున్నితంగా హెచ్చరించే సరదా సినిమా ఇది. అయితే... ఇంత చిన్న పాయింట్ ను రెండు గంటల సినిమాగా మలచడంలో దర్శకుడు శ్రీపురం కిరణ్ విఫలమయ్యాడు. మూగవాడిగా నరేష్, సెల్ ఫోన్ పిచ్చిగా అలీ బాగానే నటించారు. దీనికి నిర్మాత కూడా అలీనే కాబట్టి అతని పాత్ర మీద ఒకటి రెండు పాటలూ పెట్టుకున్నాడు. ఓటీటీలో ఉంది కాబట్టి సరదాగా ఓసారి చూడొచ్చు.

ఈ వారం వచ్చిన సినిమాల్లో చర్చించుకోదగ్గ మరొకటి 'అనుకోని ప్రయాణం'. రాజేంద్ర ప్రసాద్, నరసింహరాజు ప్రధాన పాత్రలు పోషించిన ఈ సినిమా ద్వారా వెంకటేశ్ పెదిరెడ్డ దర్శకుడిగా పరిచయమయ్యాడు. రాజమండ్రికి చెందిన రాజు, తన స్నేహితుడు ప్రసాద్ తో కలిసి భువనేశ్వర్ లోని ఓ కన్స్ట్రక్షన్ కంపెనీలో డ్రైవ్ లేబర్ గా పనిచేస్తుంటాడు. ప్రసాద్ కు తన అనే వాళ్లెవరూ ఉండరు. కానీ రాజుకు ఓ కుటుంబం ఉంటుంది. ఒకవేళ తాను చనిపోతే అనాథగా అంత్యక్రియలు చేయొద్దని, శవాన్ని ఊరు తీసుకెళ్లమని, చివరిచూపు కోసం ఎంతోమంది ఎదురుచూస్తుంటారని రాజు ఒకానొక సందర్భంలో ప్రసాద్ కు చెబుతాడు. ఆ

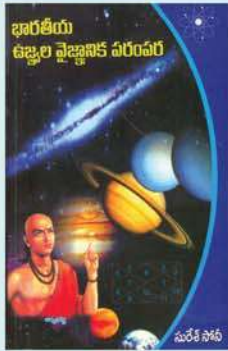
తర్వాత కొద్ది రోజులకే గుండెపోటుతో రాజు చనిపోతాడు. స్నేహితుడి శవాన్ని అతని సొంతవూరు తీసుకెళ్లి కుటుంబ సభ్యులకు అందించే బాధ్యతను భుజానకెత్తుకుంటాడు ప్రసాద్. అయితే శవాన్ని ఆంబులెన్స్ లో తీసుకెళ్లేంత డబ్బులు ఉండవు. అదే సమయంలో మరో పక్క కరోనా కారణంగా జనతా కర్ఫ్యూ మొదలవుతుంది. ఇలాంటి క్లిష్టపరిస్థితుల్లో స్నేహితుడి శవాన్ని ప్రసాద్ ఎలా ఆ గ్రామం చేర్చాడు? అక్కడ ఎలాంటి పరిణామాలను ఎదుర్కొన్నాడు? అనేది మిగతా కథ.

పారిశ్రామికీకరణ నేపథ్యంలో పల్లెలు వదిలి నగరాలకు చేరుతున్న కూలీల దీనగాథను తెలియజేస్తూ 2007లో చైనీస్ డైరెక్టర్ ర్భూంగ్ యాంగ్ 'గెట్టింగ్ హోమ్' పేరుతో ఈ సినిమా తీశాడు. ఈ కథకు కరోనా నాటి పరిస్థితులను జోడించి దర్శక నిర్మాతలు క్లయ్ మాక్స్ కూడా మార్చి 'అనుకోని ప్రయాణం' మూవీని తెరకెక్కించారు. రాజేంద్రప్రసాద్ కు ఉన్న కామెడీ ఇమేజ్ సినిమాకు ఉపయోగపడుతుందని అనుకున్నారు కానీ ఈ సీరియస్ సబ్జెక్టును వినోదాత్మకంగా తెరకెక్కించడంలో దర్శకుడు తడబడ్డాడు. రాజేంద్రప్రసాద్, నరసింహరాజు, నారాయణరావు, తులసి, ప్రేమ వంటి అనుభవజ్ఞులు ఇందులో నటించినా, బలహీనమైన కథ, కథనాలు ప్రేక్షకులను మెప్పించలేకపోయాయి. దాంతో రాజేంద్రప్రసాద్ తన స్నేహితుడి శవాన్ని భుజానకెత్తుకుని తెరమీద ప్రయాణం చేస్తుంటే, దాన్నేదో తామే మోస్తున్న భావనకు, భారానికి ప్రేక్షకుడు లోనవుతాడు. ఓ మానవీయ సంఘటనను హృదయానికి హత్తుకునేలా చెప్పడంలో నిర్మాత డా. జగన్ మోహన్, దర్శకుడు వెంకటేశ్ విఫలమయ్యారు.

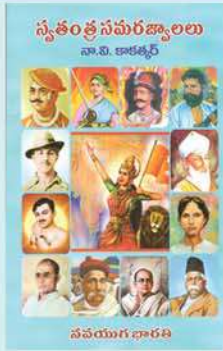
వ్యాసకర్త : సినియర్ జర్నలిస్ట్

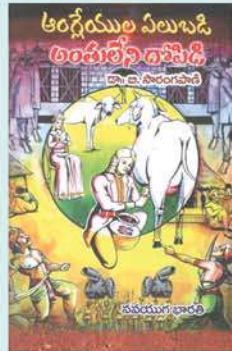
జాతీయ భావాలను మేల్కొల్పే ఉత్తమ సాహిత్యం మీరు తప్పక చదివి, పదిమందిచే చదివించదగిన పుస్తకాలు

వెల : ₹.200/-

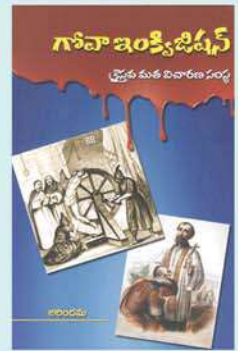
వెల : ₹.200/-

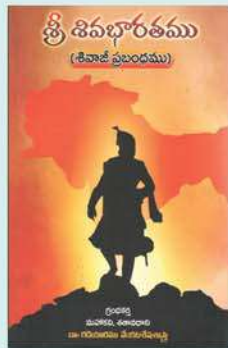
వెల : ₹.390/-

వెల : ₹.300/-

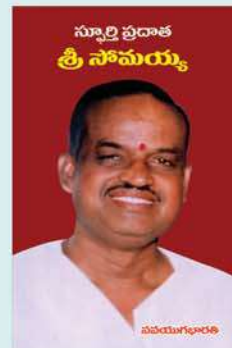
వెల : ₹.75/-

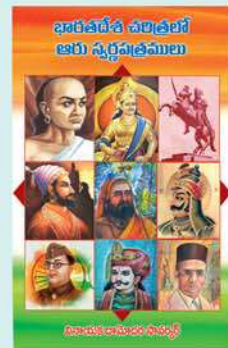
వెల : ₹.399/-

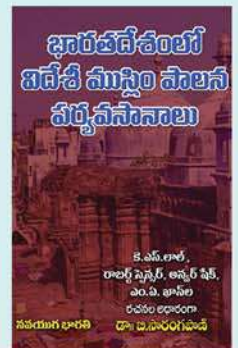
వెల : ₹.200/-

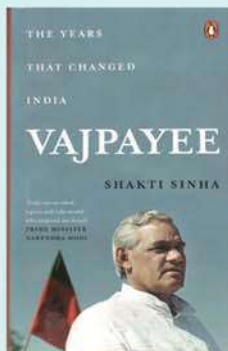
వెల : ₹.200/-

వెల : ₹.250/-

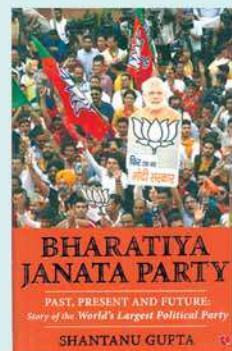
వెల : ₹.250/-

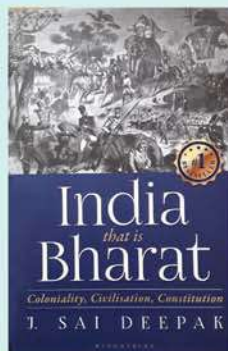
వెల : ₹.599/-

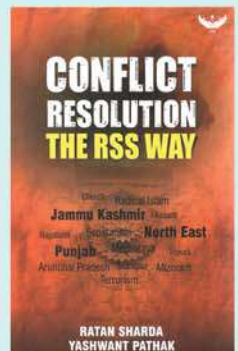
వెల : ₹.499/-

వెల : ₹.695/-

వెల : ₹.799/-

వెల : ₹.549/-

పై పుస్తకములకు మరియు క్రొత్త, పాత నవయుగ భారతి ప్రచురణలకై సంప్రదించండి

ఫోన్ ద్వారా మీకు కావలసిన పుస్తకాలు తెలియజేయండి! రిజిస్టరు పోస్టులో అందుకోండి!!

సాహిత్య నికేతన్ : 3-4-852, కేశవనిలయం, బర్మత్ పురా, హైదరాబాద్ -27.

040-27563236, 9290127329

సాహిత్య నికేతన్ : ఏలూరు రోడ్, గవర్నరు పేట, విజయవాడ - 2, దూరవాణి : 63035 41244

జుట్టు రాలడంపై ఆఖరికి సుస్థిత సాధించిన విజయం

సుస్థిత సూర్ (నీటిమణి)
కొలకత్తా, పశ్చిమబెంగాల్

“నేనిప్పుడు అశ్వినీ హెయిర్ ఆయిల్‌ని మాత్రమే సమ్మతాను. నేను గతంలో కొన్ని ఇతర రకాల హెయిర్ ఆయిల్స్, వాటికిచ్చిన ప్రకటనల వల్ల ఆకర్షితులనైతే నేమి, అవి తక్కువ ధరలకే దొరకడం వల్లనైతేనేమి ఉపయోగించేదాన్ని. అయితే ఒక బ్యూటీషియన్ నా జుట్టు వేగంగా రాలిపోతున్న వైనాన్ని కనిపెట్టి ‘ఇది నేను అప్పుట్లో వాడుతున్న హెయిర్ ఆయిల్‌లో ఉండే హాని చేసే రసాయనాల వల్ల కావచ్చు’ అని చెప్పారు. అప్పుడు నేను అలాంటి సూనెలను వాడడం మానేసి, శుద్ధమైన హెయిర్ ఆయిల్ ఉపయోగించాను. ఇది పెట్టాను. తర్వాత నూనె అని నిరారించుకుని వాడటం మొదలు కొట్టాను. ఇంట్లో ఎలాంటి నిలువ ఉండే రసాయనాలు కూడా లేవని తెలుసుకుని సంతోషించాను. ‘అశ్వినీ హెయిర్ ఆయిల్’ వాడక ముందు, వాడిన తర్వాత వచ్చిన తేడానూ గుర్తించాను. నేనిప్పుడు జుట్టు రాలడం సమస్యనే ఎదుర్కోవడం లేదు. అందుకే నేను సహజ సిద్ధమైన అశ్వినీ హెయిర్ ఆయిల్‌నే వాడుతున్నాను”

- సుస్థిత సూర్

జుట్టు రొలడాన్ని అరికడుతుంది
చుండు నుంచి రక్షిస్తుంది

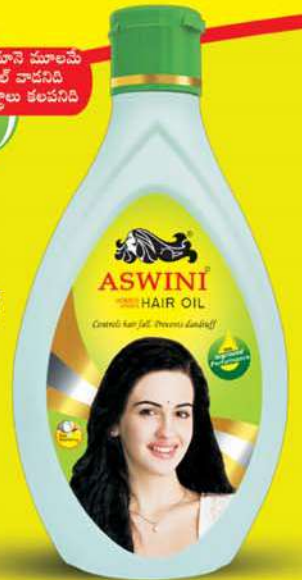
శుద్ధమైన కొబ్బరినూనె మాత్రమే
పెనెట్రేట్ అయిల్ వాడనిది
నిల్చుకొన్న పదార్థాలు కలపనిది

అశ్వినీ®
అధునా™
అమలా షాంపూ

అశ్వినీ®
+ హోమియో ఆర్టికా హెయిర్ ఆయిల్

అశ్వినీ హెయిర్ ఆయిల్ ప్రతిరోజూ
వారానికి మూడుసార్లు
అమలా షాంపూల ప్రభావ పూర్వక సమ్మేళనం
జుట్టు రాలడాన్ని తగ్గిస్తుంది.

*Consumer's Personal Opinion.

Customer Care Toll Free Number : 18008435599
e-mail : customercare@aswini.com | www.aswini.com